

nedap

01 Over Nedap	3	03 Bestuursverslag	22	05 Verslag raad van commissarissen	76
Interview met de directie	4	Financiële gang van zaken	24	Personalia directie	82
Kerncijfers 2018	6	Vooruitzichten	26	Personalia raad van commissarissen	83
Vijf jaar Nedap	7	Verklaring artikel 5:25c lid 2 sub c Wft	26		
Mondiaal bereik	10	Onze marktgroepen	27	06 Jaarrekening	95
Het aandeel Nedap	11	Mensen, cultuur en leiderschap	46	Geconsolideerde jaarrekening	96
		Maatschappelijk verantwoord ondernemen	52	Vennootschappelijke jaarrekening	136
02 Strategie	14	04 Governance	56	Overige gegevens	155
Trends 2018	15	Risicomanagement	57	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	155
Strategie	17	Belastingen	65	Statutaire bepaling inzake de winstbestemming	162
Waardecreatiemodel	18	Corporate Governance	68	Ondernemingen en leiding	163

Nedap is een create & scale bedrijf gericht op Technology for life: technologische oplossingen waarmee mensen prettiger, productiever en succesvoller kunnen werken. Deze toepassingen zijn gebaseerd op vier kerntechnologievelden: Connected devices, Communication technology, Software architecture en User eXperience.

Nedap kent 7 marktgroepen: Healthcare, Identification Systems, Light Controls, Livestock Management, Retail, Security Management en Staffing Solutions. Met toonaangevende en schaalbare proposities streeft zij naar leidende posities in de markten waarin zij actief is.

De interne krachtenbundeling is een belangrijke succesfactor van Nedap. Door slim gebruik te maken van de kennis en ervaring bij alle marktgroepen creëert Nedap voortdurend nieuwe en vooruitstrevende producten.

De kracht van Nedap wordt bepaald door haar medewerkers, cultuur en leiderschap. Het aantrekken en behouden van het juiste talent is dan ook cruciaal. Nedap investeert veel in de verdere ontwikkeling en ontplooiing van haar medewerkers. De cultuur van Nedap wordt gekenmerkt door het nemen van verantwoordelijkheid en een grote actiegerichtheid. Nedap biedt ruimte aan creativiteit en ondernemerschap.

Het hoofdkantoor van Nedap is gevestigd in Groenlo. Nedap, opgericht in 1929, is met circa 700 medewerkers wereldwijd actief en sinds 1947 beursgenoteerd aan Euronext Amsterdam.

negenentachtigste boekjaar 2018

Hoofdstuk 01

Over Nedap

Interview met de directie

Ruben Wegman (CEO) en Eric Urff (CFO)

Hoe kijken jullie terug op 2018?

We zijn blij met de voortgang die wij hebben geboekt met de uitvoering van onze strategische plannen. De verwachte besparingen als gevolg van de herinrichting van de supply chain zijn volgens plan gerealiseerd. Ook hebben we goede stappen gezet met het meer gemeenschappelijk organiseren van zaken als automatisering, compliance en het werven en ontwikkelen van talent. Hierdoor kunnen de marktgroepen zich meer richten op het ontwikkelen en het in de markt zetten van de proposities. In ieder van de marktgroepen is progressie geboekt met het versterken van marktposities. De omzetgroei stagneerde, na een goede start van het jaar, in de tweede helft van het jaar door onder andere een fundamentele verschuiving in de retailmarkt. Per saldo hebben we in 2018 een omzetgroei van 5% laten zien, waarbij de recurring revenue met 20% toenam. Wij hebben een bedrijfsresultaat uitgedrukt als percentage van de omzet van 10% gerealiseerd, conform onze strategische doelstelling.

Wat is er in de retailmarkt aan de hand?

Nu veel retailers zowel online als fysieke winkels hebben wordt het steeds belangrijker de volledige goederenstroom van magazijn tot uitlevering goed te kunnen volgen. RFID wordt steeds meer erkend als een belangrijke nieuwe technologie om dit mogelijk te maken. Nedap is met haar !D Cloud propositie uitstekend gepositioneerd om hier op lange

termijn van te profiteren. Op korte termijn heeft de toegenomen interesse in RFID er echter toe geleid dat de omzet in onze klassieke anti-winkeldiefstalsystemen scherp is gedaald.

Speelt dit ook in andere marktgroepen?

Iedere marktgroep kent een eigen dynamiek. In het afgelopen jaar heeft iedere marktgroep haar concurrentiepositie weten te versterken. Een marktgroep die er duidelijk uitspringt is Healthcare, die een uitstekende ontwikkeling heeft laten zien. Steeds meer zorginstellingen kiezen voor onze software, zowel binnen de huidige markten waar we al een sterke positie hadden als in nieuwe markten, zoals de geestelijke gezondheidszorg. Ook de marktgroep Livestock Management heeft, met name in de eerste helft van 2018, een robuuste omzetgroei gerealiseerd.

Alles in ogenschouw nemend, zijn jullie dan tevreden over 2018?

De resultaten laten zien dat wij goed op koers liggen in het uitvoeren van onze strategie. Wij kijken altijd naar de ontwikkelingen op de langere termijn. Omzetontwikkelingen kunnen per jaar fluctueren. Het is belangrijk om een breed portfolio met verschillende activiteiten te hebben en daarbij onderscheidend te zijn in de markt. Daarom is het essentieel dat we blijven investeren in de toekomst van Nedap.

Waarin investeren jullie dan?

We blijven investeren in innovatie. Innovatie is de kern van ons bestaansrecht en is essentieel om met onze proposities relevant te blijven voor onze klanten. En dat begint bij onze medewerkers. Investeren in onze medewerkers is en blijft het allerbelangrijkst. Zowel het aantrekken van nieuwe medewerkers als het blijven ontwikkelen van onze medewerkers. Daar slagen wij goed in. Mensen komen bij Nedap werken om mooie dingen te doen, om bij te dragen aan projecten die impact hebben.

Is dit waarom jullie de tagline “Technology for life” introduceren?

Inderdaad. Nedap is erop gericht om mensen in hun professionele leven succesvoller en gelukkiger te maken. Het gaat niet alleen om de technologie, maar vooral wat deze kan betekenen voor mensen. Het is bij ons dan ook “First people, then technology”. Dat komt ook terug in onze aanpak gebaseerd op observe, create & scale.

Hoe werkt observe, create & scale?

We zijn goed in het doorgronden van een markt. Niet op basis van aannames, maar door te observeren en vast te stellen wat het echte probleem is. In de create fase vertalen we vervolgens onze inzichten in de markt en technologie in elegante oplossingen, waarbij we het

Ruben Wegman (CEO) en Eric Urff (CFO)

gebruiksgemak centraal stellen. Maar ons doel is uiteindelijk om markten in beweging te brengen. Daarom moeten we oplossingen snel op kunnen schalen om zo leidende posities in de markt te veroveren.

Waar ligt jullie belangrijkste uitdaging?

Onze belangrijkste uitdaging is om na de observe en create fase ook succesvol te zijn in het opschalen van de oplossingen. En dat komt simpel gezegd neer op meer verkopen. De scale-up fase vergt een andere manier van kijken. Onze proposities hebben de onderscheidende kracht om wereldwijd de concurrentie aan te kunnen. In het uitdragen van ons verhaal naar de buitenwereld kunnen wij nog beter worden. Dat vergt behalve intensivering van commerciële activiteiten ook een verkoopproces geënt op het perspectief van de waarde voor de klant, en niet op het product. En een gezond zelfvertrouwen. Allemaal aspecten waar we al mee aan de slag zijn gegaan en waar we met volle kracht mee doorgaan.

Kern- cijfers 2018

▲ ontwikkeling t.o.v. 2017

Omzet
(in € mln.)

€ 191,4
▲ 5%

Resultaat per aandeel

€ 2,66
▲ 32%*

Aantal medewerkers
Ultimo

705
▲ 8%

Recurring revenue
(in € mln.)

€ 37,2
▲ 20%

Operationele cashflow
per aandeel

€ 2,84
▲ 42%

Toegevoegde waarde
€ x 1.000 per fte

€ 179
▲ 4%

Bedrijfsresultaat
(in € mln.)

€ 19,4
▲ 22%*

Dividend
per aandeel

€ 2,50
▶ 2017: €2,50

R&D-uitgaven
als % van de omzet

14%
▲ 2017: 13%

* Exclusief eenmalige posten in 2017.

Vijf jaar Nedap

	2018	2017	Excl. Nsecure* 2016	Incl. Nsecure* 2016	2015	2014
Exploitatie (€ x 1.000)						
Omzet	191.403	182.185	163.244	185.959	180.875	177.193
Groei van omzet	5%	12%	-	3%	2%	2%
Recurring revenue ¹⁾	37.187	30.916	25.437	33.283	28.297	23.643
Groei van recurring revenue	20%	22%	-	18%	20%	13%
Recurring revenue als % van de totale omzet	19%	17%	16%	18%	16%	13%
Toegevoegde waarde ²⁾	118.926	112.696	105.683	118.379	112.933	113.886
- in % van de omzet	62%	62%	65%	64%	62%	64%
- per fte	179	172	164	158	153	155
Onderzoek- en ontwikkelingskosten	25.873	23.484	20.532	20.676	20.191	20.303
- in % van de omzet	14%	13%	13%	11%	11%	12%
EBITDA exclusief eenmalige posten	26.571	23.554	20.955	23.681	20.686	23.004
Bedrijfsresultaat	19.442	9.927	10.697	12.817	3.490	22.573
- in % van de omzet	10%	5%	7%	7%	2%	13%
Bedrijfsresultaat exclusief eenmalige posten	19.442	15.936	12.172	14.292	11.091	12.447
- in % van de omzet	10%	9%	7%	8%	6%	7%
Groei van bedrijfsresultaat	22%	31%	-	29%	-11%	6%
Resultaat over het boekjaar	17.072	28.035	10.779	10.779	4.652	17.881
- in % van de omzet	9%	15%	7%	6%	3%	10%

* Cijfers 2014-2016 zijn inclusief Nsecure BV, dat is verkocht in 2017 en per 1-1-2017 is gedeconsolideerd. Voor vergelijkingsdoeleinden worden de 2016 cijfers exclusief Nsecure ook gepresenteerd.

1) Omzet uit software-abonnementen (licenties) en diensten.

2) Onder toegevoegde waarde per fte wordt verstaan de omzet minus de voorraadmutatie, de materiaalkosten en uitbestede werk gedeeld door het gemiddeld aantal fte's.

Vijf jaar Nedap

	2018	2017	Excl. Nsecure* 2016	Incl. Nsecure* 2016	2015	2014
Per aandeel van € 0,10 ³⁾ (in €)						
Operationele cashflow	2,84	2,00	-	1,38	1,96	4,59
Resultaat over het boekjaar	2,66	4,21	-	1,61	0,70	2,67
Resultaat exclusief eenmalige posten	2,66	2,02	-	1,77	1,67	1,46
Dividend	2,50	2,50	-	1,40	1,28	1,25
Pay-out ratio	94%	59%	-	87%	183%	47%
Uitstaande aandelen						
Ultimo ⁴⁾	6.414.866	6.383.546	6.692.920	6.692.920	6.692.920	6.692.920
Gemiddeld in het jaar ⁴⁾	6.407.929	6.651.543	6.692.920	6.692.920	6.692.920	6.692.920
Aantal medewerkers						
Ultimo	705	655	674	783	765	761
Gemiddeld in het jaar	684	678	666	775	763	757
Aantal fte						
Ultimo	681	637	651	756	741	739
Gemiddeld in het jaar	663	657	645	751	739	735

* Cijfers 2014-2016 zijn inclusief Nsecure BV, dat is verkocht in 2017 en per 1-1-2017 is gedeconsolideerd. Voor vergelijkingsdoeleinden worden de 2016 cijfers exclusief Nsecure ook gepresenteerd.

3) Op basis van het gemiddeld aantal uitstaande aandelen; het dividend is gebaseerd op het aantal uitstaande aandelen per ultimo boekjaar.

4) Toegelicht onder noot 8 in de geconsolideerde jaarrekening.

Vijf jaar Nedap

	2018	2017	Excl. Nsecure* 2016	Incl. Nsecure* 2016	2015	2014
Financiering (€ x 1.000)						
Nettoschuld	16.567	14.196	23.357	23.884	18.869	17.691
Nettoschuld/EBITDA excl. eenmalige posten	0,6	0,6	1,1	1,0	0,9	0,8
Eigen Vermogen ⁵⁾	64.940	61.962	55.851	55.851	52.884	56.451
Balanstotaal	115.438	113.782	110.939	116.641	110.916	112.129
Solvabiliteit ⁶⁾	56%	55%	50%	48%	48%	50%
Kapitaalgebruik (€ x 1.000)						
Vorraden	37.509	31.477	29.038	29.397	24.728	23.437
- in % van de omzet	20%	17%	18%	16%	14%	13%
Nettowerkkapitaal ⁷⁾	38.522	33.982	29.640	31.675	20.768	19.784
- in % van de omzet	20%	19%	18%	17%	12%	11%
ROIC ⁸⁾	25%	22%	19%	19%	16%	18%

* Cijfers 2014-2016 zijn inclusief Nsecure BV, dat is verkocht in 2017 en per 1-1-2017 is gedeconsolideerd. Voor vergelijkingsdoeleinden worden de 2016 cijfers exclusief Nsecure ook gepresenteerd.

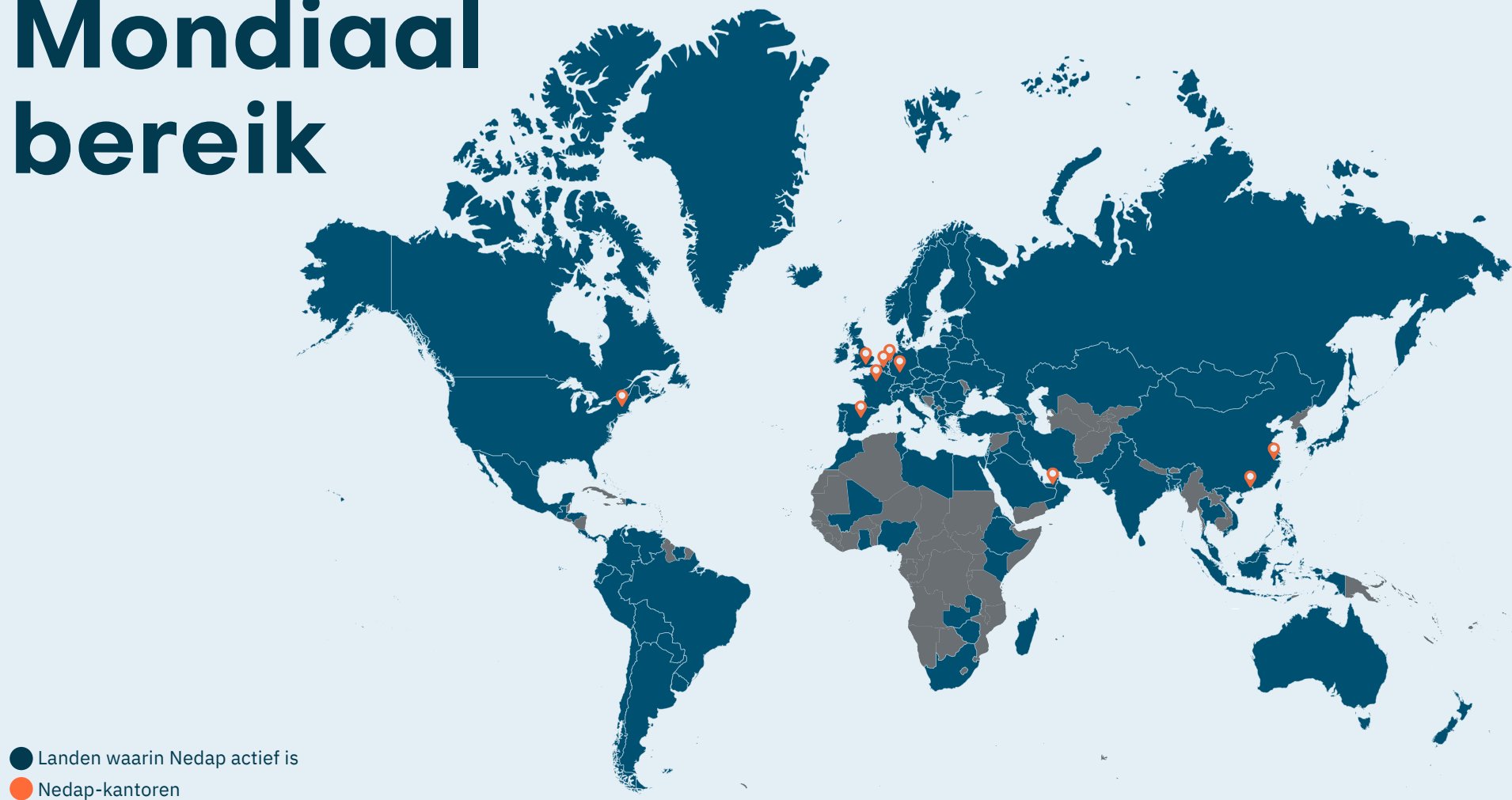
5) Onder eigen vermogen wordt verstaan het eigen vermogen exclusief het minderheidsbelang.

6) Onder solvabiliteit wordt verstaan het eigen vermogen 5) gedeeld door het balanstotaal.

7) Onder nettowerkkapitaal wordt verstaan vlottende activa exclusief liquide middelen verminderd met personeelsbeloningen, voorzieningen, uitgestelde belastingverplichtingen, te betalen winstbelastingen, belastingen en premies sociale verzekeringen, handelsschulden en overige te betalen posten.

8) Onder ROIC wordt verstaan bedrijfsresultaat excl. eenmalige posten gedeeld door het geïnvesteerd kapitaal (vaste activa + nettowerkkapitaal - (geassocieerde deelneming & niet-geconsolideerde deelneming)).

Mondiaal bereik

Het aandeel Nedap

Notering Euronext Amsterdam

Nedap is genoteerd aan Euronext Amsterdam sinds 1947, waar de aandelen handelen onder het symbool NEDAP en met ISIN code NL0000371243. Nedap is opgenomen in de small cap index.

Alle uitgegeven aandelen van Nedap zijn gewone aandelen met een nominale waarde van € 0,10. Op 31 december 2018 stonden er in totaal 6.414.866 gewone aandelen uit.

Het aandeel Nedap

	2018	2017
Aantal uitstaande gewone aandelen einde jaar	6.414.866	6.383.546
Aantal stuks verhandeld	1.187.781	1.454.758
Hoogste koers	€ 54,20	€ 44,51
Laagste koers	€ 39,50	€ 33,10
Slotkoers 31 december	€ 41,40	€ 44,51
Dividend per aandeel	€ 2,50	€ 2,50
Koers-winstverhouding	16	11
Dividendrendement (op slotkoers)	6,04%	5,62%
Marktkapitalisatie ultimo boekjaar	€ 277 miljoen	€ 298 miljoen

Het aandeel Nedap

Substantiële deelnemingen

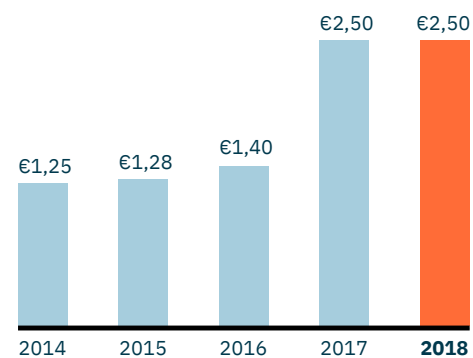
In het kader van de meldingen inzake zeggenschap- en kapitaalbelang dienen belangen van 3% of meer in het geplaatste kapitaal te worden gemeld aan de Autoriteit Financiële Markten (AFM). In onderstaande tabel zijn de meldingen bij AFM tot en met 14 februari 2019 opgenomen.

Aandeelhouder	Belang in Nedap
Cross Options Beheer B.V.	14,61%
NN Group N.V.	14,18%
ASR Nederland N.V.	8,20%
Kempen Capital Management N.V.	6,34%
Teslin Participaties Coöperatief U.A.	5,10%
Decico B.V.	5,01%
N.V. Nederlandsche Apparatenfabriek "Nedap"	4,14%
Add Value Fund N.V.	3,36%

Dividendbeleid

Het dividendbeleid van Nedap vloeit voort uit de strategie en het langetermijnbeleid. Hierin wordt een zorgvuldige afweging gemaakt welke deel van de winst nodig wordt geacht voor investeringen in rendabele groei en de gewenste financieringsstructuur. Het resterende bedrag wordt in zijn geheel uitgekeerd aan de aandeelhouders.

Dividend per aandeel

Vorkoming misbruik van voorwetenschap

Als beursgenoteerde vennootschap heeft Nedap een regeling ter voorkoming van misbruik van voorwetenschap door directie, commissarissen, andere insiders en medewerkers. Deze regeling is aangepast ter naleving van de Europese Verordening Marktmisbruik nr. 596/2014 (MAR). De secretaris van de vennootschap ziet als compliance officer toe op de juiste naleving van de wet- en regelgeving op het gebied van voorwetenschap.

Medewerkerparticipatie

Met de oprichting van de Stichting Medewerkerparticipatie Nedap kunnen medewerkers van Nedap vanaf 1 januari 2010 certificaten van aandelen verwerven in Nedap. Medewerkers kunnen jaarlijks besluiten om hun winstuitkering geheel of gedeeltelijk aan te wenden voor de aankoop van certificaten van aandelen. Deze mogelijkheid past bij het ondernemerschap dat van medewerkers wordt gevraagd. Daarnaast is er het Nedap Additioneel Participatie Plan. Dit is bedoeld om medewerkers extra mee te laten delen in de winst. Dit plan treedt in werking als de EBIT (exclusief eenmalige posten) in een boekjaar met meer dan 5% stijgt ten opzichte van een vooraf vastgesteld ijkpunt. Van het deel boven deze jaarlijkse groei van 5% komt 40% aan de medewerkers toe in de vorm van certificaten van aandelen. Voor deze certificaten geldt een blokkeringsperiode van 4 jaar. De verdere details van dit plan, inclusief drempelwaarden en uitkeringen, staan opgenomen op pagina 49 van dit verslag.

Investor Relations

Nedap hecht belang aan een goede dialoog met haar aandeelhouders met als doelstelling het goed inzicht verschaffen in de onderneming en de markten waarin Nedap opereert. Met aandeelhouders en geïnteresseerde institutionele beleggers, zowel in Nederland als daarbuiten, onderhoudt de onderneming contacten via conferenties, road shows, investor days en een-op-een-contacten. Alle publicaties, presentaties en bijeenkomsten worden gedaan met inachtneming van de geldende regels en richtlijnen van de Nederlandse toezichthouder op de financiële markten. Het gelijk en gelijktijdig informeren van alle belanghebbenden staat hierbij voorop.

Eric Urff, CFO, is verantwoordelijk voor Investor Relations binnen Nedap.

Liquidity provider

NIBC Bank N.V. treedt op als liquidity provider voor de onderneming.

Financiële kalender

Trading update	2 april 2019
Algemene vergadering van aandeelhouders	4 april 2019
Notering ex-dividend	8 april 2019
Registratiedatum	9 april 2019
Betalbaarstelling dividend	15 april 2019
Publicatie halfjaarcijfers	25 juli 2019
Trading update	14 november 2019

Hoofdstuk 02

Strategie en waardcreatie

Trends 2018

Digital Twins

Digital Twins zijn virtuele representaties van een fysiek object. In deze virtuele wereld kunnen analyses worden gedaan en acties worden voorgesteld. Deze kunnen dan vervolgens worden uitgevoerd in de fysieke wereld.

Veel Nedap proposities zijn gebaseerd op Digital Twins. Er kan een virtuele representatie van bijvoorbeeld een gebouw, stal of winkel worden opgebouwd waarbij analyses kunnen worden gedaan op mensenstromen, dierontwikkeling of verkopen. Op basis van deze analyses van de virtuele wereld kunnen acties worden bepaald die vervolgens ook in de fysieke wereld worden uitgevoerd.

Big Data

Door de explosieve groei aan digitale gegevens en de steeds krachtigere algoritmes waarmee de gegevens onderzocht kunnen worden, kunnen patronen en verbanden worden ontdekt die het menselijk denkvermogen overstijgen. Big Data-analyse levert kennis en inzichten op die verregaande gevolgen hebben voor hoe we denken, werken en leven.

Big Data wordt door Nedap onder andere bij winkels ingezet om het bijvullen van de schappen te optimaliseren. Door slimmer keuzes te maken in bijvoorbeeld de soort, kleur en maat van kledingstukken kan zo de omzet worden verhoogd.

Deep Learning

Deep Learning is een speciale vorm van Machine Learning waarbij gebruik wordt gemaakt van Neurale Netwerken. Deze diepe neurale netwerken zijn in staat om latente structuren te ontdekken binnen ongestructureerde en ongelabelde data; om patronen te onderscheiden in gegevens die geen mens ooit heeft georganiseerd of een naam heeft gegeven.

Deep Learning wordt bij Nedap ingezet om bijvoorbeeld het gedrag van koeien in detail te volgen en om te zetten in nieuwe inzichten in de gezondheid van dieren.

Software as a Service

Software as a Service is software die als online dienst wordt aangeboden. De software hoeft niet te worden aangeschaft maar wordt in een abonnementsmodel afgenomen.

Meer en meer diensten van Nedap worden 'as a service' aangeboden aan klanten. Dit biedt hen altijd toegang tot de meest up-to-date software en creëert voor Nedap een robuust business model.

Mesh Netwerken

Binnen een mesh netwerk zijn er, in tegenstelling tot traditionele netwerken, geen "vaste" koppelingen tussen de nodes. De netwerkstructuur is dynamisch zodat deze zichzelf automatisch herstelt als ergens een verbinding verbroken wordt. Zo blijven de services op alle nodes gewoon doordraaien. Het mesh netwerk biedt dan ook een hogere betrouwbaarheid.

Nedap past mesh netwerken in verschillende proposities toe. Zo zijn bijvoorbeeld de SENSIT-parkeersensoren maar ook het Luxon verlichtingsbesturingssysteem gebaseerd op deze robuuste netwerktechnologie.

Augmented Reality

Augmented (toegevoegde) reality is een live beeld van de werkelijkheid waaraan elementen worden toegevoegd door een computer. Met andere woorden, er wordt informatie over de werkelijkheid heen gelegd.

Nedap heeft op EuroTier laten zien hoe met een Hololens (een augmented reality bril) actuele gezondheidsgegevens boven individuele koeien worden geprojecteerd. Zo houdt de veehouder zijn handen vrij en heeft hij toch toegang tot de benodigde gegevens.

Strategie

Technology for life

Nedap ontwikkelt toepassingen vanuit haar missie 'Technology for life': technologische oplossingen waarmee mensen prettiger, productiever en succesvoller kunnen werken. Deze toepassingen zijn gebaseerd op vier kerntechnologievelden: Connected devices, Communication technology, Software architecture en User eXperience.

Voor Nedap zijn twee uitgangspunten leidend in haar strategie. Ten eerste handelt Nedap te allen tijde vanuit een langetermijnperspectief. Het tweede – even belangrijke – uitgangspunt is dat medewerkers bepalend zijn voor succes.

Langetermijnperspectief: urgent patience

Nedap ontwikkelt proposities voor verschillende markten door de kennis en inzichten van onze medewerkers van markt en technologie te vertalen naar toonaangevende oplossingen. Met de producten (hardware, software en softwarediensten) biedt Nedap een antwoord op relevante vraagstukken van zowel vandaag als morgen en worden leidende marktposities opgebouwd.

Het creëren van proposities en het opschalen na bewezen marktrelevantie, vergt veel energie en doorzettingsvermogen. Proposities worden voortdurend verder ontwikkeld en bijgeschaafd om zo te waarborgen dat ze aansluiten bij de vraag uit de markt. Dit kost tijd,

veel tijd. Niet zelden duurt het vijf tot tien jaar voordat met een nieuwe propositie een aansprekende marktpositie is veroverd. Deze benadering noemen wij 'Urgent Patience'. Dit betekent iedere dag met hoge urgentie werken, maar wel met begrip voor het feit dat het lang kan duren voordat resultaten worden geboekt.

Onze medewerkers bepalen ons succes

De kwaliteit van onze mensen maakt het verschil. Hun kennis van en inzichten in de markt en technologie vormen de basis van succesvolle proposities. Het aantrekken en behouden van het juiste talent is een bepalende kritische succesfactor. Medewerkers vormen de kern van ons waardecreatiemodel (zoals weergegeven op de volgende pagina). De kennis, ervaring en competenties van onze medewerkers worden toegepast bij het creëren van waardevolle technologische oplossingen. De toegevoegde waarde per medewerker is de kernindicator voor Nedap en richtinggevend bij strategische keuzes bij de verschillende fundamentele thema's waar Nedap mee te maken heeft. Een hoge toegevoegde waarde stelt Nedap in staat voortdurend te investeren in het verder ontwikkelen van medewerkers en het werven van nieuw talent. Hiermee is Nedap in staat de beste mensen aan zich te binden. Zo wordt de cirkel van het waardecreatiemodel rondgemaakt en ontstaat een zichzelf versterkend effect.

Waardecreatiemodel

Input

Mensen

Medewerkers
Partners

Intellectueel

Ontwikkeling
Intellectueel eigendom

Financieel

Financieel kapitaal

Productie

Eigen productie
Externe productie

Sociaal en relaties

Gemeenschappen
Ecosystemen
Netwerken
Samenwerkingsverbanden

Natuur

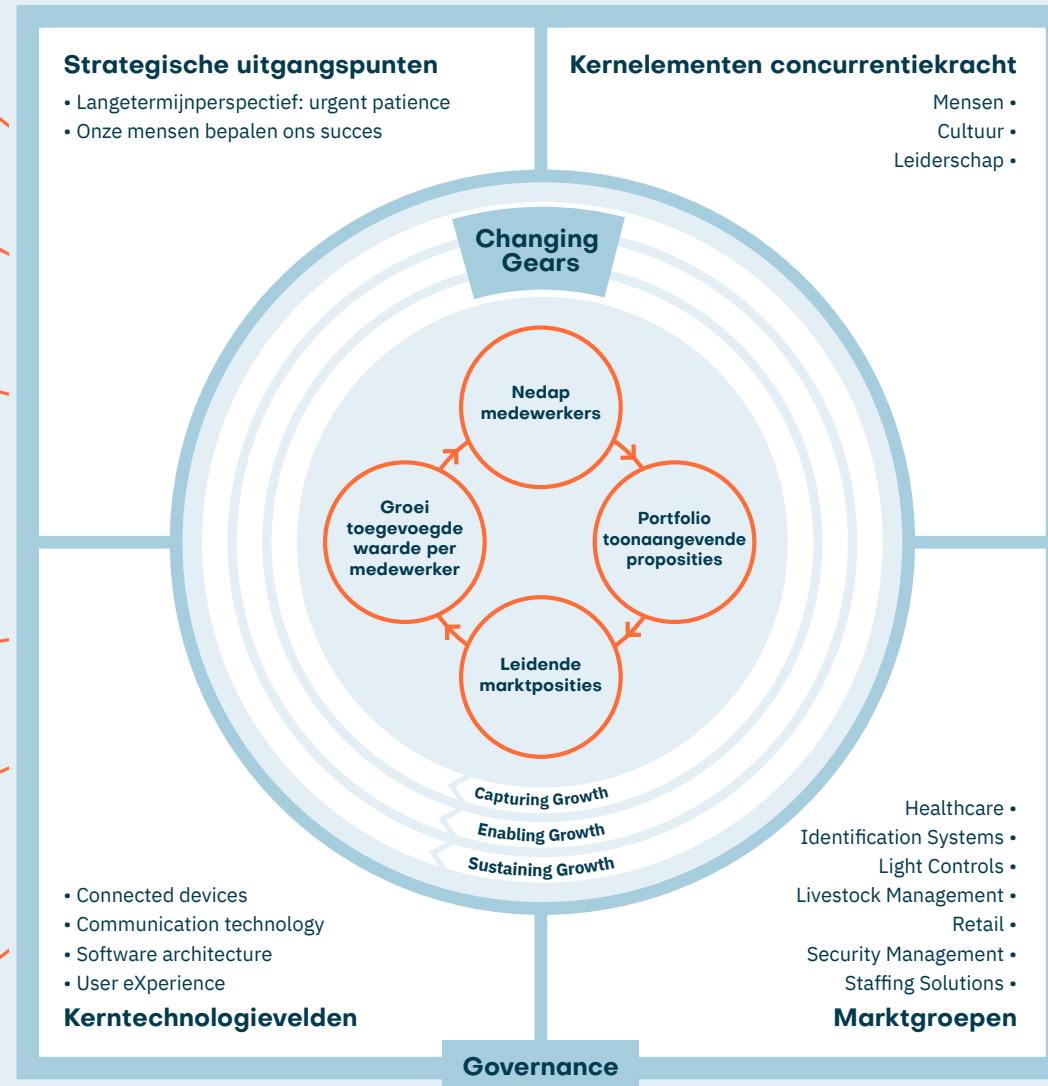
Natuurlijke bronnen

Strategische uitgangspunten

- Langetermijnperspectief: urgent patience
- Onze mensen bepalen ons succes

Kernelementen concurrentiekracht

- Mensen
- Cultuur
- Leiderschap

- Connected devices
- Communication technology
- Software architecture
- User eXperience

Kerntechnologievelden

- Healthcare
- Identification Systems
- Light Controls
- Livestock Management
- Retail
- Security Management
- Staffing Solutions

Marktgroepen

Output

Mensen

Creëren van inspirerende, aantrekkelijke en veilige werkomgevingen

Intellectueel

Het ontwikkelen van inzichten in technologie en markten

Financieel

Het genereren van investeringen, dividenden en belastingen

Productie

Ontwikkelen en vermarkten van toonaangevende proposities

Sociaal en relaties

Het ontwikkelen en in stand houden van nauwe relaties met klanten, leveranciers, partners en gemeenschappen

Natuur

Voortdurende vermindering van het gebruik van natuurlijke bronnen in onze producten en in onze toeleveringsketen

Onze aanpak - Observe, create & scale

Onze aanpak start met het doorgronden van een markt. Door te observeren, te onderzoeken en diep in een markt te duiken, dringen wij door tot de kern om zo vast te kunnen stellen wat de werkelijke behoefte is. Het inzicht dat hierdoor ontstaat vertalen wij op basis van onze technologische kennis in elegante oplossingen. In deze create fase staat het gebruiksgemak centraal. In de scale fase ligt de focus op het voeren van de juiste marketing- en verkoopstrategieën om met de propositie een leidende marktpositie te behalen. Het behalen van een leidende positie is cruciaal. Niet alleen als voorwaarde om de beoogde financiële resultaten te realiseren, maar ook ter bevestiging van de impact die wij met onze oplossingen in de gekozen markten willen hebben.

Executie – Changing gears

Het meerjarenplan Changing Gears, dat loopt van 2017-2021, heeft als doel de ontwikkeling van Nedap in een volgende versnelling te brengen. Dit plan draait om de executie van de strategie en bestaat uit de onderdelen Capturing Growth, Enabling Growth en Sustaining Growth.

Capturing Growth

Capturing Growth is gericht op het maximaal benutten van groeikansen. De essentie is het optimaal inzetten van de beschikbare capaciteit en middelen op die activiteiten waar de impact en het potentieel het grootst zijn. Op basis van diepgaande marktanalyses en identificatie van de belangrijkste growth drivers heeft iedere marktgroep haar individuele groeiplan bepaald.

Enabling Growth

Enabling Growth heeft als doel om de organisatie zo in te richten dat zoveel mogelijk tijd en aandacht aan Capturing Growth kan worden besteed. In 2017 is gestart met het centraal inrichten van ondersteunende activiteiten, zoals administratie, IT-beheer, sourcing, compliance en people excellence. Dit is een belangrijke dynamiek in onze license to operate. Door ondersteunende activiteiten meer centraal te organiseren, kunnen de marktgroepen zich volledig richten op de ontwikkeling en het vermarkten van proposities. Bovendien kunnen ondersteunende activiteiten centraal efficiënter én beter worden ingericht.

Sustaining Growth

Met Sustaining Growth borgt Nedap dat niet alleen de huidige groeikansen worden gegrepen, maar dat ook voldoende groeikansen voor de toekomst worden gecreëerd. Speerpunt is het blijven investeren in het werven, ontwikkelen en behouden van talent. Uiteindelijk zijn het de mensen die bepalend zijn voor het succes van Nedap. Het verder ontwikkelen van onze cultuur zodat deze meebeweegt met de ontwikkelingen binnen Nedap en haar omgeving en voortdurende aandacht voor innovatie zijn eveneens essentieel voor de concurrentiekracht van Nedap.

Voortgang Changing Gears in 2018

In 2018 is belangrijke progressie geboekt in de uitvoering van de strategie.

In de marktgroepen ligt de belangrijkste focus op productontwikkeling en marketing & sales. Er is wederom veel geïnvesteerd in de ontwikkeling van nieuwe technologie, producten en proposities. Voor komend jaar zal de nadruk meer op commerciële activiteiten liggen.

In de afgelopen jaren heeft Nedap grote stappen gezet in het aanbrengen van meer focus in de activiteiten en de organisatie. De herinrichting van de supply chain heeft in de afgelopen jaren veel tijd en energie van de organisatie gekost en is in 2018 afgerond. De hiermee samenhangende geïndiceerde, structurele jaarlijkse kostenbesparing van € 4 miljoen is conform planning in 2018 gerealiseerd. De productie en logistieke activiteiten binnen Nedap zijn grotendeels afgebouwd en ondergebracht bij strategische partners. Naast lagere kostprijzen heeft dit als belangrijk voordeel dat de marktgroepen nu meer tijd hebben gekregen om zich te focussen op de markt. Daarnaast heeft het afstoten van niet-kernactiviteiten, zoals de verkoop van dochterbedrijf Nsecure eind 2017, ook voor meer focus gezorgd.

Verder is in 2018 belangrijke progressie gemaakt met de transitie van de ondersteunende diensten naar een gemeenschappelijk platform.

Een onverminderd en permanent aandachtspunt van de organisatie is het versterken van de aantrekkingskracht als werkgever voor toptalent en het verder ontwikkelen van de medewerkers. Afgelopen jaar hebben we de activiteiten op dit vlak verder geïntensiveerd, onder andere door het aantal partnerships met universiteiten verder uit te breiden.

Het afgelopen jaar is daarnaast de inmiddels vierde lichting van de Nedap University van start gegaan. Ook organiseren wij hackatons voor technisch talent en zijn weer succesvolle masterclasses gehouden voor commercieel talent.

Strategische trends

Software as a Service (SaaS) is nu definitief doorgebroken. In steeds meer markten realiseren klanten grote voordelen op het gebied van implementatiesnelheid, onderhoudskosten en innovatietempo. Iedere marktgroep werkt aan nieuwe proposities op basis van softwarediensten. Om deze softwarediensten betrouwbaar aan te kunnen bieden, heeft Nedap de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in kennis op het gebied van cloud-infrastructuur, IT-security en DevOps (het ontwikkelen en operationeel houden van softwarediensten). Door SaaS aan te bieden ontstaat een schaalbaarder en robuuster bedrijfsmodel. Dit leidt ertoe dat een steeds groter deel van de omzet recurring is.

Een van de doelstellingen van Nedap is dat de recurring revenue harder groeit dan de totale omzet. In 2018 liet de recurring revenue een groei zien van 20% en bestaat het aandeel recurring revenue inmiddels uit 19% van de totale omzet.

Het inbedden van de Nedap-propositie in een krachtig ecosysteem is steeds bepalender voor de concurrentiekracht. Door het opbouwen en onderhouden van samenwerkingsverbanden met implementatiepartners, onderhoudspartijen en leveranciers van aanvullende producten en diensten kunnen klanten optimaal worden bediend. Nedap heeft de afgelopen jaren verder gewerkt aan het uitbouwen van deze ecosystemen en het professionaliseren van de opleidingsprogramma's.

Financiële doelstellingen

De financiële hoofddoelstelling van Nedap is duurzame waardecreatie, tot uitdrukking komend in het cashflow genererend vermogen van de onderneming op de korte en de lange termijn.

Met het Changing Gears programma verwacht Nedap de volgende financiële resultaten te realiseren:

1. Een hoge en groeiende toegevoegde waarde per fte.
In 2018 bedroeg de toegevoegde waarde per fte € 179.000, een stijging van 4% ten opzichte van 2017.
2. Autonome groei van de omzet, waarbij de recurring revenue sneller groeit dan de totale omzet.
In 2018 bedroeg de autonome omzetgroei 5%, de recurring revenuegroei bedroeg 20%.
3. Een EBIT-marge, exclusief eenmalige posten, van tenminste 10% (behaald in 2018), verder stijgend in de jaren daarna.
In 2018 bedroeg de EBIT-marge 10,2%.
4. Het rendement op het geïnvesteerde kapitaal (ROIC) groeit harder dan de winstgevendheid.
De ROIC bedroeg in 2018 25%, een stijging van 3 procentpunt ten opzichte van 2017. Deze stijging werd gedempt door een op dit moment hoog geïnvesteerd kapitaal als gevolg van aangelegde buffervoorraden
5. Een solvabiliteit van minimaal 45% en een nettoschuld/EBITDA van maximaal 1,5. Omwille van strategische redenen kan hiervan tijdelijk worden afgeweken.
De solvabiliteit bedroeg in 2018 56%, de nettoschuld/EBITDA bedroeg 0,6.
6. Aan aandeelhouders wordt de winst uitgekeerd, die resteert na aftrek van het bedrag dat nodig wordt geacht voor investeringen in rendabele groei en de gewenste financiële structuur. Gezien de toegenomen kapitaalefficiëntie en schaalbaarheid van de organisatie verwachten wij ook voor de komende jaren hoge pay-out ratio's.
De pay-out ratio bedroeg in 2018 94%.

Hoofdstuk 03 Bestuurs- verslag

Bestuursverslag

Nedap heeft in het jaar 2018 goede voortgang geboekt in de uitvoering van de strategie. Over het gehele jaar werd een omzetgroei van 5% gerealiseerd, waarbij de recurring revenue met 20% toenam. Het bedrijfsresultaat exclusief eenmalige posten steeg met 22% en kwam uit op 10% van de omzet, conform de strategische doelstelling die voor 2018 was gesteld.

In 2018 zijn alle marktgroepen erin geslaagd hun concurrentiekracht verder uit te bouwen. De marktgroepen Healthcare en Livestock Management in het bijzonder hebben goede groei gerealiseerd. De marktgroep Retail liet een significante omzetzakking zien doordat de omzet uit ID Cloud in 2018 nog onvoldoende was om de daling in hardwareverkoop van conventionele antiwinkeldiefstalsystemen te compenseren.

Gedurende het verslagjaar heeft Nedap goede vooruitgang geboekt met de implementatie van het strategische meerjarenplan Changing Gears. De heringerichte supply chain is in 2018 steeds beter gaan draaien. De geïndiceerde, structurele, jaarlijkse kostenbesparing van € 4 miljoen is conform planning in 2018 gerealiseerd. Naast kostprijsverlaging van

de producten heeft de nieuwe supply chain er ook toe geleid dat binnen de organisatie meer focus komt op het ontwikkelen en vermarkten van eigen proposities.

Daarbij is in 2018 een volgende stap gemaakt in het meer gemeenschappelijk organiseren van zaken als automatisering, compliance en het werven en ontwikkelen van talent. Dit past binnen de ingezette verschuiving in het organisatiemodel waarbij niet langer alles per marktgroep wordt georganiseerd maar verschillende activiteiten, waar zinvol, worden geconcentreerd. Dit zorgt voor een bundeling van de aanwezige kennis van en ervaring met verschillende processen en biedt goede mogelijkheden om deze te professionaliseren en te automatiseren. Ook hier is weer de belangrijkste doelstelling om marktgroepen zoveel mogelijk te ontzorgen zodat deze zich kunnen richten op markt en proposities.

Financiële gang van zaken

(in miljoenen euro's of percentage)	2018	2017	Groei
Omzet	191,4	182,2	5%
Recurring revenue	37,2	30,9	20%
Toegevoegde waarde in % van de omzet	62%	62%	
Bedrijfsresultaat excl. eenmalige posten	19,4	15,9	22%
Bedrijfsresultaat incl. eenmalige posten	19,4	9,9	96%
Operationele marge*	10,2%	8,7%	
Resultaat over het boekjaar**	17,1	28,0	

* Gedefinieerd als bedrijfsresultaat exclusief eenmalige posten als % van de omzet.

** Het resultaat over het boekjaar 2017 is incl. resultaat uit beëindigde bedrijfsactiviteiten van € 19,1 miljoen (Nsecure).

Omzet

Over het gehele jaar 2018 bedroeg de omzet € 191,4 miljoen, een stijging van 5% ten opzichte van € 182,2 miljoen, gerealiseerd in 2017. De recurring revenue (omzet uit software-abonnementen (licenties) en diensten) steeg met 20% naar € 37,2 miljoen (2017: € 30,9 miljoen). Na een goede start van het jaar stagneerde de omzetgroei in de tweede helft van het jaar, door onder andere een fundamentele verschuiving in de retailmarkt. De marktgroep Retail liet in 2018 dan ook een significante omzetzdaling zien. De marktgroepen Healthcare en Livestock Management daarentegen boekten een robuuste omzetgroei in 2018. De omzet van de

marktgroepen Identification Systems en Security Management liet in 2018 een bescheiden groei zien terwijl de omzet van de marktgroepen Light Controls en Staffing Solutions beperkt daalde.

De toegevoegde waarde nam toe van € 112,7 miljoen in 2017 naar € 118,9 miljoen in 2018. Als percentage van de omzet bleef de toegevoegde waarde stabiel op 62%. De toegevoegde waarde per fte is gestegen van € 172.000 in 2017 naar € 179.000 in 2018.

Kosten

De personeelskosten zijn met € 67,1 miljoen ongeveer op hetzelfde niveau gebleven (2017: € 67,2 miljoen). De personeelskosten bevatten in 2017 € 3,5 miljoen eenmalige kosten met name als gevolg van de herinrichting van de supply chain. Exclusief deze eenmalige kosten lieten de personeelskosten een toename zien, in lijn met de groei van het aantal fte.

Het totale aantal fte bedraagt per 31 december 2018 681 (31 december 2017: 637 fte).

Overige bedrijfskosten bedroegen € 25,3 miljoen in 2018 ten opzichte van € 27,7 miljoen in 2017. In 2017 bevatten de overige bedrijfskosten € 2,3 miljoen aan eenmalige kosten die met name samenhangen met de herinrichting van de supply chain. In 2018 zijn, conform planning, € 4 miljoen aan structurele kostenbesparingen behaald.

De onderzoek- en ontwikkelingskosten van € 25,9 miljoen (inclusief € 0,7 miljoen geactiveerde kosten) bedroegen 14% van de omzet (2017: € 23,5 miljoen; 13% van de omzet, geen activering van ontwikkelingskosten).

Enmalige posten	2018	2017
(in miljoenen euro's)		
Bedrijfsresultaat	19,4	9,9
Enmalige kosten personeel	-	3,5
Enmalige kosten overige bedrijfskosten	-	2,3
Bijzondere waardeverminderingen activa	-	0,2
Bedrijfsresultaat excl. eenmalige kosten	19,4	15,9

Amortisatie en afschrijving

Door de beperkte noodzaak tot investeringen in materiële vaste activa in de afgelopen jaren zijn de afschrijvingen wederom licht gedaald naar € 6,5 miljoen (2017: € 6,9 miljoen). Amortisatie ligt met € 0,6 miljoen lager dan in 2017 (€ 0,8 miljoen).

Bedrijfsresultaat

Het bedrijfsresultaat (EBIT) is in 2018 gestegen naar € 19,4 miljoen, ten opzichte van het gerapporteerde bedrijfsresultaat van € 9,9 miljoen in 2017. In 2017 bedroegen de eenmalige posten in totaal € 6,0 miljoen; in 2018 was geen sprake van eenmalige posten. Het bedrijfsresultaat exclusief eenmalige posten is gestegen met 22% van € 15,9 miljoen naar € 19,4 miljoen. De operationele marge, het bedrijfsresultaat (exclusief eenmalige posten) als percentage van de omzet, is gestegen van 8,7% in 2017 naar 10,2% in 2018.

Financieringslasten en belastingen

De nettofinancieringslasten lagen in 2018 op nagenoeg hetzelfde niveau als in 2017 (€ 0,2 miljoen). De belastingen over 2018 bedroegen € 3,2 miljoen (2017: € 1,7 miljoen). De belastingdruk was 16,6% over 2018 (2017: 5,8%). Dit lage percentage in 2017 was met name het gevolg van de deelnemingsvrijstelling op de boekwinst bij de verkoop van Nsecure.

Resultaat over het boekjaar

Nedap heeft een resultaat over het boekjaar 2018 gerealiseerd van € 17,1 miljoen, ten opzichte van € 28,0 miljoen over 2017. Het resultaat in 2017 is inclusief het resultaat uit beëindigde bedrijfsactiviteiten (Nsecure) van € 19,1 miljoen. De winst per aandeel bedroeg in 2018 € 2,66 tegenover € 4,21 in 2017. De winst per aandeel exclusief eenmalige posten steeg van € 2,02 in 2017 naar € 2,66 in 2018. Het gemiddeld aantal uitstaande aandelen is gedaald naar 6.407.929 aandelen per 31 december 2018 (31 december 2017: 6.651.543 aandelen) als gevolg van de inkoop van eigen aandelen eind 2017.

Dividend

Het dividend per aandeel over het boekjaar 2018 bedraagt € 2,50 (2017: € 2,50).

Financiële positie

Het balanstotaal is gestegen van € 113,8 miljoen per 31 december 2017 naar € 115,4 miljoen per 31 december 2018. Deze stijging is met name toe te schrijven aan de stijging van de voorraden met ongeveer € 6 miljoen. In het transitieproces van de herinrichting van de supply chain zijn hogere (buffer)voorraden aangehouden om de levering aan

klanten zo goed mogelijk te waarborgen. Het niveau van de voorraden is nog steeds relatief hoog en zal naar verwachting dalen in 2019.

De nettoschuldpositie nam in 2018 toe naar € 16,6 miljoen (ultimo 2017: € 14,2 miljoen). De nettoschuld/EBITDA bedroeg 0,6 per 31 december 2018 (per ultimo 2017: 0,6). De solvabiliteit bleef met 56% per 31 december 2018 nagenoeg gelijk (31 december 2017: 55%).

Cashflow

Het nettowerkkapitaal is in 2018 gestegen naar € 38,5 miljoen ten opzichte van € 31,5 miljoen in 2017. Deze toename is met name het gevolg van het aanhouden van hogere (buffer)voorraden. De operationele cashflow bedroeg € 18,2 miljoen in 2018, een stijging ten opzichte van 2017 (€ 13,3 miljoen), met name als gevolg van het hogere resultaat.

Rendement op geïnvesteerd kapitaal

Het rendement op geïnvesteerd kapitaal (ROIC) steeg in 2018 van 22% naar 25%.

Vooruitzichten

Nedap wil door de toepassing van slimmere technologie bijdragen aan het oplossen van de uitdagingen van vandaag en morgen. De afgelopen jaren zijn voortdurend stappen gezet om de organisatie te richten op die klantengroepen, producten, activiteiten en markten waar echt verschil gemaakt kan worden. Door onze talenten hierop in te zetten, neemt de impact op onze markten toe.

Nedap blijft voortdurend investeren in propositieontwikkeling en commerciële slagkracht om onze posities in de verschillende markten

verder te versterken. De solide balans en de beschikking over langjarige financiering vormen een stevig financieel fundament. We zien de toekomst met vertrouwen tegemoet en voorzien voor de langere termijn een gezonde groei. Op basis hiervan verwachten we, onvoorziene omstandigheden voorbehouden, dat de omzet in 2019 verder zal stijgen, met een toenemende operationele marge.

Verklaring artikel 5:25c lid 2 sub c Wet op het Financieel Toezicht

Voor zover ons bekend,

1. geeft de jaarrekening (met de Overige gegevens als bedoeld in artikel 2:392 Burgerlijk Wetboek) een getrouw beeld van de activa, de passiva, de financiële positie en het resultaat van Nedap N.V. en de gezamenlijk in de consolidatie opgenomen ondernemingen; en
2. geeft het jaarverslag een getrouw beeld omtrent de toestand op 31 december 2018 en de gang van zaken gedurende het boekjaar 2018 van Nedap N.V. en van de met haar verbonden ondernemingen waarvan de gegevens in haar jaarrekening zijn opgenomen en zijn in het jaarverslag 2018 de wezenlijke risico's waarmee Nedap N.V. wordt geconfronteerd, beschreven.

Groenlo, 14 februari 2019

De directie

R.M. Wegman

E. Urff

Onze marktgroepen

Nedap is georganiseerd in marktgroepen, elk met een diep inzicht in de betreffende markt. Nedap richt haar organisatie zo in dat de marktgroepen zich volledig kunnen richten op de ontwikkeling en het vermarkten van proposities. Met toonaangevende en schaalbare proposities streven alle marktgroepen naar leidende posities in de markten waarin zij actief zijn. Interne krachtenbundeling is een belangrijke succesfactor.

Identification Systems

Retail

Healthcare

Security Management

Light Controls

Livestock Management

Staffing Solutions

Healthcare

Nedap Healthcare ontwikkelt softwarediensten die zorg- en administratieve processen in de zorg digitaliseren en automatiseren. Met de slimme tools van Nedap kunnen zorgprofessionals het zorgproces regelen en zelfstandig werken. Daarnaast ontwikkelt de marktgroep sociale software die (wijk)teams en individuen in de zorg met elkaar verbindt.

Nedap Healthcare gelooft dat mensen samen de zorg beter kunnen maken. Door mensen, kennis en technologie in de zorg te verbinden en het initiatief te nemen, ontwikkelt Nedap oplossingen die een blijvende bijdrage leveren aan de zorg in Nederland. Door hen meer vrijheid en regie te geven stellen de oplossingen van Nedap mensen in staat hun individuele mogelijkheden en talenten beter te benutten.

Meer dan 250.000 zorgprofessionals werken met de gebruiksvriendelijke Ons software van Nedap Healthcare. Nedap Healthcare is marktleider in de ouderenzorg (thuiszorg en verzorgings- of verpleeghuiszorg), heeft een leidende positie in de gehandicaptenzorg en heeft haar werkterrein in 2018 uitgebreid naar de geestelijke gezondheidszorg.

Daarnaast heeft Nedap Healthcare het zorgnetwerk Carenzorgt ontwikkeld. Dit zorgcommunicatienetwerk is het grootste zorgplatform van Nederland. Carenzorgt wordt door 300.000 cliënten en mantelzorgers gebruikt.

Ontwikkelingen 2018

De marktgroep Healthcare heeft zich in 2018 positief ontwikkeld en een robuuste omzetgroei gerealiseerd. De marktgroep wist haar marktaandeel in de ouderen- en de gehandicaptenzorg wederom te vergroten. Daarnaast heeft de marktgroep met succes haar entree gemaakt in de geestelijke gezondheidszorg.

Ontwikkelingen Ons softwareplatform

Dankzij de breedte aan functionaliteiten is het Ons softwareplatform inmiddels geëvolueerd tot een kernsysteem voor zorginstellingen. Steeds meer partijen willen hun oplossingen aan het Nedap-

Marktgroep Healthcare

softwareplatform koppelen, wat door de API (Application Programming Interface) koppeling wordt gefaciliteerd. In 2018 hebben zich weer meer partners aangesloten, onder andere op het gebied van documentbeheer, CRM en zorgmatching. Hiermee nemen de functionaliteit en gebruiksmogelijkheden van het platform toe en wint het Nedap Healthcare-ecosysteem aan kracht.

In de voortdurende ontwikkeling van het Ons platform fungeert de jaarlijkse klantendag als een belangrijk klankbord. De interactie met klanten, en dan vooral de daadwerkelijke gebruikers, en business partners verschaft belangrijke inzichten en feedback aan de Nedap ontwikkelaars. Tijdens de klantendag heeft Nedap onder andere een nieuwe hardware tool, Luna, gepresenteerd. Luna is een digitale kalender, in de vorm van een fotolijstje, die gebruikt kan worden voor patiënten die veel structuur nodig hebben, zoals bij dementie, Alzheimer en autisme. De tool is gekoppeld aan Ons en Carenzorgt.nl, en ondersteunt cliënten bij het onthouden van belangrijke afspraken. Naar verwachting kan de tool in 2019 in de markt worden gelanceerd.

Een andere applicatie die momenteel ontwikkeld wordt is Ons Wondzorg: een wondzorg-app die ervoor zorgt dat wondzorg efficiënt en secuur kan worden opgevolgd. Het doel is om integrale ketenzorg-software voor de wondzorg te ontwikkelen. Via Ons Wondzorg kunnen alle betrokkenen binnen de zorgketen communiceren over het herstelproces van een wond en het wondbeleid waar nodig aanpassen. Beeld en kenmerken worden aangevuld met de interpretatie van zorgprofessionals waarmee de zelflerende software steeds betrouwbaarder wordt om besluitvorming te ondersteunen.

Ontwikkelingen Carenzorgt

Ook aan de uitbreiding van de functionaliteit van Carenzorgt wordt continu gewerkt om de uitwisseling van zorggegevens tussen cliënt, familie, mantelzorgers en zorgprofessionals verder te vergroten. De nieuwste functionaliteit is dat gebruikers hun persoonlijke profiel kunnen toevoegen. Dit profiel wordt gedeeld binnen het dossier, waardoor de zorgprofessionals nog beter zijn aangesloten bij de leefwereld van de cliënt.

Big Data

Een ander aandachtspunt van de marktgroep is om 'platte' data uit zorghandelingen zo te structureren dat slimme software patronen kan herkennen. Daarmee ontstaat de mogelijkheid afwijkingen te signaleren en functies of taken binnen het Ons platform te activeren. Een voorbeeld hiervan is een tool die de marktgroep afgelopen jaar in samenwerking met het Universitair Medisch Centrum Groningen heeft ontwikkeld om diagnostiek en behandeling van cliënten met Somatisch Onvoldoende

verklaarde Lichamelijke Klachten te ondersteunen. Online vragenlijsten worden op basis van algoritmes vertaald in profielen, waarmee diagnostiek en behandeling beter mogelijk zijn voor deze cliëntengroep.

Bevorderen veilige gegevensuitwisseling

Nedap is mede-initiatiefnemer van Stichting Nuts. Stichting Nuts streeft ernaar de verschillende softwarepakketten in het zorglandschap te koppelen ten behoeve van een veilige en snelle gegevensuitwisseling tussen alle Nederlandse zorgverleners. Nu verloopt uitwisseling van gegevens tussen zorgverleners veelal nog per fax en e-mail. In deze tijd van technologische mogelijkheden is het essentieel dat er een communicatienetwerk komt dat zorgverleners veilig met elkaar verbindt. De stichting wil een infrastructuur realiseren waarmee alle losse communicatie- en datasystemen in de zorg met elkaar verbonden kunnen worden. Zonder extra kosten voor de cliënt, waarbij de cliënt zelf de regie heeft over de eigen gegevens en zelf bepaalt met wie dossierinformatie wordt gedeeld.

In aansluiting op deze doelstelling heeft Nedap de nieuwe applicatie Helder ontwikkeld. Deze applicatie ontsluit de zorgdossiers onder andere aan huisartsen en andere aangesloten partijen, mits de cliënt daar toestemming voor geeft.

Vooruitzichten

De vraag naar innovatieve oplossingen en inzet van moderne technologie ter ondersteuning van zorgprocessen neemt de komende jaren in de verschillende zorgsectoren onverminderd toe. De voortdurende investeringen in productontwikkeling zorgen ervoor dat Nedap over een steeds krachtigere propositie beschikt. De marktgroep verwacht haar marktaandeel in de verschillende zorgmarkten te kunnen vergroten en haar omzet in 2019 verder te laten groeien.

Identification Systems

De marktgroep Identification Systems ontwikkelt oplossingen voor de beveiligings-, verkeers- en parkeersector.

De readers, transponders en software van Nedap Identification Systems optimaliseren, bewaken en controleren dagelijks de bewegingen van miljoenen voertuigen en personen over de hele wereld. Nedap is marktleider op het gebied van langeafstandsidentificatie en beschikt over gepatenteerde oplossingen die niet alleen het voertuig, maar ook de bestuurder op afstand herkennen, zelfs bij hoge snelheden. Ook op het gebied van voertuigdetectie met draadloze parkeersensoren is de marktgroep wereldwijd marktleider.

Ontwikkelingen 2018

De omzet van de marktgroep Identification Systems liet in de eerste helft van 2018 groei zien. Deze werd in de tweede helft van 2018 echter getemperd door de vertraging van een aantal omvangrijke projecten, waardoor de omzet over het gehele jaar beperkt is gestegen ten opzichte van vorig jaar. De marktgroep presteerde met name in de Verenigde Staten sterk, terwijl de omzetontwikkeling in Europa een gemengd beeld liet zien.

De marktgroep wist haar marktpositie in langeafstandsidentificatie verder te versterken. Wereldwijd blijft de bevolking in steden groeien, en daarmee ook het aantal voertuigen. Hiermee ontstaat een toenemende behoefte aan slimme oplossingen om steden leefbaar te houden (smart cities), onder andere op het gebied van veiligheid, bereikbaarheid en doorstroming. Technologie voor het op afstand identificeren van voertuigen en personen speelt hierbij een cruciale rol.

Marktgroep Identification Systems

In 2018 werd de volgende generatie van het ANPR-platform voor automatische kentekenherkenning gelanceerd, waardoor het platform nog beter wereldwijd kan worden toegepast. Met name in regio's waar kentekenplaten verschillende lettertypeformaten kennen, zoals de Pacific en de VS, is het platform nu nog beter gepositioneerd.

Ook de propositie voor parkeersensoren speelt in op eerder genoemde marktontwikkelingen op het gebied van smart cities. Nedaps SENSIT-systeem bestaat uit draadloze sensoren die op individuele parkeerplekken worden geïnstalleerd en realtime detecteren of en hoe lang parkeerplaatsen bezet zijn. In 2017 werd de nieuwste generatie SENSIT-sensoren op basis van NB-IoT-technologie gelanceerd. NB-IoT-technologie wordt door telecomproviders wereldwijd uitgerold om het Internet of Things mogelijk te maken.

Alhoewel de adaptatie van deze complexe technologie (conform verwachting) traag is, begint deze propositie duidelijk tractie te krijgen. De nieuwe sensoren worden toegepast in projecten in Nederland, Duitsland en Italië en zullen binnenkort worden toegepast in Tsjechië, Polen en Kroatië. In 2019 zullen de NB-IoT SENSIT-sensoren naar verwachting wereldwijd beschikbaar zijn.

Op het gebied van persoonsidentificatie heeft de marktgroep het MACE-platform (Mobile Access Control Entities) weer verder versterkt. Het MACE-platform werd geïntroduceerd als reactie op de wereldwijde verschuiving van het gebruik van fysieke kaarten naar smartphones voor toegangscontrole. Inmiddels is MACE bij de eerste projecten in gebruik genomen. In 2018 zijn functionaliteiten toegevoegd waarmee het eenvoudiger wordt toegangsrechten voor grote groepen smartphones te beheren.

Voor 2019 verwacht de marktgroep haar omzet verder te kunnen laten groeien.

Light Controls

De marktgroep Light Controls levert vermogens-elektronica en besturingssystemen voor de verlichtingsindustrie.

Nedap is wereldmarktleider op het gebied van uv-driver technologie voor het aansturen van ultra violet (uv) lampen. Deze technologie wordt onder andere toegepast in de curing-markt (“harden”) voor het versneld drogen van inkt en het uitharden van coating en verf. Daarnaast is uv-licht een effectief en milieuvriendelijk middel voor waterzuivering, zoals voor ballastwaterbehandeling.

Met haar propositie Luxon levert Light Controls elektronica en softwarediensten voor lichtmanagement. Hiermee richt de marktgroep zich specifiek op grote eindklanten in een industriële, logistieke of big box-retailomgeving met meerdere locaties. Met Luxon worden individuele lichtpunten verbonden met het internet en draadloos aangestuurd. Hiermee worden lichtregelingsstrategieën mogelijk die zowel kosten- als milieubesparend zijn.

Ontwikkelingen in 2018

De omzet van de marktgroep Light Controls is per saldo gedaald. De groei in de uv-proposities in de curing markt en de uv-desinfectiemarkt waren onvoldoende om de daling in de Luxon-propositie te compenseren.

In 2018 heeft de marktgroep geprofiteerd van betere marktcondities in de curing markt en haar positie in deze markt verder versterkt. De vraag naar uv-oplossingen groeit binnen de print- en verfmarkt omdat deze technologie zowel kostenbesparend als duurzaam is. Dankzij strengere milieueisen en het streven naar voortdurende efficiency verbeteringen zal de markt voor deze toepassing naar verwachting verder groeien.

Op de uv-desinfectiemarkt voor waterzuivering realiseerde Nedap omzetgroei door hogere omzet bij een aantal klanten en omzetgroei van een aantal producten. Onder andere in de ballastwatermarkt, waar in

Marktgroep Light Controls

2018 ook weer hard gewerkt is aan de verdere verbetering van de positionering om optimaal te profiteren van de vraag die ontstaat als het ballastwaterverdrag, na een lang proces van voorbereiding en ratificatie, eind 2019 van kracht wordt. Nieuwe schepen moeten dan een behandelingsinstallatie aan boord hebben; voor bestaande schepen geldt een transitieperiode tot 2024. Aan toelating van aanbieders van dergelijke behandelingsinstallaties door de Internationale Maritieme Organisatie (IMO) gaat een intensief certificatieproces vooraf. Een aantal aanbieders met een oplossing gebaseerd op Nedap driver technologie is al door de IMO gecertificeerd. In 2018 heeft een van de partners van Nedap Light Controls de certificering van de US Coast Guard (USCG) behaald. Deze certificering stelt hogere eisen aan de werking van het systeem en is een voorwaarde voor toelating tot de markt in de Verenigde Staten. Een aantal andere partners doorloopt dit certificeringsproces nog. Naar verwachting zal de marktgroep in 2019 omzetgroei met deze propositie kunnen realiseren.

De omzet uit de Luxon-propositie is in 2018 gedaald. De afgelopen jaren hebben uitgewezen dat dit deel van de verlichtingsmarkt conservatief van aard is en dat ondanks alle inspanningen van de marktgroep veranderingen hier traag verlopen. De omzetontwikkeling van Luxon is hierdoor moeilijk te voorzien. Er wordt dan ook overwogen om het activiteitsniveau in lijn te brengen met de feitelijke omzetontwikkeling.

De omzet uit voedingen voor explosieveilige verlichtingssystemen is nagenoeg stabiel gebleven in het afgelopen jaar. De verwachting is echter dat ledverlichting ook deze markt gaat domineren. Gezien de beperkte toekomstbestendigheid van non-led-oplossingen wordt de huidige productportfolio de komende jaren afgebouwd. Voor 2019 verwachten we hier een daling van de omzet.

Uitgezonderd Luxon, voorziet de marktgroep Light Controls de komende jaren een groei van de omzet.

Livestock Management

De marktgroep Livestock Management levert al meer dan 40 jaar technologische oplossingen voor de veehouderij met proposities voor de melkveehouderij en de varkenshouderij.

Door schaalvergroting en personeelsschaarste neemt de behoefte aan automatisering in de gehele veehouderij toe. Automatisering op basis van elektronische individuele dieridentificatie vormt de kern van het brede scala aan oplossingen dat de marktgroep biedt. De data die door de verschillende toepassingen worden gegenereerd, worden vertaald in praktische en actiegerichte managementinformatie. De oplossingen van Nedap dragen bij aan een betere bedrijfsvoering, een hoger rendement en verbeteren het dierenwelzijn.

Livestock Management is wereldwijd actief op twee markten. In de professionele melkveehouderij heeft Livestock Management een leidende positie met haar individuele dieridentificatiesystemen en koe-monitoringsystemen. In de varkenshouderij is Livestock Management met groepshuisvestingsystemen op basis van elektronische krachtvoerstations wereldwijd marktleider.

Ontwikkelingen in 2018

De omzet van de marktgroep Livestock Management heeft in 2018 een robuuste groei laten zien, waaraan zowel de proposities voor de melkveehouderij als de varkenshouderij hebben bijgedragen.

Melkveehouderij

Na jarenlange moeizame marktomstandigheden laten de melkprijzen sinds eind 2016 een stijgende lijn zien. Dit heeft ervoor gezorgd dat in de loop van 2017 wereldwijd een inhaalslag op investeringsgebied optrad en de bestellingen bij Nedap scherp stegen. Een deel van deze opdrachten kon niet in 2017 worden uitgeleverd. Het inlopen van deze leverachterstanden en doorlopende goede verkoop hebben geresulteerd in een bijzonder goede start van 2018 voor wat betreft de omzet. In de loop van 2018 normaliseerde deze situatie zich en nam de omzetgroei af.

Marktgroep Livestock Management

Livestock Management wist haar marktaandeel wereldwijd verder te vergroten door de aanwas van nieuwe klanten. Door het distributienetwerk te verbreden slaagt de marktgroep erin om via haar business partners frequenter bij de melkveehouder aan tafel te zitten. Naast de OEM-distributiepartners in melkstalrichting, richt de marktgroep zich ook op fokkerijorganisaties, die in tegenstelling tot melkstalrichters meerdere keren per jaar de melkveehouders bezoeken.

Om de leidende marktpositie te behouden en verder te versterken, zijn innovaties en product vernieuwing van groot belang. Ook in 2018 heeft de marktgroep verschillende nieuwe producten gelanceerd, die veehouders bij hun bedrijfsvoering ondersteunen. Bij het ontwerpen van de systemen gaat veel aandacht uit naar gebruiksvriendelijkheid, zodat deze zo eenvoudig mogelijk te gebruiken zijn. Op de EuroTier 2018, de internationaal toonaangevende vakbeurs voor de agrarische sector, won Nedap met Nedap Smart Flow en Nedap CowControl met “Augmented Reality” maar liefst twee innovation awards. Deze laatste innovatie kreeg daarnaast ook nog de Duitse vakpersprijs “Neuheit des Jahres 2019”.

Met Nedap Smart Flow heeft de marktgroep een doorstroommelkmeter ontwikkeld die voor het eerst volledig draadloos is, dankzij de geavanceerde technologie die wordt gebruikt voor stroomvoorziening, datacommunicatie en melkgiftregistratie. Doordat deze melkmeter draadloos functioneert, is het mogelijk deze eenvoudig in elke melkstal of melkrobot te installeren. Met de melkmeter krijgen melkveehouders beter inzicht in de prestatie van hun melkkoeien. Daarnaast stuurt de Nedap Smart Flow verschillende geautomatiseerde processen in de melkstal aan.

Met de Augmented Reality tool van Nedap CowControl wordt door toepassing van een HoloLens relevante informatie interactief geprojecteerd boven de koe. Informatie wordt automatisch opgehaald en handelingen worden weer automatisch gelogd. De toepassing bevindt zich nu nog in de onderzoeksfase, maar zal naar verwachting binnen een aantal jaren op de markt gebracht worden.

In 2018 werd ook de reproductie managementmodule gelanceerd. Deze software integreert en combineert sensordata, koekalenderdata, vruchtbaarheidsprotocollen en reproductiestrategieën. Zo kan de reproductiestatus van iedere koe 24 uur per dag gedurende de gehele cyclus worden gemonitord.

Daarnaast heeft Nedap in 2018 een nieuwe functionaliteit in Nedap CowControl gelanceerd om vroegtijdig slepende melkziekte bij koeien te signaleren, waardoor kosten en verlies aan productie worden voorkomen. Door de verdieping en verbreding van de oplossingen van Nedap, raakt Nedap steeds intensiever betrokken bij het productieproces van melkveehouders, waardoor Nedap erin slaagt steeds meer waarde toe te voegen voor haar klanten.

Dankzij een betere en betrouwbaardere internetinfrastructuur, ook in de rurale gebieden, wordt het vaker mogelijk lokaal verzamelde data in de cloud beschikbaar te maken. Dit biedt perspectief voor nieuwe vormen van dienstverlening aan verschillende partijen in de melkveehouderij en voor nieuwe verdienmodellen. Een voorbeeld hiervan is het leveren van bronstdetectiedata aan fokkerijorganisaties.

De marktgroep verwacht in 2019 de marktpositie in de melkveehouderij verder te kunnen versterken en het omzetsniveau op het niveau van de tweede helft van 2018 te continueren.

Varkenshouderij

De proposities in de varkenshouderij hebben in 2018 een stevige omzetgroei laten zien, met name in China.

Door een groeiende wereldbevolking en stijgende welvaart neemt de behoefte aan eiwitrijke voeding toe. Naar verwachting blijft de vraag naar varkensvlees wereldwijd de komende decennia stijgen. In 2018 zorgde een aantal externe factoren voor volatiliteit in de mondiale productie- en prijsontwikkeling van varkens, waaronder de uitbraak van Afrikaanse

varkenspest in een aantal regio's en de handelsoorlog tussen de Verenigde Staten en China. Per saldo liet de wereldmarkt in 2018 een bescheiden groei zien. Door uitbreiding van haar portfolio is de marktgroep erin geslaagd sterker te groeien dan de markt, waarmee ze haar marktaandeel heeft vergroot.

Door schaarste aan landbouwgrond en diervoeding moet de sector steeds efficiënter produceren, en duurzamer. Naast schaalvergroting is de verdere professionalisering een belangrijke groeidriver. Daarnaast neemt door toenemende eisen op het gebied van transparantie en voedselveiligheid de vraag naar automatisering en data-analyse toe. De oplossingen van Nedap Pig Farming spelen hier perfect op in.

In 2018 was de groei in Azië, en met name in China, het sterkst. Naast economische groei in het algemeen profiteert de marktgroep ook van de grote transitie die in deze regio nog steeds plaatsvindt. Klein-schalige bedrijven verdwijnen als gevolg van schaalvergroting en de sector professionaliseert in hoog tempo. Aziatische ondernemers, met name de grote geïntegreerde vleesbedrijven, zijn zeer ontvankelijk voor innovatieve oplossingen. In China, de grootste varkensvleesmarkt van de wereld, worden veel nieuwe stallen gebouwd die direct worden voorzien van moderne technologie. Hoewel de bouw van een aantal nieuwe stallen ook afgelopen jaar vertraging opliep, met name door vergunnings-trajecten, blijft de pijplijn aan gecontracteerde nieuwbouwstallen zich vullen. Doordat integratoren de hele keten beheersen, kunnen de proposities van Nedap, die de verschillende productieschakels bedienen, optimaal worden ingezet.

Marktgroep Livestock Management

Ook in Zuid- en Oost-Europa ontstaat extra vraag naar de Nedap-oplossingen. De lagere varkensopbrengsten in de Verenigde Staten en de handelsbarrières met China hebben de omzetgroei in de VS gedrukt.

De Nedap-oplossingen genereren grote hoeveelheden data, die weer als basis dienen voor de ontwikkeling van nieuwe toepassingen en diensten. In 2018 is Nedap een strategisch partnerschap aangegaan met de vooruitstrevende Chinese voer- en varkensproducent YangXiang en de Chinese IT-specialist Yingzi met als doel diensten en toepassingen te creëren op basis van data die de efficiëntie op het varkensbedrijf vergroten. Dat gebeurt op basis van de data die worden gegenereerd door de Nedap-oplossingen bij de YangXiang varkensbedrijven. De beoogde toepassingen, die zowel operationele als strategische beslissingen zullen ondersteunen, zullen zowel in China als daarbuiten worden vermarkt.

Vanuit productperspectief is in 2018 de omzet van Nedap Varkens Prestatie Testsystemen flink toegenomen en vormt nu naast de elektronische voerstations een belangrijke pijler in de portfolio. Ook is de belangstelling voor de Nedap Porktuner (automatisch volgen van de groei van individuele vleesvarkens) en Nedap Kraamstal Voeren sterk gestegen en wordt in deze proposities ook in de komende jaren groei verwacht. Medio 2018 is een nieuw softwareabonnementsmodel geïntroduceerd, hetgeen Nedap de mogelijkheid geeft onderhouds- en extra diensten aan te bieden.

Ook in de varkenshouderijmarkt verbreedt de marktgroep haar distributiekanaal en worden grote varkensproductiebedrijven en integratoren steeds vaker direct bediend. Met de inzet van de gezamenlijke expertise van varkensprojectontwikkelaars en dealers slaagt Nedap erin nieuwe projecten binnen te halen en te installeren.

De marktgroep verwacht het positieve momentum in de varkenshouderij voort te kunnen zetten en omzetgroei te realiseren in 2019.

Retail

De marktgroep Retail levert al bijna 50 jaar innovatieve oplossingen voor de winkelmarkt. De marktgroep heeft een leidende positie in conventionele anti-winkeldiefstalsystemen, maar legt zich in toenemende mate toe op RFID-technologie om de product-beschikbaarheid te verbeteren.

Daarbij is het centrale doel om het voor retailers zo eenvoudig mogelijk te maken om altijd de juiste producten voorhanden te hebben. Dit is een kritische succesfactor in het voeren van een omnichannel-strategie, waarin de beschikbaarheid en informatie van alle producten via verschillende kanalen – van fysieke winkel tot app – met elkaar in overeenstemming moeten zijn.

Nedap Retail voert twee proposities: Stock Management en Loss Prevention en twee platformen: het iSense hardware-platform en het !D Cloud software-platform.

Met !D Cloud biedt Nedap een hardware-onafhankelijk platform voor het ondersteunen van logistieke processen in winkelketens. !D Cloud onderscheidt zich in de markt door het gebruiksgemak van het platform.

Het platform is op basis van cloud-technologie, waardoor er geen computerapparatuur in de winkel meer aanwezig hoeft te zijn. De markt voor voorraadbeheersingssystemen op basis van RFID is een markt in ontwikkeling, waarin Nedap een leidende positie heeft. !D Cloud is sterk gepositioneerd om te profiteren van toekomstige groei op het moment dat deze technologie breder wordt geadopteerd.

Met iSense biedt Nedap een software-onafhankelijk IoT hardware-platform om met RFID-artikelen via een database te beveiligen voor de ondersteuning van mobiel betalen en zelf scannen. iSense onderscheidt zich doordat het een betere performance heeft dan concurrerende systemen en gebouwd is om op afstand te beheren waardoor het kan omgaan met veranderingen in de winkel.

Ontwikkelingen 2018

De marktgroep is in 2018 succesvol geweest in het werven van nieuwe klanten voor haar !D Cloud-propositie. !D Cloud bestaat grotendeels uit softwarediensten, waarvan de omzet in een abonnementsvorm wordt gerealiseerd. Daarmee geeft de marktgroep een belangrijke impuls aan de recurring revenue, in lijn met de strategische doelstellingen.

De omzet uit de !D Cloud-propositie compenseert echter nog onvoldoende de omzetsdaling in conventionele antiwinkeldiefstalsystemen. Hierdoor is de omzet van de gehele marktgroep gedurende het jaar significant gedaald.

De retailmarkt is in de afgelopen jaren ingrijpend veranderd. Online verkopen blijven toenemen. Retailers kiezen er voor om zowel online als in fysieke winkels hun producten aan te bieden. Deze omnichannel-strategie – het via alle mogelijke kanalen bedienen van klanten – brengt echter een grotere complexiteit met zich mee. Accuraat inzicht in de voorraden wordt moeilijker, maar is tegelijkertijd een kritische succesfactor. Nedap biedt met !D Cloud een oplossing waarmee retailers gedetailleerd inzicht, met de accuraatheid die kan oplopen tot boven de 98%, in hun voorraad krijgen.

Het !D Cloud platform heeft in 2018 veel nieuwe winkels aangesloten, waaronder retailers in Frankrijk, Spanje, Noorwegen, Canada en de Verenigde Staten. Vooral in Zuid-Europa, Scandinavië en Noord-Amerika ziet de marktgroep veel respons en een snelle adoptie van de technologie.

Eind 2017 werd de iSense-productlijn verder versterkt met de iSense Lumen-antenne. Deze is behalve gebruiksvriendelijker ook voorzien van een hybride RF/RFID-lezer, waardoor een overstap naar RFID eenvoudig mogelijk is. Antennes met RFID ondersteunen de trend in retail om naar zelf-scanning en mobiel betalen over te stappen. Het beveiligen met mechanisch te verwijderen (traditionele) labels is dan niet meer mogelijk. RFID voorziet in een beveiligingsoplossing die gekoppeld is aan het kassasysteem.

In 2018 heeft de marktgroep haar key accountmanagement geïntensiveerd. De marktgroep is met commerciële teams internationaal vertegenwoordigd om retailketens wereldwijd te kunnen bedienen. Ook in 2019 zal de focus van de marktwerking liggen op het verder ontwikkelen van het key accountmanagement om haar positie bij leidende internationale ketens verder te versterken. Hiermee kan de snelste groei van zowel het iSense als het !D Cloud platform gerealiseerd worden. Doordat er voor !D Cloud geen IT-hardware infrastructuur in de

Marktgroep Retail

winkels nodig is, is het platform schaalbaar en snel uit te rollen, wat voor een internationaal opererende keten een belangrijk verkoopargument is.

Beide platformen van Nedap Retail worden steeds verder ontwikkeld en er worden meer functionaliteiten toegevoegd om de logistieke processen in winkelketens te ondersteunen. Ook derden wordt de mogelijkheid geboden om met standaardkoppelingen aanvullende functionaliteiten op het platform te bouwen. Hierdoor wordt het ecosysteem van Nedap steeds rijker in functionaliteit en wint het aan concurrentiekracht.

Met de nieuwe generatie technologie die meer (logistieke) processen in het winkelbedrijf ondersteunt, ontstaat er minder vraag naar de conventionele systemen die zich alleen op antiwinkeldiefstal richten. Daarnaast is door internetverkoop de rol van de fysieke winkel veranderd. Het aantal openingen van fysieke winkels neemt af en het oppervlak per winkel laat een dalende trend zien. Waar de marktgroep in 2017 nog profiteerde van de uitrol van traditionele antiwinkeldiefstalsystemen, was daarvan in 2018 geen sprake waardoor de omzet uit deze propositie scherp daalde.

De marktgroep verwacht, gezien de sterke marktinteresse in !D Cloud en iSense met RFID, in 2019 verder te groeien in omzet en het aantal klanten voor het !D Cloud-platform. Naar verwachting zal de omzet in de conventionele antiwinkeldiefstalsystemen stabiliseren, waardoor de marktgroep als geheel omzetgroei verwacht in 2019.

Security Management

Nedap Security Management ontwikkelt beveiligings-systemen voor een breed scala aan sectoren en gebouwtypen, waaronder bedrijfs- en industriële gebouwen, overheidsgebouwen, ziekenhuizen, luchthavens en scholen.

De marktgroep heeft met AEOS, een web-based beveiligingssysteem op basis van intelligente netwerktechnologie, een leidende marktpositie. De kern van AEOS is het verbinden van autorisatie aan identificatie. Door een diversiteit aan slimme softwarecomponenten te combineren, kunnen de meest uiteenlopende, complexe beveiligingsvraagstukken met standaardsoftware worden ingevuld. AEOS biedt een schaalbare oplossing die de rechten van een hele populatie vanuit één applicatie beheert. Dagelijks wordt er wereldwijd 48 miljoen keer door Nedap toegangscontrolesystemen aan een persoon toegang verleend.

Ontwikkelingen 2018

Na een wat langzame start in de eerste helft van 2018 door vertragingen in grootschalige projecten werd in de tweede helft weer omzetgroei gerealiseerd, waardoor de omzet over het gehele jaar 2018 een bescheiden groei liet zien.

Uit marktonderzoek blijkt dat de beveiligingsmarkt de komende jaren groeit. De belangrijkste onderliggende ontwikkelingen zijn de toegenomen dreiging van (cyber)aanvallen, de toenemende capaciteit voor dataverkeer in de cloud, en vooral de voortschrijdende technologische mogelijkheden.

De marktgroep investeert voortdurend in onderzoek en ontwikkeling om ervoor te zorgen dat het AEOS-platform up-to-date blijft en dus geen

Marktgroep Security Management

life cycle einde kent. In 2018 heeft de marktgroep veel geïnvesteerd in de verwerkingskracht van het AEOS-platform. Hiermee is een grote prestatieverbetering van het AEOS-platform gerealiseerd waardoor geautomatiseerde toegangscontrole bij zeer grote organisaties met veel gebruikers zonder problemen mogelijk is. Daarnaast zijn nieuwe functionaliteiten aan het platform toegevoegd, zoals de mogelijkheid om toegang te verlenen via QR-codes op mobiele telefoons.

Op commercieel vlak heeft de marktgroep in 2018 succes geboekt met haar Global Client Program, dat multinationals een kosteneffectief en efficiënt raamwerk biedt voor het standaardiseren van de beveiliging in al hun gebouwen over de hele wereld. Deze organisaties worden optimaal begeleid in de wereldwijde implementatie van AEOS volgens een vaste methodologie en een gestructureerde projectaanpak, waardoor risico's beter worden beheerst. Ook in 2019 blijft het Global Client Program een belangrijke focus in de marktwerking.

Er wordt continu gewerkt aan de uitbreiding en versterking van het partnernetwerk. Dankzij een breed opleidingsprogramma en uitstekende ondersteuning vanuit de marktgroep kiezen steeds meer toonaangevende systeemintegratoren ervoor om hun projecten uit te voeren met Nedap-systemen. Hierdoor krijgen eindklanten steeds meer keus in partners die hun beveiligingsprojecten met Nedap-producten kunnen uitvoeren en krijgt de marktgroep via deze partners toegang tot meer potentiële klanten.

De marktgroep is zich de afgelopen jaren met succes gaan richten op advisering, rechtstreeks en via security consultants. Door in een vroeg

stadium betrokken te zijn bij de ontwikkeling en inrichting van de beveiligingssystemen wordt het AEOS-platform steeds vaker direct in het ontwerp meegenomen.

Op productgebied zorgde AEOS Upgrade Assurance voor een belangrijke versterking van de propositie. Deze service biedt de klant altijd toegang tot de laatste versie van AEOS en borgt dat het systeem up-to-date is. De kans op verstoring wordt daarmee geminimaliseerd.

De marktgroep won in 2018 twee onderscheidingen op de prestigieuze Security & Fire Excellence Awards in Londen. Met AEOS won Nedap zowel de prijs voor 'Access Product of the Year' als voor 'Cyber Security Innovation of the Year'.

De marktgroep is goed gepositioneerd om haar marktpositie verder te versterken en zal naar verwachting in 2019 verdere omzetgroei laten zien.

Staffing Solutions

De marktgroep Staffing Solutions biedt gebruiksvriendelijke softwarediensten voor de uitzendbranche en andere personeelsmarkten.

De PEP-sofwarediensten ondersteunen intercedenten in hun dagelijkse werkzaamheden. PEP Flex is urenadministratiesoftware die gewerkte uren, declaraties en onkostenvergoedingen van uitzendkrachten snel en foutloos verwerkt. PEP Grid is software die het maken van roosters ondersteunt en vereenvoudigt. Met PEP Staff neemt Nedap de totale personeelsadministratie uit handen, van zowel de vaste medewerkers als de flexibele schil, geschikt voor zowel uitzendbureaus als bedrijven. De softwarediensten beperken administratieve handelingen tot een minimum en ontsluiten actiegericht informatie, waardoor uitzendorganisaties en personeelsafdelingen effectiever en succesvoller kunnen zijn. Nedap Staffing heeft in 10 jaar tijd een leidende positie opgebouwd in de markt voor onafhankelijke software voor de uitzendbranche.

Ontwikkelingen 2018

De omzet liet in 2018 een lichte daling zien. Economische groei en positieve werkgelegenheidscijfers zorgen voor krapte op de arbeidsmarkt. Hierdoor is het ook voor uitzendbureaus lastiger juiste kandidaten te vinden. Kandidaten hebben keus, en blijken de voorkeur te geven aan kleinschalige omgevingen. Staffing Solutions is met name sterk gepositioneerd in grootschalige

complexe omgevingen, omdat hier de impact van haar dienstverlening het grootst is. Met de uitbreiding van de portfolio is Staffing Solutions aantrekkelijker geworden voor een breder deel van de markt.

In 2018 is het aantal klanten dat gebruikmaakt van PEP-sofwarediensten toegenomen. Naast nieuwe klanten realiseerde de marktgroep groei door haar dienstenpakket bij bestaande klanten uit te breiden of uit te rollen naar meer vestigingen. Daar staat tegenover dat met name in de tweede helft van 2018 het volume in uitzenduren afnam, met name in grootschalige complexe werkomgevingen waar de marktgroep sterk vertegenwoordigd is.

Marktgroep Staffing Solutions

Met PEP Staff richt Nedap zich naast uitzendbureaus ook rechtstreeks op bedrijven. Voor (grote) bedrijven zorgt het beheren van de pool van vaste flexkrachten voor grote administratieve complexiteit. PEP Staff biedt één systeem waarin de (verlof)urenregistratie en de roosterplanning van zowel de flexibele schil als de vaste medewerkers worden beheerd. Eind 2018 is de laatste hand gelegd aan de softwarefunctionaliteit voor het roosteren van vaste medewerkers. Daarmee is de portfolio compleet en is het platform ook daadwerkelijk operationeel. De eerste pilot klanten zijn inmiddels gestart en de interesse is groot.

In het afgelopen jaar heeft de marktgroep verder geïnvesteerd in de functionaliteit en de inzetbaarheid van de softwarediensten. Daarin verschuift de propositie steeds meer van kostenbesparend naar waardeverhogend. In 2018 is een aanpak ontwikkeld die gericht is op het verbeteren van de totale performance van een uitzendvestiging door het volledige proces te digitaliseren zodat de PEP-sofwarediensten optimaal kunnen worden ingezet. Daarnaast is de portfolio uitgebreid, met onder meer een applicatie waarmee de interactie met de flexkracht is verbeterd. Deze propositie, onder de naam PEP Core, is in een pilot bij een klant succesvol getest en zal bij deze klant verder worden uitgerold. Daarnaast zal deze propositie met een gerichte marketingcampagne bij bestaande en potentiële klanten onder de aandacht worden gebracht.

Door de verdere ontwikkeling van functionaliteiten en marktwerking neemt de betekenis en zichtbaarheid van de oplossingen van de marktgroep in de verschillende personeelsmarkten toe. De marktgroep is naar verwachting goed gepositioneerd om in 2019 omzetgroei te realiseren.

Mensen, cultuur en leiderschap

De concurrentiekracht van Nedap wordt bepaald door drie elementen: mensen, cultuur en leiderschap.

Mensen

De kwaliteit van onze mensen maakt het verschil. Hun kennis van en inzichten in markt en technologie vormen de basis van succesvolle proposities. Daarom is het werven van toptalent een speerpunt voor Nedap. Het afgelopen jaar is dan ook veel geïnvesteerd in het verhogen van onze bekendheid en aantrekkingskracht als werkgever. Met verschillende ontwikkel- en trainingsprogramma's wordt voortdurend gewerkt aan de verdere ontwikkeling van Nedap-medewerkers.

Cultuur

De kern van de aantrekkingskracht van onze onderneming zit in onze cultuur. Deze biedt onze mensen de ruimte om zich te ontplooiën. Ze worden voortdurend uitgedaagd en discussies worden gevoerd op basis van argumenten en niet op basis van individuele hiërarchische posities. Er wordt veel zelfstandigheid, eigen initiatief en ondernemerschap verwacht. Dankzij een hoge mate van persoonlijk verantwoordelijkheidsgevoel kan die ruimte worden geboden.

Deze cultuur past goed bij de startup-fase van een propositie. Echter, de afgelopen jaren zijn nieuwe elementen aan deze cultuur toegevoegd zoals ambitie, professionaliteit en elkaar aanspreken op verantwoordelijkheden. Elementen die essentieel zijn om niet alleen een propositie te creëren, maar deze ook op te kunnen schalen naar een leidende marktpositie.

Leiderschap

Nedap kent een geheel eigen perspectief op leiderschap. Bij Nedap is leiderschap een inclusief recht voor iedereen. Dat betekent ook dat van iedereen leiderschap wordt verwacht. Of het nou gaat om nieuwe ontwikkelingen, marketing of verkooptrajecten, iedereen kan bij Nedap het initiatief nemen. Om dit mogelijk te maken kent Nedap een platte organisatie met weinig formaliteiten. De directie en marktgroepelers geven richting aan de verschillende initiatieven door het formuleren en voortdurend uitdragen van heldere strategische uitgangspunten.

De drie elementen, mensen, cultuur en leiderschap, versterken elkaar en de balans ertussen is dynamisch. Er wordt voortdurend gewerkt aan de verdere ontwikkeling en groei van de drie elementen. Medewerkers ontwikkelen zich, de cultuur verbreedt van exploratie naar exploitatie wat zorgt voor veranderende eisen aan leiderschap. En dat is weer een belangrijk element in de ontwikkeling van onze mensen.

Nedap organisatie

Als onderdeel van het Changing Gears programma is de organisatie zo ingericht dat de marktgroepen hun capaciteit optimaal kunnen inzetten op het realiseren van groei. Naast de voltooide herinrichting van de supply chain, betekent dit dat backoffice processen, waar mogelijk, steeds meer gemeenschappelijk worden georganiseerd. Dit zorgt ervoor dat de marktgroep zich kan richten op haar proposities en de markt. Bovendien ontstaan door de toegenomen schaal en bundeling van expertise ook nieuwe mogelijkheden om de efficiency en kwaliteit van deze processen te verhogen.

Werving en groei

Werken bij Nedap is niet voor iedereen weggelegd. Er worden hoge eisen gesteld aan competenties en persoonlijkheid en we streven ernaar om onszelf continu te verbeteren. Met een krapper wordende arbeidsmarkt is het belangrijk dat onze naamsbekendheid en aantrekkingskracht als werkgever blijven groeien. Daarom hebben wij onze activiteiten op dit gebied het afgelopen jaar verder geïntensiveerd. Zo hebben wij het aantal partnerships op universiteiten verder uitgebreid. Ook organiseren wij hackatons voor technisch talent en zijn er weer succesvolle masterclasses gehouden voor commercieel talent.

De inmiddels vierde lichting van de Nedap University is het afgelopen jaar van start gegaan met 12 deelnemers. Dit zijn mensen die na een afgeronde opleiding in anderhalf jaar op een hoog niveau leren om software te ontwikkelen. Dit gebeurt in samenwerking met de universiteiten in Enschede en Eindhoven. Inmiddels hebben 15 medewerkers de Nedap University voltooid.

Opleiding en ontwikkeling

Wij vinden het belangrijk om de kennis en ervaring van onze medewerkers te blijven ontwikkelen. Daarom bieden wij veel ruimte voor, en investeren wij in de verdere persoonlijke groei van onze mensen. Naast vakinhoudelijke trainingen betreft dit ook specifiek voor Nedap ontwikkelde trainingsprogramma's zoals Nedap Survival Skills en Persoonlijk Leiderschap.

Diversiteit

Diversiteit zorgt ervoor dat met diverse blikken naar zaken wordt gekeken en leidt hierdoor tot meer creativiteit en oplossingsvermogen. Deze diversiteit betreft onder meer het geslacht en de nationaliteit, leeftijd en herkomst. Ook bij de samenstelling van het bestuur en de raad van commissarissen ondersteunen we een qua diversiteit evenwichtige verdeling. Er wordt bij Nedap nooit gediscrimineerd op basis van ras, etnische achtergrond, leeftijd, godsdienst, geslacht, seksuele geaardheid of lichamelijke beperkingen.

Als technologisch bedrijf zijn we voor wat betreft de verhouding man-vrouw in ons personeel, en in veel leidinggevende rollen in het bijzonder, mede afhankelijk van het aantal vrouwen dat een technische studie afrondt.

De gemiddelde leeftijd was 41 jaar en de man-vrouwverhouding bedroeg 77-23%.

Kengetallen medewerkers

Aantal medewerkers

705

Ziekteverzuim

1,9%

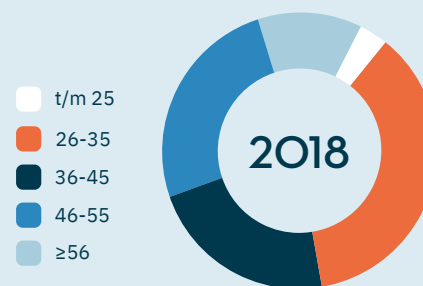
Instroom

115

Aantal fte

681

Leeftijdverdeling

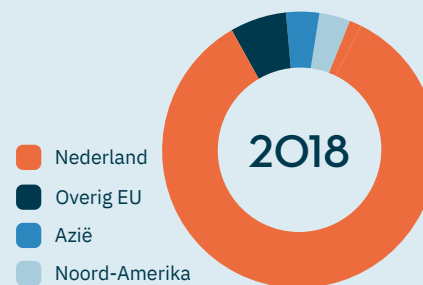
Uitstroom

65

Toegevoegde waarde
€ x 1.000 per fte

€ 179

Geografische verdeling

Man-vrouwverhouding

♂ 546
77%

♀ 159
23%

Medewerkerparticipatieplan

Nedap biedt medewerkers de mogelijkheid om de jaarlijkse winstdeling geheel of gedeeltelijk aan te wenden voor het kopen van certificaten van Nedap-aandelen. Hiermee beoogt Nedap de belangen van medewerkers en aandeelhouders op één lijn te brengen en zo het gemeenschappelijk belang van de ontwikkeling van Nedap te bevorderen.

Medewerkers kunnen deze certificaten met een aankoopkorting van 10% aanschaffen. Na aankoop zijn de certificaten gedurende vier jaar geblokkeerd. Na deze vier jaar wordt, onder bepaalde voorwaarden, per vier certificaten een bonuscertificaat toegewezen. Het dividend per aandeel komt direct volledig toe aan de certificaathouder. In 2018 heeft 70% van de medewerkers meegedaan aan het participatieplan. Voor de financiële en verdere technische details wordt verwezen naar noot 15 en de overige informatie in de jaarrekening.

Daarnaast bestaat gedurende de looptijd van het Changing Gears programma (2017-2021) het Nedap Additioneel Participatie Plan (NAPP). Het NAPP voorziet erin medewerkers extra mee te laten delen in de winst als de EBIT exclusief eenmalige posten met meer dan 5% per jaar groeit ten opzichte van een vooraf vastgesteld ijkpunt. Van het deel boven deze groei komt 40% aan de medewerkers toe. Deze winstdeling wordt vervolgens uitgekeerd in de vorm van certificaten van aandelen met een lock-up van vier jaar. Startpunt voor het NAPP in de periode 2017 tot en met 2021 is de EBIT van 2016 exclusief eenmalige posten van € 14,3 miljoen. Jaarlijks zal de drempelwaarde met 5% groeien waarbij deze wordt aangepast voor het verwachte positieve effect op de EBIT door de herinrichting van de supply chain in 2017 en 2018. De verkoop van Nsecure was aanleiding tot aanpassing van het 2016-ijkpunt met

€ 2,1 miljoen (de EBIT-bijdrage van Nsecure in 2016). Dit resulteert in drempelwaarden van € 14,8 miljoen (2017), 17,5 miljoen (2018), 18,4 miljoen (2019), 19,3 miljoen (2020) en 20,3 miljoen (2021).

CAO

Nedap heeft in het verslagjaar een 1-jarige cao met de vakorganisaties afgesloten met 1 april 2018 als ingangsdatum. Hierin is een salarisverhoging van 2,5% overeengekomen.

Medezeggenschap

De ondernemingsraad speelt een belangrijke rol binnen Nedap. Als vertegenwoordigers van de medewerkers zoeken de leden van de ondernemingsraad actief het contact met collega's en adresseren bij de directie onderwerpen die binnen de organisatie spelen. Bij organisatie-wijzigingen of strategische keuzes wordt de ondernemingsraad altijd in een vroeg stadium geïnformeerd.

De directie en raad van commissarissen zijn de ondernemingsraadsleden erkentelijk voor hun constructieve en waardevolle bijdrage.

Highlights

Nieuw Nedap logo

In 2018 is het nieuwe logo van Nedap geïntroduceerd. Met dit nieuwe logo wordt de ontwikkeling tot uitdrukking gebracht die Nedap de afgelopen jaren heeft door- gemaakt. Van een bedrijf dat excelleert in het ontwikkelen van toonaangevende oplossingen naar een onderneming die wereldwijd de concurrentie aan kan. De hele ontwikkeling van het nieuwe logo, inclusief een compleet nieuwe huisstijl, is uitgevoerd door onze eigen mensen. Dit traject onder- streept dat Nedap naast technische kennis ook op het gebied van vorm- geving en communicatie een grote stap voorwaarts heeft gezet.

Nedap Masterclass

Jaarlijks worden 16 laatstejaars studenten uitgenodigd voor een Masterclass bij Nedap. Gedurende drie dagen leren zij niet alleen Nedap beter kennen, maar krijgen zij ook actuele uitdagingen voorgelegd die bij Nedap spelen. Vooral op het gebied van propositieontwikkeling en commercie. In kleine teams krijgen zij vervolgens de opdracht om hier praktische oplossingen voor te bedenken en deze te presenteren. De Masterclass is niet alleen een goede manier om de naamsbekend- heid van Nedap bij universiteiten toe te laten nemen. Ook blijkt het een uitstekend selectiemiddel. De beste kandidaten krijgen de mogelijkheid geboden om bij Nedap in dienst te treden. Tot nu toe zijn er al 14 edities van de Masterclass georganiseerd en is de eerste oud-masterclasser het afgelopen jaar benoemd tot marktgroepleider.

Spark Sessions

Bij Nedap zijn dit jaar voor het eerst Spark Sessions georganiseerd voor medewerkers uit het hele bedrijf. Bij de Spark Sessions draait het alle- maal om het vinden, identificeren, kwalificeren en delen van proble- men. Echte problemen die mensen hinderen bij het uitvoeren van hun dagelijkse werkzaamheden en in de weg zitten om succesvol hun taken uit te voeren. Een goed probleem kan het startpunt zijn van een innovatie- ve oplossing door onze brede tech- nologieportfolio op een andere manier in te zetten. Een vonk van inspiratie die kan uitgroeien tot een geheel nieuwe bedrijfsactiviteit. En daarmee de verdere groei van Nedap mogelijk maakt.

Nedap Office in the Woods

Nedap investeert veel in het creëren van een prettige werkomgeving voor de medewerkers. Met veel zorg zijn verschillende soorten werkplekken ingericht waar medewerkers hetzij alleen hetzij in teamverband kunnen werken. Maar waarom zou je alleen maar binnen werken? Dit idee vormde de start van het “Office in the woods”-initiatief. Voor een paar weken werd een natuurcamping in de buurt afgehuurd waar medewerkers ook konden werken. Natuurlijk was daarbij de eerste stap om een campingbreed Wifi-netwerk aan te leggen. Dit initiatief was een groot succes en zal worden herhaald.

Hacking@Nedap

Regelmatig organiseert Nedap hackatons. Studenten van opleidingen uit heel Nederland krijgen de gelegenheid om een dag of soms een weekend te werken aan een van de onderwerpen die spelen binnen Nedap. Dat varieert van het gebruiken van slimme algoritmes voor het vinden van afwijkingen in grote aantallen in- en uitboekingen in tijdsregistratiesystemen, tot het bedenken van nieuwe formules om nauwkeuriger de positie te bepalen in een stal of andere methoden voor signaalverwerking om minder valse alarmen te krijgen bij onze anti-winkeldiefstalsystemen.

Stichting 2017

In 1993 hebben de Nedap medewerkers een eigen stichting opgericht voor het verzekeren van het WAO-gat. Deze stichting verloor haar functie door het wijzigen van de sociale wetgeving en hield een fors bedrag in kas. De medewerkers hebben besloten om dit bedrag niet uit te keren maar om te doneren aan de stichting 2017 die daar vervolgens certificaten van aandelen Nedap van heeft gekocht. Het dividend dat deze aandelen jaarlijks oplevert wordt nu uitgekeerd aan goede doelen die door Nedap-medewerkers zelf worden aangedragen en geselecteerd. In 2018 is een bedrag van € 6.500 aan 9 verschillende goede doelen uitgekeerd.

Nedap Space

De ruimte spreekt altijd tot de verbeelding, ook bij Nedap medewerkers. Daarom besloot een groep collega's dit jaar om hun kennis op het gebied van radiotechniek, software en mechanica te bundelen en een satellietgrondstation te bouwen. Dit satellietvolgstation maakt nu deel uit van het SatNOGS open source netwerk van satellietgrondstations en is vrij te benaderen. Zo kan iedereen die dit wil zelf satellietbeelden downloaden van bijvoorbeeld weersatellieten. Met dit project zijn weer allerlei nieuwe verbindingen tussen de verschillende marktgroepen ontstaan. Ook komen we zo in contact met studenten die zich voor dit onderwerp interesseren.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Bij Nedap dragen we door de slimme toepassing van hoogwaardige technologie bij aan het oplossen van uitdagingen van vandaag en morgen.

Door voortdurend te investeren in ontwikkeling maken we kwalitatieve, veilige en duurzame producten, diensten en systemen waarmee onze klanten beter zijn voorbereid op de toekomst. We willen als onderneming écht het verschil maken. Maatschappelijk verantwoord ondernemen is verankerd in onze missie: Technology for life.

Materiële kernthema's

Wij hebben drie materiële kernthema's op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen geïdentificeerd, die hieronder nader worden besproken:

- 1. De ontwikkeling en ontplooiing van onze mensen.** Wij bieden een omgeving waarin respect voor het individu wordt gecombineerd met een sterke teamspirit. Onze mensen zijn een essentieel onderdeel van ons waardecreatiemodel.
- 2. Aandacht voor het milieu en de leefomgeving.** Nedaps proposities helpen klanten duurzamer te opereren en dragen bij aan een betere wereld.

- 3. Ketenvaerantwoordelijkheid.** We streven ernaar dat onze partners dezelfde strenge normen op het gebied van duurzaamheid, ethiek en integriteit hanteren als wij.

Het is de eindverantwoordelijkheid van de Nedap-directie dat deze thema's worden nageleefd en gerespecteerd en op operationeel, tactisch en strategisch niveau zijn ingebed. De thema's worden in de gehele organisatie breed gedragen en extern naar onze stakeholders uitgedragen.

Een belangrijk strategisch uitgangspunt is dat wij alleen opereren in markten waarin wij het verschil kunnen maken. In de besluitvorming, zowel op groepsniveau als binnen de marktgroepen, worden de belangen van al onze stakeholders zorgvuldig afgewogen om tot een balans te komen tussen financieel-economische resultaten en de maatschappelijke aspecten van het ondernemen.

De ontwikkeling en ontplooiing van onze mensen

De kwaliteit van onze mensen maakt het verschil. Hun kennis van en inzichten in markt en technologie vormen de basis van succesvolle proposities. Het werven én behouden van toptalent is een speerpunt voor Nedap.

Met verschillende ontwikkel- en trainingsprogramma's wordt voortdurend gewerkt aan de verdere ontwikkeling van Nedap medewerkers, ook op het gebied van persoonlijke groei.

We streven naar een diverse samenstelling van ons personeelsbestand dat de samenleving reflecteert waarin Nedap opereert, waarbij onze hoge kwaliteitseisen leidend blijven.

Wij hechten er veel waarde aan dat onze mensen in staat zijn verder te kijken dan alleen het bedrijfsbelang. Dat betekent dat zij oog hebben voor het feit dat er een onvermijdelijk spanningsveld is tussen wat goed is voor de wereld, onze klanten en hun eindgebruikers en iedere keer weer afwegen wat juist is om te doen.

In het hoofdstuk Mensen, cultuur en leiderschap wordt dieper ingegaan op alle aspecten van Nedaps visie op duurzaam werkgeverschap.

Aandacht voor het milieu en de leefomgeving

Al onze marktgroepen realiseren intelligente, technologische oplossingen voor maatschappelijk relevante thema's, zoals de bescherming van het milieu en de leefomgeving en de veiligheid en gezondheid van mens en dier.

Hieronder wordt een aantal concrete voorbeelden toegelicht; slechts een greep uit ons brede scala aan producten, diensten en systemen waarmee wij meehelpen aan het creëren van een betere en schonere wereld.

- De specialisten van de marktgroep Healthcare werken aan oplossingen die bijdragen aan de kwaliteit van de zorg voor patiënten.
- De marktgroep Light Controls realiseert met haar slimme lichtbesturingssystemen energiebesparingen tot wel 65% en draagt zo bij aan de duurzaamheidsdoelstellingen van organisaties.
- Livestock Management ontwikkelt geavanceerde systemen die zorgen voor een beter beheer van de veestapel binnen de veehouderij en het welzijn van dieren vergroten.
- De marktgroep Identification Systems ontwikkelt high-end technologie om de doorstroom van verkeer in dichtbevolkte gebieden te bevorderen. Dit verbetert de luchtkwaliteit en leefbaarheid.
- De marktgroep Security Management draagt met de ontwikkeling van slimme beveiligingssystemen bij aan de veiligheid, onder andere in overheidsgebouwen, luchthavens, scholen en ziekenhuizen.

Ketenverantwoordelijkheid

Wij maken ons duurzaamheidsstreven onder meer concreet in onze ketenverantwoordelijkheid, bijvoorbeeld door met onze productiepartners productieprocessen te optimaliseren en door een verantwoord inkoopbeleid.

Wij streven ernaar nadelige milieueffecten van onze bedrijfsvoering tot een minimum te beperken en waar mogelijk te voorkomen. Dit streven heeft betrekking op elk stadium van het productieproces en op de volledige levenscyclus van een product. Van het winnen van natuurlijke hulpbronnen, het beperken van het gebruik van schadelijke chemische stoffen, de fabricage en het productgebruik tot en met het afvalbeheer en eventueel hergebruik. Om de duurzaamheid in de verschillende stadia van het proces, waarbij Nedap samenwerkt met verschillende ketenpartners, te kunnen monitoren, wordt minimaal 1 keer per jaar een audit uitgevoerd. Een van de thema's in deze audit is duurzaamheid. Ook duurzaam inkopen, waar van toepassing, is onderwerp van de audit. Vrijwel alle leveranciers van Nedap zijn ISO 14001 (milieu) gecertificeerd, een aantal is ook ISO 45001 (werkgeverschap) gecertificeerd. Verder worden afspraken contractueel vastgelegd. Leveranciers moeten bijvoorbeeld verklaren dat ze Rohs-compliant zijn (een EU-richtlijn met als doel het gebruik van bepaalde schadelijke stoffen in de elektronische industrie te verminderen) en dat ze voldoen aan de "conflict minerals act". Bovendien hebben wij een sterke focus op het reduceren van verpakkingsmateriaal en het hergebruiken of recyclen van verpakkingen.

Al onze marktgroepen zetten zich in om energiezuinige producten, diensten en systemen te ontwikkelen en ook om het eigen energiegebruik te verminderen. Voor diverse gebouwen is een zogenoemde EED opgesteld (Europese Energie-Efficiëntie Richtlijn) om inzicht in de CO₂-uitstoot te vergroten en besparingsmaatregelen in kaart te brengen.

Nedap maakt gebruik van duurzame elektriciteit die CO₂ neutraal is.

De elektriciteit die Nedap verbruikt, is voor 100% opgewekt door waterkracht of Europese wind. Ook zijn in het kader van duurzaamheid in 2018 warmtepompen aangeschaft voor het hoofdkantoor en is de isolatie verder verbeterd. Voor verlichting wordt daarnaast meer en meer gebruik gemaakt van ledverlichting.

Verantwoorde partner

Als internationale organisatie maken wij actief deel uit van een groot aantal gemeenschappen. Dat brengt verschillende verantwoordelijkheden met zich mee. Concreet betekent dit onder meer dat:

- Integriteit en verantwoordelijkheid aan de basis liggen van alles wat wij doen en wij belangenconflicten of -verstrengelingen vermijden. Nedap heeft een zero-tolerance beleid ten opzichte van principiële thema's als omkoping, corruptie en fraude.
- We het vrije ondernemerschap en eerlijke concurrentie stimuleren.
- We streven naar open en eerlijke communicatie.
- We vertrouwelijkheid en privacy onder alle omstandigheden respecteren en waarborgen.
- We grote waarde hechten aan het gelijkheidsbeginsel en streven naar diversiteit in ons medewerkersbestand.
- We onder alle omstandigheden handelen binnen de juridische kaders van de landen waar we actief zijn en naar de principes en beginselen van het internationaal recht.
- Lonen en secundaire arbeidsvoorwaarden volledig in lijn zijn met de lokale wetgeving en standaarden en bovendien aansluiten bij het algemene principe van eerlijk en rechtvaardig handelen.
- We mensenrechten, zoals neergelegd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, respecteren.

- We in geen geval gebruikmaken van dwangarbeid, gedwongen arbeid of kinderarbeid en altijd handelen volgens de normen en kaders van Conventies nr. 138 en nr. 182 van de International Labour Organization en de UN Convention on the Rights of the Child.
- We op basis van de OESO-richtlijn onderzoeken hoe bedrijven met wie we direct zakendoen met mensenrechten omgaan, bijvoorbeeld door een bedrijfsbezoek. Dit onderzoek wordt op een wijze uitgevoerd zoals passend is in het licht van de omvang van Nedap en de aard en context van haar activiteiten en de ernst van de risico's op ongunstige effecten op mensenrechten.
- We alleen werken met organisaties die net als wij hechten aan en handelen naar bovenstaande waarden.

Hoofdstuk 04

Governance

Risicomanagement

Bij Nedap is risicomanagement een essentieel onderdeel van de ondernemingsstrategie. Het doel is het identificeren en mitigeren van risico's die een grote negatieve impact kunnen hebben op het realiseren van de strategische en financiële doelstellingen en daarmee de waarde van de onderneming. De eindverantwoordelijkheid voor het risicomanagement berust bij de directie.

De invulling van deze directieverantwoordelijkheid en de inrichting van het risicomanagement zijn in verbinding gebracht met de cultuur van de onderneming. Nedap heeft een ondernemende cultuur waarin eigen verantwoordelijkheid, zelfstandigheid en ownership van medewerkers centraal staan. Het is binnen de organisatie de breed gedragen overtuiging dat dit ownership zorgt voor een optimaal risicobeheer. Directie, management, maar ook commissarissen spelen in dit kader een belangrijke rol. Zij waarborgen een cultuur waarin de vrijheid om op een verantwoorde manier om te gaan met risico's door iedereen wordt gevoeld. De gedachte is leidend dat binnen Nedap kundige specialisten werken die de vaardigheden en ervaring hebben om de mogelijke gevolgen van hun handelingen en beslissingen te kunnen overzien.

Strategische en operationele beslissingen zijn gericht op het creëren van duurzame waarde. Dit impliceert dat bij beslissingen de effecten op lange termijn worden gewogen en verdisconteerd. Dit voorkomt dat beslissingen worden genomen die positief zijn voor de korte termijn maar waarde vernietigen op de langere termijn. Het voordeel van deze oriëntatie is dat risicomanagement goed geïntegreerd en onlosmakelijk verbonden is met de bedrijfsvoering.

Risicobereidheid

Nedap zoekt nadrukkelijk naar een balans tussen een acceptabel risico enerzijds en ondernemerschap en langetermijnwaardecreatie anderzijds. Nedap heeft een gemiddelde tot hoge risicobereidheid op het gebied van propositieontwikkeling en commerciële initiatieven. De risicobereidheid op het gebied van wet- en regelgeving is echter zero tolerance, waarbij Nedap de spirit-of-the-law respecteert. Hieronder wordt de bereidheid per risicocategorie weergegeven.

Categorie	Risicobereidheid Nedap
Strategische risico's	Hoog
Operationele risico's	Gemiddeld
Financiële risico's	Laag
Compliance risico's	Laag

Risicobeheersings- en controlesystemen

Risk Management Framework

Nedap hanteert formele en informele kaders voor een verantwoord risicomanagement. De basis hiervoor is het in 2016 geactualiseerde Nedap Risk Management Framework, dat is vastgesteld door de directie en de raad van commissarissen.

De in de inleiding beschreven ondernemende cultuur zorgt voor veel interactie binnen en tussen teams, marktgroepen en directie. Hierdoor ontstaat een krachtig systeem met sterke informele checks & balances. Deze informele checks & balances zijn aangevuld met formele procedures en controls daar waar dat verplicht is of waar dat zinvol wordt geacht.

Het Nedap Risk Management Framework identificeert de relaties tussen ondernemingsrisico's en het interne beheersingssysteem. In het Nedap Risk Management Framework worden alle COSO-principes op een op Nedap toegespitste wijze vastgelegd en gekoppeld aan organisatieprocessen, -procedures en beschikbare data. In 2017 is een nieuw COSO framework gepubliceerd, dat beter aansluit bij de visie van Nedap op risicomanagement. In 2019 zal Nedap dan ook deze nieuwe COSO-versie als leidraad hanteren voor aanpassing van haar vigerende Risk Management Framework.

Controleniveaus

Het Nedap Risk Management Framework kent drie controle-niveaus, die verband houden met de mate van impact op de organisatie en haar activiteiten.

- *Het eerste controleniveau is Normal Operation.*
Als een risico zich manifesteert en de impact daarvan niet kritiek of vitaal is voor de onderneming of één van haar onderdelen dan worden de gevolgen door betrokkenen naar eigen inzicht opgelost of hersteld. Rapporteren aan de directie op incident/operationeel niveau is niet noodzakelijk.
- *Het tweede controleniveau is Critical Operation.*
Dit controleniveau heeft betrekking op risico's die substantiële schade kunnen veroorzaken aan een bedrijfs onderdeel of schade aan de onderneming als geheel. Als zo'n risico zich voordoet, moet gebruik worden gemaakt van de Nedap processen voor risicomanagement. De directie wordt op de hoogte gebracht van het doorlopen risicobeheersingsproces.
- *Het derde controleniveau is Vital Operation.*
Hierbij heeft zich een risico gemanifesteerd dat zeer ernstige gevolgen kan hebben voor een bedrijfs onderdeel en substantiële schade toe kan brengen aan de gehele onderneming. Er moet ook hier gebruik worden gemaakt van de Nedap processen voor risicomanagement. De directie ontvangt in deze situatie zo spoedig mogelijk een volledig rapport over het risico, de gevolgen en het doorlopen proces. De directie beslist bovendien zelf over de te nemen vervolgstappen.

Uitvoerige rapportage- en budgetteringsprocessen

Nedap kent een adequaat en effectief financieel beheersingssysteem, waarvan de doelen zijn:

- Toetsen van de werkelijke gang van zaken aan de doelstellingen.
- Leidinggevend de controle laten behouden over aan anderen gedelegeerde verantwoordelijkheden.

Risicomanagement

- Beheersen van geld en op geld waardeerbare stromen binnen de organisatie.
- Signaleren en inperken van risico's.
- Voorkomen van fraude.

Belangrijke elementen in het systeem zijn het begrotingssysteem en het financiële rapportagesysteem waarin zowel de voortgang als de daadwerkelijke uitkomst van de operationele activiteiten van de onderneming worden gevolgd.

Begroting

De leidinggevenden van de verschillende marktgroepen leggen jaarlijks hun inzichten vast in de begroting. Hierin zijn, uitgaande van de financiële doelstellingen, de plannen met betrekking tot de markt, ontwikkelingsinspanningen, personeel en investeringen opgenomen. Deze zijn vertaald naar een financiële begroting van omzet, toegevoegde waarde, bedrijfskosten, resultaten en investeringen. Onder andere op basis van deze input wordt door de directie aan de raad van commissarissen een toekomstbeeld gepresenteerd voor de komende jaren. Op basis van de dan bestaande kennis, wordt de strategie toegelicht en cijfermatig voor het komende jaar onderbouwd in een begroting, inclusief de verwachte ontwikkelingen voor de komende jaren.

Periodiek (elf keer per jaar) vindt een uitgebreide financiële rapportage aan de directie plaats op basis van de werkelijke gang van zaken in vergelijking met de begroting en het voorafgaande jaar. Naast het formele rapportagesysteem is er een regelmatige uitwisseling van informatie tussen directie en bedrijfsonderdelen. Deze wordt vergemakkelijkt doordat directie en leiding in Groenlo zijn gehuisvest. In dezelfde

frequentie wordt door de directie aan de raad van commissarissen gerapporteerd over de werkelijke gang van zaken in vergelijking met de begroting en het voorafgaande jaar.

Daarnaast vindt tussen directie en leiders van bedrijfsonderdelen specifiek overleg plaats voordat een definitieve beslissing, in het belang van Nedap als geheel, wordt genomen met betrekking tot wezenlijke marktbeslissingen, grote investeringen, de voortgang van ontwikkelingsprojecten en het aanstellen van medewerkers.

Management en financiële rapportagesystemen

De afdeling concern control in Groenlo heeft een leidende rol bij de financiële beheersing.

De afdeling zorgt ervoor dat de administratieve organisatie en verwerking van gegevens zodanig zijn, dat aan een eenduidige en juiste behandeling van alle financiële en bedrijfseconomische zaken wordt voldaan. Op grond van de voor de leiding noodzakelijke informatie heeft zij een uniform rapportagesysteem met toelichting ingevoerd. Zij bewerkstelligt dat deze rapportage juist, tijdig en volledig ter beschikking komt (elf keer per jaar). Zij beoordeelt tevens de administratieve organisaties, waarbij aandacht wordt geschonken aan het voorkomen van fraudemogelijkheden.

De operationele verantwoordelijkheid voor financiering, cash-management, valutabeheer en belastingen ligt ook bij de afdeling concern control in Groenlo. Over deze onderwerpen vindt tijdig en regelmatig overleg plaats met de directie. De afdeling concern control in Groenlo heeft wereldwijd de regie over het risicomanagementproces.

Risicomanagement

Zij werkt hierbij intensief samen met teams van medewerkers in zowel Nederland als andere landen. De externe accountant vervult zijn rol als objectief beoordelaar van bovenstaand proces voor de uit hoofde van de jaarrekeningcontrole relevante delen.

Beleid en richtlijnen

Om de in de introductie beschreven cultuur van integriteit en ethisch gedrag te ondersteunen heeft Nedap een aantal gedragsregels vastgelegd in de Nedap code of conduct (of gedragscode). Ook is er binnen Nedap een klokkenluidersregeling waaronder huidige en voormalige werknemers en anderen die voor Nedap werken vermoedens van misstanden intern kunnen melden.

Ontwikkelingen in 2018

In 2016 hebben bij alle marktgroepen in Nederland workshops plaatsgevonden om de awareness op het gebied van risicomanagement te borgen en de belangrijkste risico's te identificeren. In 2017 is hieraan een vervolg gegeven met risicomanagement workshops en analyses voor de verschillende dochtermaatschappijen. Specifieke inhoudelijke aandacht is concernbreed uitgegaan naar risico's gerelateerd aan onder meer IT/Cybersecurity, de lopende herinrichting van de supply chain, de activiteiten in Noord-Amerika en export compliance.

In 2018 is aandacht geweest voor het invoeren van een geactualiseerd systeem voor transfer pricing (zie ook pagina 66). Daarnaast is een globaal Nedap compliance framework ontwikkeld en heeft een workshop plaatsgevonden voor alle controllers over fraudepreventie onder leiding van externe deskundigen.

Het Nedap compliance framework is wereldwijd van toepassing op de marktgroepen en alle geconsolideerde dochterbedrijven. Het beschrijft de formele doelstellingen, missie, verantwoordelijkheden en reikwijdte van de Nedap compliance, inclusief organisatorische inbedding, communicatie, monitoring en sancties. Inhoudelijke onderwerpen waarop het compliance framework betrekking heeft zijn onder andere productaansprakelijkheid, informatiebeveiliging, privacy, misbruik van voorwetenschap, omkoping, door externe wet- en regelgeving gesanctioneerde producten en entiteiten en technische compliance (bijvoorbeeld keurmerken).

Belangrijkste risico's 2018

In 2018 hebben zich geen risico's gematerialiseerd in de categorie 'Vital' of 'Critical'. Wel is aan bepaalde onderwerpen in het jaar specifiek tijd en aandacht besteed:

IT/Cybersecurity

Gedurende het jaar is een groot aantal initiatieven ontplooid op het vlak van IT/Cybersecurity. Strategische highlights zijn daarbij het ontwikkelen van een globaal Nedap IT Security framework op basis van het Information Security Forum (ISF) en de audits bij een aantal marktgroepen in het kader van bepaalde certificeringen (ISAE 3402, ISO 9001, ISO 14001 en ISO27001/NEN7510).

Concrete acties zijn (de start van) de migratie van de interne IT naar de cloud, de verdere inbedding van de GDPR-wetgeving en het uitvoeren van penetratietesten op applicaties voor klanten.

Herinrichting van de supply chain

De herinrichting van de supply chain heeft de afgelopen jaren een grote impact gehad op de organisatie. Alhoewel met het uitbesteden van de productie aanzienlijke strategische en financiële voordelen zijn gerealiseerd, functioneerde de supply chain in 2018 niet zo soepel als gewenst. Enerzijds kwam dit door leverproblemen bij productiepartners, anderzijds door het ontstaan van wereldwijde schaarste aan bepaalde elektronische componenten. Een aantal mitigerende maatregelen is getroffen om deze problemen op te lossen: het aanleggen van buffervoorraden, het redesignen van producten, audits bij productiepartners, het inregelen van dual sources voor kritische producten en het verbeteren van test- & meetsystemen.

Talentontwikkeling

Het aantrekken, behouden en ontwikkelen van talent is een zeer belangrijke pijler van de Nedap strategie. In 2018 is de onderneming per saldo met 50 medewerkers gegroeid, met name bij Sales & Marketing en productontwikkeling. De bekendheid van Nedap op de arbeidsmarkt is de afgelopen jaren toegenomen waarbij de reputatie ook gestaag groeit. Initiatieven als de Nedap Masterclass en de Nedap University spelen daarbij een belangrijke rol. De afgelopen jaren is het aantal interne trainings- en opleidingstrajecten verder uitgebreid. Verheugend is ook dat steeds meer leidinggevende rollen worden ingevuld door het intern doorgroeien van medewerkers.

De keerzijde van de groeiende reputatie op de arbeidsmarkt is dat talentvolle medewerkers vaker worden benaderd om naar andere werkgevers over te stappen.

2019

Voor Nedap hebben in 2019 de volgende onderwerpen (blijvende) prioriteit:

- IT/Cybersecurity.
- Het compliance framework.
- De verdere uniformering van de administratieve systemen.
- IJking van het Nedap Risk Management Framework met de geactualiseerde versie van het COSO Framework als leidraad.

Risico's

Nedap heeft haar Risk Management Framework opgezet rond haar bedrijfsprocessen. Per bedrijfsproces zijn de risico's geïdentificeerd, onder meer met behulp van scenarioanalyses. Per risico is een inschatting gemaakt van de mogelijke impact op de organisatie. De risico's zijn geclusterd in vier categorieën: strategische risico's, operationele risico's, financiële en verslaggevingsrisico's en compliance risico's. In de hierna opgenomen tabel zijn de belangrijkste risico's met de mogelijke impact opgenomen alsmede de belangrijkste maatregelen om het risico te mitigeren.

Risicomanagement

Belangrijkste risico's	Mogelijke impact	Mitigatie
Strategische risico's		
Gevoeligheid voor economische cycli	Daling van de omzet. Achterstanden in betalingen door klanten.	De portfolio van activiteiten is verspreid over verschillende afzetmarkten en geografieën. De omzet uit recurring software-abonnementen (licenties) en diensten groeit harder dan de totale omzet.
Propositie- en productontwikkeling	Een groot beslag op het financiële en menselijke kapitaal gedurende een lange periode zonder dat direct duidelijk is dat deze investeringen tot rendement leiden.	Nedap monitort de ontwikkeling en potentie van de proposities en producten nauwgezet. Bij de ontwikkeling wordt gebruikgemaakt van de ervaringen en kennis van de verschillende marktgroepen opgebouwd gedurende een groot aantal jaren. Nedap heeft een portefeuille met meerdere proposities waarmee de afhankelijkheid van individuele proposities wordt verminderd.
Aantrekken, ontwikkelen en behouden van talent	Onvoldoende beschikbaarheid van talentvolle medewerkers	Nedap is de afgelopen jaren een groot aantal initiatieven gestart, gericht op het aantrekken van talent zoals de Nedap Masterclass en de Nedap University. Tevens is een groot aantal trainingen en opleidingen van medewerkers gericht op het ontwikkelen van talenten. Door het borgen van de ondernemende cultuur en het bieden van marktconforme arbeidsvoorwaarden wordt ongewenst verloop voorkomen.
Snelheid van de technologische ontwikkelingen	Vermindering van de relevantie van de vier kerntechnologieën waardoor de concurrentiepositie verslechtert.	Succesvolle proposities zijn niet alleen afhankelijk van de gebruikte technologie maar ook van klantrelaties, de supply chain en het ecosysteem. Ieder jaar worden ontwikkelaars aangenomen met actuele kennis van vigerende en aankomende technologieën.
Operationele risico's		
Afhankelijkheid in de supply chain (uitbestede productie en logistiek)	Onvoldoende of niet tijdige beschikbaarheid van producten.	Nedap selecteert haar productie- en logistieke partners zeer nauwkeurig en tegen de hoogste eisen. Daarnaast is een uitgebreide set van maatregelen getroffen, zoals het aanleggen van buffervoorraden, audits bij productiepartners, meerdere leveranciers voor kritische producten en het verbeteren van test & meetsystemen.
IT	Schade bij klanten of partners door het niet of onvoldoende functioneren van de IT in proposities vanwege technische of organisatorische redenen.	Het Nedap IT Security framework op basis van het Information Security Forum (ISF). Audits bij marktgroepen in het kader van certificeringen (ISAE 3402, ISO 9001, ISO 14001 en ISO27001/NEN7510). De migratie van de interne IT naar de cloud. De inbedding van de GDPR-wetgeving. Het uitvoeren van penetratietesten op applicaties voor klanten.

Risicomanagement

Belangrijkste risico's	Mogelijke impact	Mitigatie
Operationele risico's (vervolg)		
De beschikbaarheid van materialen en de impact van prijsstijgingen van materialen	Onvoldoende of niet tijdige beschikbaarheid van producten.	Het aanleggen van buffervoorraden. Het beschikbaar hebben van meerdere leveranciers voor kritieke materialen.
Internationalisering, inclusief nieuwe partners	Onvoldoende toegang tot of onvoldoende implementatiekracht bij klanten.	Beschikbaarheid van een ecosysteem met business partners, implementatiepartners en technologiepartners.
Financiële risico's		
Verlagingsrisico	Onjuiste of onvolledige informatieverstrekking aan aandeelhouders en andere stakeholders.	Verlagging op basis van de internationaal aanvaarde en in Nederland voor beursgenoteerde ondernemingen verplichte financiële rapportagestandaarden IFRS. Controle van gerapporteerde cijfers door een externe accountant.
Kredietrisico	Te late of wanbetaling door klanten.	Het verzekeren van niet-betalen bij een kredietverzekeraar. Nedap heeft haar handelsvorderingen zoveel mogelijk kredietverzekerd, ruim 80% valt onder de dekkingsvoorwaarden. Voor klantvorderingen die niet kunnen worden verzekerd, worden zekerheden gevraagd voor zover dit mogelijk is. Waar nodig, wordt voor het kredietrisico een voorziening gevormd.
Liquiditeitsrisico	Onvoldoende beschikbaarheid van liquide middelen om aan de korte termijn verplichtingen te voldoen.	Voldoende toegang tot kapitaal. Hiertoe is onder andere een ruime en tot mei 2023 lopende kredietfaciliteit afgesloten, waarvoor geen convenanten gelden. Een conservatieve nettoschuld/EBITDA doelstelling van maximaal 1,5 en een solvabiliteit van minimaal 45%. Van deze doelstelling kan tijdelijk worden afgeweken om strategische redenen.
Valutarisico	Het verlies van aandeelhouderswaarde door ongunstige ontwikkelingen in valutakoersen.	Beperkt aantal transacties in andere valuta dan de euro. Daar waar dit financieel voordelig is worden valutarisico's afgedekt. De nettotransacties in US Dollar, per saldo lasten, bedroegen 1% van de omzet. De nettotransacties in overige vreemde valuta bedroegen per valuta niet meer dan 3% van de omzet.
Compliance risico's		
(Internationale) wet- en regelgeving	Boetes, sancties en / of reputatieverlies.	Nedap Compliance Framework.
Fraude & corruptie	Boetes, sancties en / of reputatieverlies	Sterk informeel systeem van checks & balances. Verschillende formele regels waaronder een klokkenluidersregeling en een code of conduct.

Om stakeholders een nog beter inzicht te geven in het risicoprofiel van Nedap heeft de onderneming (uit het bovenstaande overzicht) de drie belangrijkste risico's geïdentificeerd die hieronder verder worden toegelicht:

1. *Propositie-ontwikkeling*

Van vitaal belang voor Nedap is het hebben van voldoende waarde creërende proposities om ook in de toekomst relevant te kunnen blijven voor haar klanten. Voor veel proposities duurt het een (groot) aantal jaren voordat duidelijk is welke mate van succes zij hebben. Ook kunnen succesvolle proposities worden geconfronteerd met technologische veranderingen, waardoor ook marktposities snel veranderen. Nedap mitigeert dit risico door nauwgezet de prestaties en potentie van individuele proposities te beoordelen. Door het hebben van een portefeuille met meerdere proposities wordt de afhankelijkheid van individuele proposities verminderd. In veel van de Nedap-proposities is IT geïntegreerd waardoor de propositie aansluit bij de huidige en toekomstige marktwensen. Indien deze IT niet beschikbaar is door technische of organisatorische redenen verliest de propositie een groot gedeelte van haar kracht en kunnen klanten en partners hierdoor schade lijden.

2. *Talentontwikkeling en recruitment*

Nedap-medewerkers in binnen- en buitenland zijn de basis van de concurrentiekracht, het innovatief vermogen en de continuïteit van de onderneming. Een van de grootste risicofactoren is dan ook het onvoldoende kunnen aantrekken, behouden en ontwikkelen van toptalent. Hiertoe is Nedap de afgelopen jaren een groot aantal initiatieven gestart op het gebied van People Excellence.

3. *Uitbestede productie en logistieke activiteiten*

Het uitbesteden van een significant deel van de productie- en logistieke activiteiten brengt operationele risico's mee omdat de continuïteit van leveringen geborgd dient te worden. Nedap werkt samen met een aantal strategische partners die verantwoordelijk zijn voor de productie en logistiek. Ondanks het feit dat een uitgebreide set van maatregelen is getroffen om de risico's in deze samenwerking te mitigeren, heeft Nedap geen absolute controle over de prestaties van deze partners.

Verklaring directie

De directie verklaart dat de interne risicobeheersings- en controle-systemen, zoals hiervoor beschreven, een redelijke mate van zekerheid geven dat de financiële verslaggeving vrij is van materiële onnauwkeurigheden of een verkeerde voorstelling van feiten. De financiële verslagen geven een getrouw beeld van de financiële situatie en de resultaten van de activiteiten van de onderneming en de vereiste toelichting daarop. In het verslagjaar heeft het beheersingssysteem ten aanzien van de financiële verslaggevingsrisico's naar behoren gewerkt.

Ondanks de interne risicobeheersings- en controlesystemen kunnen materiële vergissingen, fraude of onrechtmatige handelingen plaatsvinden. De systemen bieden dan ook geen absolute zekerheid dat doelstellingen worden behaald, maar zijn ontwikkeld om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de effectiviteit van beheersingsmaatregelen met betrekking tot financiële en operationele risico's ten aanzien van organisatiedoelstellingen.

Belastingen

Beleid

Nedap heeft sinds jaar en dag een conservatief beleid aangaande belastingrisico's. Het betalen van belastingen is een integraal onderdeel van de duurzame waarde die de onderneming creëert voor de maatschappij. Het beleid van Nedap is gebaseerd op het uitgangspunt dat wereldwijd belastingen worden betaald op basis van de economische waarde van activiteiten.

Dit uitgangspunt is uitgewerkt in de volgende principes:

- Nedaps financiële hoofddoelstelling is het creëren van duurzame waarde;
- De basis voor de inrichting van de Nedap-organisatie zijn operationele overwegingen, niet belastingen;
- Nedap betaalt belastingen in overeenstemming met de economische waarde die activiteiten creëren;
- Nedap is compliant met relevante belastingwet- en regelgeving en respecteert de spirit-of-the-law;
- Nedap communiceert tijdig en volledig met belastingautoriteiten;
- Belastingcompliance is geïntegreerd in het Nedap Risk Management Framework (zie pagina 58).

Op pagina 18 is het Nedap waardecreatiemodel beschreven: duurzame groei van de toegevoegde waarde per medewerker staat daarbij centraal.

Uitvoering

Het Nedap belastingbeleid sluit aan bij het wereldwijde besturingsmodel. In Nederland bestaan de activiteiten uit strategievorming, productontwikkeling, marketing, verkoop, supply chain management, service, inkoop, productie en controlling. De activiteiten in andere landen bestaan nagenoeg geheel uit lokale verkoop. Dit besturingsmodel leidt ertoe dat een groot gedeelte van de economische waarde en daarmee een groot gedeelte van de totale concernwinst in Nederland wordt gerealiseerd.

Conform het transfer pricing beleid, beoogt Nedap dat alle Nedap-bedrijven een positief resultaat realiseren in lijn met de omvang van de activiteiten en het risico van de activiteiten in het land waarin zij gevestigd zijn. Over dit positieve resultaat worden alle toepasselijke lokale belastingen betaald.

In Nederland is Nedap het horizontaal toezicht regime overeengekomen met de belastingdienst. In de geest van deze overeenkomst, geeft Nedap tijdig en volledig inzicht aan de belastingdienst in alle relevante ontwikkelingen die van invloed zijn op de huidige en toekomstige resultaatontwikkeling.

Belastingen

De leiding van de (dochter)bedrijven van Nedap wordt beoordeeld op de operationele resultaten van hun bedrijfsonderdeel. Belastingen maken daar geen deel van uit. De leiding van (dochter)bedrijven is wel verantwoordelijk voor de lokale compliance, waaronder wet- en regelgeving inzake belastingen.

Het beleid inzake belastingen en de daaruit voortvloeiende principes zijn goedgekeurd door zowel de directie als de raad van commissarissen. De uitvoering en toetsing van het wereldwijde belastingbeleid wordt gecoördineerd door de afdeling concern control op het hoofdkantoor in Groenlo. Dilemma's en afwegingen rondom belastingen (en andere juridische onderwerpen) zijn geïntegreerd en expliciet benoemd in het Nedap Risk Management Framework.

Dit betekent onder meer dat beleid en procedures van kracht zijn voor het nemen van beslissingen, waarbij het maken van afwegingen en het inschatten van risico's belangrijke elementen zijn. Ook wordt awareness vergroot via workshops. Het Framework is wereldwijd van toepassing voor alle bedrijven en alle medewerkers. De aspecten belastingen, financiën en juridische risico's krijgen hierbij specifieke aandacht. Belastingrisico's vormen een onderdeel van het Nedap Financieel Beheersingssysteem zoals beschreven vanaf pagina 58. De afdeling concern control heeft hierbij de regie. Periodiek rapporteren alle bedrijven over hun belastingkosten, betaalde belastingen en de fiscale positie. De afdeling concern control formuleert en implementeert het transfer pricing beleid en controleert ook actief de compliance. Waar nodig, wordt gebruikgemaakt van externe deskundigen voor inhoudelijke kennis of het borgen van compliance.

Een specifieke maatregel om belasting- en andere risico's te beheersen, is getroffen doordat de directie van vrijwel alle dochterbedrijven bestaat uit controllers die een aanzienlijk deel van hun tijd werkzaam zijn bij de afdeling concern control in Groenlo.

Situatie 2018

In 2018 is wereldwijd een nieuw geïntegreerd transfer pricing systeem ingevoerd. Dit systeem is volledig gebaseerd op beleid in het kader van Base Erosion & Profit Shifting (BEPS) en de daaruit voortvloeiende principes. Het systeem is compliant met de BEPS-regelgeving. Door het transfer pricing systeem te vernieuwen en wereldwijd in te voeren worden belastingrisico's structureel verder verminderd. Het nieuwe systeem vraagt dat lokale fiscale autoriteiten er goedkeuring aan geven. Een beperkt belastingrisico is hierdoor ontstaan: de transfer pricing is verder in harmonie gebracht met het Nedap besturingsmodel waardoor de economische winst in Nederland een nog groter percentage van de totale winst vertegenwoordigt. Alhoewel de kans hierop gering is, kunnen lokale fiscale autoriteiten hun goedkeuring aan deze wijziging onthouden. Nedap ziet als gevolg hiervan echter geen financiële, compliance- of reputatierisico's.

Het nieuwe transfer pricing systeem is onder regie van de afdeling concern control opgezet en uitgerold waarbij gestructureerd en intensief kennis is gedeeld met dochterbedrijven. Op specifieke onderdelen is gebruikgemaakt van de kennis van externe adviseurs. De afdeling concern control zorgt voor de assurance van het nieuwe transfer pricing systeem.

Belastingen

Technologie maakt het mogelijk de awareness en assurance aangaande belastingrisico's te versterken. Zo zijn in 2018 grote stappen gezet om met behulp van moderne technologie eenvoudiger lokale informatie te ontsluiten en beheren voor concern control. Deze informatie heeft betrekking op inzicht in lokale activiteiten, kennisdeling inzake het belastingbeleid en het toetsen van de lokale uitvoering van het belastingbeleid aan het Nedap beleid en relevante wet- en regelgeving. Nedap heeft wereldwijd één ruling met belastingdiensten. Deze betreft een overeenkomst met de Nederlandse belastingdienst in het kader van de innovatiebox. In 2017 is een nieuwe overeenkomst gesloten voor de jaren 2017-2021 met condities die vergelijkbaar zijn met de overeenkomst uit 2016.

Nedap maakt geen gebruik van zogenaamde tax-havens en heeft geen overeenkomsten met derden met als doel het ontwijken of vermijden van belastingen.

In noot 21 van de geconsolideerde jaarrekening is gedetailleerde informatie opgenomen over het verschil tussen de effectieve en statutaire belastingdruk, de fiscale positie en betaalde belastingen.

Corporate Governance

De raad van commissarissen en directie van Nedap zijn verantwoordelijk voor de corporate governance van Nedap en voor de naleving van de Nederlandse Corporate Governance Code 2016 (Code). Voor de volledige tekst van deze Code wordt verwezen naar www.commissiecorporategovernance.nl.

Wij leggen in dit verslag verantwoording af over de naleving van deze Code, die gebaseerd is op het beginsel ‘pas toe of leg uit’. De door de Code gevraagde informatie is op verschillende plaatsen terug te vinden in dit verslag over 2018.

Directie

Verantwoordelijkheden

De directie is verantwoordelijk voor het besturen van de vennootschap. In het kader van haar verantwoordelijkheid voor de continuïteit van Nedap ontwikkelt de directie een visie op langetermijnwaardcreatie en formuleert zij een passende strategie, rekening houdend met een aanvaardbaar risicoprofiel. De directie is verantwoordelijk voor de implementatie van de strategie en daarmee samenhangend de resultaatontwikkeling en het realiseren van gestelde doelstellingen, de financiering van de onderneming, alsmede voor de voor Nedap relevante

maatschappelijke aspecten van ondernemen. De directie betreft de raad van commissarissen bij het formuleren van de strategie ter realisatie van de langetermijnwaardcreatie en legt verantwoording af aan de raad van commissarissen.

Daarnaast is de directie verantwoordelijk voor de naleving van relevante wet- en regelgeving en het beheersen van de risico's verbonden aan de ondernemingsactiviteiten onder meer door een adequate inrichting van interne risicobeheersings- en controlesystemen. De directie legt aan de raad van commissarissen verantwoording af over de effectiviteit van de opzet en de werking van deze risicobeheersings- en controlesystemen.

Benoeming

Nedap is een structuurvennootschap; directeuren worden benoemd door de raad van commissarissen. De Raad geeft de algemene vergadering van aandeelhouders kennis van een voorgenomen benoeming. De Raad ontslaat een directeur niet dan nadat de algemene vergadering van aandeelhouders over het voorgenomen ontslag is gehoord.

Bezoldiging(sbeleid) statutaire directie

Het bezoldigingsbeleid is opgenomen in het remuneratierapport dat is gepubliceerd op de website van de vennootschap. Het doel van dit bezoldigingsbeleid is om een zodanig beloningspakket voor de directie te hanteren dat mede hierdoor gekwalificeerde en deskundige directeuren kunnen worden behouden c.q. aangetrokken, waarbij tevens de middel- en langetermijnbelangen van de onderneming worden gewaarborgd en bevorderd.

Jaarlijks houden de voorzitter en een lid van de Raad functioneringsgesprekken met de leden van de directie aan de hand van tevoren vastgestelde doelstellingen. Daarbij wordt het variabele inkomen van de directie bepaald door de prestaties van de directieleden ten aanzien van deze doelstellingen. De variabele beloning is gemaximeerd op 90% van het vaste jaarinkomen. Minimaal 50% van de variabele beloning dient te worden ingebracht in de Stichting Medewerkerparticipatie Nedap tegen uitreiking van certificaten van aandelen Nedap. Op deze wijze wordt een belangrijk deel van het variabele inkomen van de directie afhankelijk van de langere termijn ontwikkeling van de vennootschap.

Bij de vaststelling door de raad van commissarissen van het beloningspakket voor de directie is zowel rekening gehouden met interne beloningsverhoudingen als met relevante marktgegevens.

Periodiek zal wordt bekeken of het beloningspakket nog marktconform en in overeenstemming is met de zwaarte en complexiteit van de functie.

Met de directie zijn geen van de wet afwijkende afspraken gemaakt over een opzegtermijn.

Met ingang van 1 januari 2015 geldt voor statutaire directeuren die na deze datum zijn benoemd, een contractuele ontslagvergoeding die de vergoeding als genoemd in bepaling 3.2.3. van de Nederlandse Corporate Governance Code, niet te boven gaat. Met statutaire directeuren die voor 1 januari 2015 zijn benoemd, zijn geen afspraken gemaakt over een afvloeiingsregeling.

Aan de directeuren zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

Raad van commissarissen

Verantwoordelijkheden

De raad van commissarissen houdt toezicht op het beleid van de directie en op de algemene gang van zaken bij Nedap. Hij staat de directie met raad ter zijde. Bij de vervulling van hun taak richten de commissarissen zich naar het belang van Nedap en de met haar verbonden onderneming.

De profielschets voor de omvang en samenstelling van de raad van commissarissen wordt vermeld onder Profielschets raad van commissarissen op de website van de vennootschap. De Raad is naar behoren samengesteld en bestaat op dit moment uit vier personen. De leden zijn onafhankelijk van de vennootschap en van elkaar. Het door hen vervulde aantal commissariaten bij Nederlandse genoteerde ondernemingen valt binnen de gestelde limiteringsregeling inzake toezichthoudende functies voor commissarissen.

Wegens de overzichtelijkheid van Nedap en de beperkte omvang van de raad van commissarissen, heeft de Raad geen aparte audit-, remuneratie-, en selectie- en benoemingscommissie ingesteld. De gehele raad van commissarissen is derhalve aangewezen om de taken van de audit- en andere commissies uit te oefenen.

Benoeming

Commissarissen worden op voordracht van de raad van commissarissen – voor in de regel perioden van vier jaar – benoemd door de algemene vergadering van aandeelhouders. Deze voordracht wordt gedaan op basis van een door de Raad vastgestelde profielschets. De algemene vergadering van aandeelhouders en de ondernemingsraad kunnen personen aanbevelen om als commissaris te worden voorgedragen. De ondernemingsraad heeft een versterkt aanbevelingsrecht betreffende één lid van de raad van commissarissen.

De algemene vergadering van aandeelhouders kan bij volstreekte meerderheid van de uitgebrachte stemmen, vertegenwoordigend ten minste een derde van het geplaatste kapitaal, de voordracht afwijzen.

Algemene vergadering van aandeelhouders

De algemene vergadering van aandeelhouders wordt jaarlijks binnen zes maanden na afloop van het boekjaar gehouden. Agendapunten zijn onder meer het jaarverslag, de vaststelling van de jaarrekening, uitkering van dividend, decharge van leden van de directie en de raad van commissarissen, eventuele kennisgeving van een voorgenomen benoeming van directeuren en de eventuele benoeming van leden van de raad van commissarissen. Verder komen belangrijke bestuursbesluiten, die conform de wet en statuten moeten worden voorgelegd aan de

aandeelhoudersvergadering als ook eventuele andere voorstellen die door de raad van commissarissen of de directie worden voorgedragen, aan de orde. Ook aandeelhouders die minimaal 1% van het geplaatste kapitaal vertegenwoordigen kunnen schriftelijk verzoeken een onderwerp op te nemen op de agenda. Een verzoek daartoe wordt opgenomen op de agenda indien de vennootschap het verzoek niet later dan op de zestigste dag voor die van de vergadering heeft ontvangen.

Buitengewone aandeelhoudersvergaderingen kunnen worden gehouden als een directeur of commissaris dit noodzakelijk acht, de wet dit voorschrijft of een of meer aandeelhouders, die tezamen ten minste 10% van het geplaatste kapitaal vertegenwoordigen tijdig een schriftelijk verzoek daartoe doen aan directie en de raad van commissarissen met een nauwkeurige opgave van de te behandelen onderwerpen.

Ieder aandeel geeft recht op één stem. Er gelden geen beperkingen van het stemrecht.

Aandeelhouders, die de algemene vergadering van aandeelhouders wensen bij te wonen, kunnen dit voor een door de directie van Nedap te bepalen datum – die niet vroeger gesteld kan worden dan op de zevende dag vóór die van de algemene aandeelhoudersvergadering – kenbaar maken via hun bank of commissionair waar hun aandelen in administratie zijn, door een ontvangstbewijs aan te vragen, dat als toegangsbewijs tot de vergadering geldt.

Uitgifte en inkoop eigen aandelen

Uitgifte eigen aandelen

De directie is slechts bevoegd tot uitgifte van aandelen indien de algemene vergadering van aandeelhouders haar aanwijst als het tot uitgifte bevoegde orgaan. Deze aanwijzing heeft plaatsgevonden in de algemene vergadering van aandeelhouders van 5 april 2018. De directie is aangewezen als bevoegd orgaan om gewone aandelen in het kapitaal van Nedap N.V. uit te geven en/of rechten te verlenen tot het nemen van aandelen in het kapitaal van Nedap N.V. De bevoegdheid van de directie is beperkt tot de uitgifte van gewone aandelen tot een maximum van 10% van het geplaatste aandelenkapitaal op het moment van de uitgifte. De duur van de gevraagde machtiging is voor een periode van 18 maanden, beginnend op 5 april 2018.

Een besluit van de algemene vergadering van aandeelhouders tot uitgifte van aandelen, tot aanwijzing van een ander tot uitgifte bevoegd orgaan of de intrekking van een besluit tot aanwijzing kan slechts worden genomen op gezamenlijk voorstel van de raad van commissarissen en de directie.

Een besluit tot uitgifte van preferente aandelen van een ander orgaan dan de algemene vergadering van aandeelhouders, is steeds onderworpen aan de per specifiek geval te verlenen medewerking van de raad van commissarissen. Het voorkeursrecht kan worden beperkt of uitgesloten door het orgaan dat bevoegd is tot uitgifte te besluiten.

De algemene vergadering van aandeelhouders van 5 april 2018 heeft de directie aangewezen als bevoegd orgaan tot het beperken of uitsluiten van het voorkeursrecht bij de uitgifte van gewone aandelen in het kapitaal van Nedap N.V., waaronder het verlenen van rechten tot het nemen van gewone aandelen in het kapitaal van Nedap N.V. De duur van de gevraagde machtiging is voor een periode van 18 maanden, beginnend op 5 april 2018.

Inkoop eigen aandelen

Nedap mag volgestorte eigen aandelen slechts om niet verkrijgen.

Verkrijging anders dan om niet is slechts mogelijk indien:

- Het eigen vermogen –/– de verkrijgingsprijs niet kleiner is dan het gestorte en opgevraagde deel van het kapitaal plus de wettelijke en statutaire reserves.
- Het nominale bedrag van de eigen aandelen niet meer bedraagt dan 50% van het geplaatste aandelenkapitaal.
- De algemene vergadering van aandeelhouders de directie daartoe heeft gemachtigd.

Deze machtiging is niet vereist voor het verkrijgen van eigen aandelen of certificaten daarvan om deze krachtens een voor hen geldende regeling over te dragen aan medewerkers.

De algemene vergadering van aandeelhouders van 5 april 2018 heeft de directie overeenkomstig artikel 15 van de statuten van de vennootschap gemachtigd – onder goedkeuring van de raad van commissarissen – en onverminderd het bepaalde in artikel 2:98 van het Burgerlijk Wetboek, tot het doen verkrijgen van gewone aandelen tot een maximum van 10%

van het geplaatste kapitaal van Nedap N.V., dusdanig dat na inkoop Nedap N.V. of een of meer van haar dochtermaatschappijen (voor eigen rekening) nimmer meer dan 10% van het totale uitstaand aandelenkapitaal van gewone aandelen Nedap N.V. kan houden.

De gewone aandelen kunnen worden verkregen door inkoop ter beurse of anderszins tegen een prijs die ligt tussen de nominale waarde van de gewone aandelen en 110% van de gemiddelde slotkoers van de gewone aandelen op de door Euronext Amsterdam N.V. gehouden Effectenbeurs, berekend over vijf opeenvolgende beursdagen voorafgaande aan de dag van inkoop.

De duur van de gevraagde machtiging is voor een periode van 18 maanden, beginnend op 5 april 2018.

Statutenwijziging

De statuten van Nedap kunnen worden gewijzigd bij besluit van de algemene vergadering van aandeelhouders na voorafgaande goedkeuring van zodanig besluit door de raad van commissarissen en directie.

Onafhankelijke accountant

De algemene vergadering van aandeelhouders benoemt de onafhankelijke accountant op voordracht van de raad van commissarissen. De Raad houdt toezicht op het functioneren van de externe accountant. Jaarlijks evalueert de Raad het functioneren van de externe accountant.

Afwijkingen van de Code

Principes en best practice bepalingen

Nedap onderschrijft op hoofdlijnen de in de Code genoemde en breed gedragen uitgangspunten c.q. principes. Enkele bepalingen van de Code vragen nadere toelichting omdat zij door Nedap afwijkend worden toegepast. Deze voorzien wij van een deugdelijke motivering.

1.3 Interne audit functie

Nedap kent, mede gelet op haar omvang en werkwijze, geen interne auditdienst of functie. Nedap heeft een ondernemende cultuur waarin eigen verantwoordelijkheid, zelfstandigheid en ownership van medewerkers centraal staan. Het is binnen de organisatie de breed gedragen overtuiging dat dit ownership zorgt voor een optimaal risicobeheer.

De raad van commissarissen en directie beoordelen jaarlijks of adequate alternatieve maatregelen zijn getroffen en bezien of behoefte bestaat om alsnog een interne auditdienst in te richten.

2.2.1 Benoemings- en herbenoemingstermijnen bestuurders

Commissarissen achten benoeming van directeuren voor perioden van vier jaar strijdig met een goede uitoefening van hun functie. Directeuren hebben de opdracht de strategie van de onderneming op langere termijn vorm te geven en in effectief beleid om te zetten. Dat is voor een onderneming als Nedap niet realiseerbaar binnen mandaten van telkens vier jaar.

Gelet op genoemd lange termijn karakter van het Nedap-beleid worden bestuurders bij Nedap dan ook aangesteld voor onbepaalde tijd.

Via de jaarlijkse functioneringsgesprekken monitoren commissarissen bovendien het functioneren van de directieleden nauwgezet dan via een herbenoemingsprocedure eenmaal per vier jaar.

3.2.3 Ontslagvergoeding bestuurder

Voor statutaire bestuurders die voor 1-1-2015 zijn benoemd geldt dat de ontslagvergoeding, mede met het oog op de benoeming voor onbepaalde tijd, mede bepaald zal worden door de lengte van het dienstverband.

Voor statutaire bestuurders die na 1-1-2015 zijn benoemd, geldt wel een maximering van de ontslagvergoeding tot eenmaal het jaarsalaris (het “vaste” deel van de beloning).

3.4.2 Overeenkomst bestuurder

De belangrijkste elementen van de overeenkomst van een bestuurder met de vennootschap worden na het sluiten daarvan op de website van de vennootschap geplaatst in een inzichtelijk overzicht, uiterlijk bij de oproeping voor de algemene vergadering waar de benoeming van de bestuurder wordt voorgesteld. Nedap voldoet hieraan met dien verstande dat directieleden benoemd worden door de raad van commissarissen na kennisgeving van het voorgenomen besluit tot benoeming aan de algemene vergadering.

4.1.3. iv. Agenderen van het voorstel tot uitkering van dividend

De dividenduitkering vloeit rechtstreeks voort uit de strategie en het langetermijnbeleid. Een voorstel tot uitkering van dividend wordt dan ook niet behandeld als agendapunt. Wel zal de uitkering van dividend expliciet als besprekingspunt worden geagendeerd.

4.2.3 Bijeenkomsten en presentaties

Gezien de geringe internationale spreiding van het aandelenbezit in Nedap en de omvang van Nedap wordt het gelijktijdig kunnen volgen van bijeenkomsten en presentaties door middel van webcasting, telefoon of anderszins nog niet gefaciliteerd. Presentaties worden direct voorafgaande aan de betreffende bijeenkomst op de website van de vennootschap geplaatst, zodat alle aandeelhouders hier kennis van kunnen nemen.

4.3 Uitbrengen van stemmen

Er kan worden gestemd door middel van stemvolmacht of steminstructies. Het met alle andere aandeelhouders communiceren wordt mede gezien de geringe omvang van Nedap en de relatief geringe spreiding van uitstaande aandelen Nedap op dit moment nog niet gefaciliteerd.

Stichting Preferente Aandelen Nedap

Nedap kent sinds 1973 de mogelijkheid van uitgifte van preferente aandelen voor beschermingsdoeleinden. Indien derden door verwerving van een beslissend belang beogen de leiding van de vennootschap over te nemen of door uitoefening van zeggenschap of op andere wijze proberen voor Nedap nadelige invloeden uit te oefenen, zonder dat daarbij de belangen van Nedap, haar onderneming en alle daarbij betrokkenen op bevredigende wijze zijn gewaarborgd, kan deze bescherming worden ingezet.

In 1973 is daartoe de Stichting Preferente Aandelen Nedap (Stichting) opgericht. De Stichting behartigt de belangen van Nedap, de met haar verbonden onderneming en alle daarbij betrokkenen, waarbij zoveel mogelijk invloeden worden geweerd welke onder meer de continuïteit, de zelfstandigheid en de identiteit in strijd met die belangen zouden bedreigen.

Nedap heeft aan deze Stichting het recht tot het nemen van preferente aandelen (calloptie) toegekend waarmee deze Stichting op afroep preferente aandelen kan nemen tot een maximum gelijk aan het op het tijdstip van uitoefening van de optie uitstaande aantal gewone aandelen minus één. Deze calloptie houdt een verplichting van Nedap in om telkens wanneer de Stichting daartoe de wens te kennen geeft, het aantal preferente aandelen bij de Stichting te plaatsen dat door deze wordt verlangd. Enig besluit door een vennootschapsorgaan van Nedap is daarbij niet meer aan de orde; dat besluit is al genomen bij toekenning van de optie aan de Stichting.

Bij uitgifte van preferente aandelen zal de Stichting hierop minimaal 25% van het nominale bedrag – uitsluitend in geld – moeten storten.

Het bestuur van de Stichting bestaat uit de volgende personen:

- Drs. N.W. Hoek, voorzitter
- Drs. J. Lock, secretaris
- A.P.M. van der Veer-Vergeer
- Mr. R.P. Voogd
- Prof. dr. J.P. Bahlmann

Door de samenstelling van het bestuur is getracht de belangen van alle bij Nedap betrokken stakeholders bij besluitvorming zo goed mogelijk te waarborgen.

Naar het gezamenlijke oordeel van de bestuurders van deze Stichting en Nedap is de Stichting Preferente Aandelen onafhankelijk van Nedap, één en ander als bedoeld in art 5: 71 lid 1 sub c. van de Wet op het Financieel Toezicht.

Preferente aandelen gaan voor gewone aandelen bij de uitkering van dividend en bij de uitkering van het op de aandelen gestorte kapitaal bij een eventuele vereffening van Nedap.

Overig

Transactie van materieel belang

Er is geen sprake van enige transactie van materiële betekenis tussen natuurlijke of rechtspersonen die tenminste 10% van de aandelen in Nedap houden in de zin van bepaling 2.7.5 van de Nederlandse Corporate Governance Code.

Beperkende overeenkomsten met aandeelhouders

Voor zover Nedap bekend is, zijn de aandeelhouders van Nedap geen partij bij een overeenkomst die zou kunnen leiden tot een beperkte verhandelbaarheid van Nedap-aandelen of tot een beperking van het stemrecht.

Change of control

In de standby roll-over kredietovereenkomst (€ 14 miljoen) die Nedap met de bank heeft afgesloten, is een bepaling opgenomen op grond waarvan de bank de verstrekte lening vervroegd kan opeisen in geval van een ingrijpende wijziging in de zeggenschap over de activiteiten van Nedap.

Het is niet ongebruikelijk dat ook in andere samenwerkingsovereenkomsten voor langere termijn, waarbij Nedap partij is, de mogelijkheid is opgenomen om de overeenkomst bij een change of control met onmiddellijke ingang te beëindigen. Bij een change of control wordt echter geen significante impact op de financiële performance van Nedap verwacht.

Noch met directeuren noch met andere medewerkers heeft Nedap overeenkomsten gesloten waaraan deze personen rechten op compensatie kunnen ontlenen bij beëindiging van hun dienstverband na afwikkeling van een openbaar bod op Nedap-aandelen.

Hoofdstuk 05

Verslag raad van commissarissen

Verslag van de raad van commissarissen

Wij bieden u met genoegen het verslag van de raad van commissarissen van Nedap over het verslagjaar 2018 aan. 2018 was een jaar waarin de marktgroepen hun concurrentiepositie verder hebben versterkt, de herinrichting van de supply chain volgens plan is afgerond en grote stappen zijn gezet in de verdere ontwikkeling van de organisatie. Dit leidde tot een omzetgroei van 5%; tevens is de operationele margedoelstelling van 10% gerealiseerd.

Jaarrekening

De jaarrekening is gecontroleerd door PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (PwC). De goedkeurende controleverklaring is in het verslag opgenomen onder Overige gegevens.

Een delegatie van onze Raad heeft de eindevaluatie van de accountant met de directie en de afdeling concern control bijgewoond. Vervolgens heeft de voltallige Raad het accountantsverslag en het verslag over 2018 met de directie en de accountant besproken. Daarnaast hebben wij zonder de directie met de accountant gesproken. Uit dit gesprek zijn geen bijzonderheden naar voren gekomen.

Wij hebben gedurende het jaar tien keer een uitgebreide financiële rapportage met toelichting van de directie ontvangen die we vervolgens met

hen bespreken. Ook spreken we met leidinggevend en andere medewerkers van de marktgroepen. Daarbij komt de gang van zaken binnen de betreffende marktgroepen uitvoerig aan de orde. Op basis van deze informatie zijn we ervan overtuigd dat het verslag over 2018 een solide basis is voor de verantwoording die wij afleggen over het door ons gehouden toezicht op het door de directie gevoerde bestuur van de onderneming.

Wij adviseren de algemene vergadering van aandeelhouders dan ook om de jaarrekening over 2018 vast te stellen.

Dividend

Conform artikel 45 lid 1 van de statuten is vastgesteld dat € 1,0 miljoen wordt toegevoegd aan de Overige reserves. Hierdoor is € 16,0 miljoen beschikbaar voor dividend en komt het dividend per aandeel uit op € 2,50 (2017: € 2,50).

Vergaderingen en werkzaamheden

In het verslagjaar hebben wij vijf keer regulier vergaderd met de Raad; op één vergadering na, toen een commissaris vanwege ziekte verhinderd was, waren alle commissarissen (voltallig) aanwezig. Daarnaast hebben we niet-regulier vergaderd en zaken telefonisch kortgesloten, zowel onderling als met de directie. Hierbij is onder meer gesproken over de samenstelling van de Raad, mede met het oog op het rooster van aftreden en het opvolgingsplan voor de Raad. Verder is het reglement van de Raad opgesteld en na bespreking vastgesteld.

Ook de voortgang van het in 2016 geïntroduceerde Changing Gears meerjarenplan is uitvoerig besproken. In het verslagjaar hebben de marktgroepleiders wederom de voortgang van hun strategische groei-plan, met name het aspect capturing growth, aan ons gepresenteerd. Hierbij zijn onder andere de ontwikkeling van de groei, de growth drivers, concurrentie, ontwikkelingen in de markt, risico's, groei-limiterende factoren, uitdagingen en vooruitzichten toegelicht.

Ook is er stilgestaan bij de langetermijnwaardecreatie. Belangrijke aandachtspunten hierbij zijn innovatie, het (blijven) beschikken over voldoende talentvolle medewerkers, het behouden en ontwikkelen van de Nedap-cultuur, kapitaalallocatie en de financiële prestaties. Daarnaast is de nieuwe corporate story line 'Technology for life' aan de Raad toegelicht.

De gesprekken die we met leidinggevenden en andere medewerkers van marktgroepen voerden, dragen verder bij aan ons inzicht in de uiteenlopende markten, de concurrentiepositie per marktgroep, de organisatie-ontwikkeling en de strategische doelstellingen en de gehanteerde randvoorwaarden. Ditzelfde geldt voor ons inzicht in de kansen en risico's van de individuele marktgroepen en Nedap in haar geheel. Hierbij hebben de gerealiseerde en verwachte financiële resultaten onze nadrukkelijke aandacht.

Tijdens het verslagjaar is in een van onze vergaderingen een presentatie verzorgd door de verantwoordelijke medewerkers over de activiteiten en de te nemen stappen op het gebied van People Excellence, Compliance, ICT en Sourcing. Verder is Management Development en de op dit vlak te zetten vervolgstappen uitvoerig besproken. Dit geldt ook voor de door een derde partij uitgevoerde beloningsbenchmark.

Het risicomanagement, zoals verwoord in het hoofdstuk Risicomanagement, waaronder de effectiviteit van de opzet en de werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen, de risico's verbonden aan strategie en activiteiten, de risicobereidheid en de maatregelen die tegenover deze risico's worden gezet, is besproken. Verder is het Nedap octrooibeleid aan de orde geweest.

Uiteraard is het beleid van Nedap ten aanzien van maatschappelijk verantwoord ondernemen en de gebruikelijke onderwerpen als de begroting voor 2019, het auditplan, de organisatie en corporate governance aan de orde geweest. De belastingstrategie, zoals verwoord in het jaarverslag vanaf pagina 65 is door de Raad goedgekeurd.

Samenstelling directie

De raad van commissarissen en Eric Urff hebben in goed overleg besloten dat Eric de organisatie zal verlaten. Na bijna vijf jaar werkzaam te zijn geweest voor Nedap wenst Eric een nieuwe stap in zijn carrière te maken.

De Raad is Eric erkentelijk voor zijn bijdrage de afgelopen jaren en wenst hem veel succes in zijn verdere carrière.

Samenstelling raad van commissarissen

Mede met het oog op onze proactieve werkwijze blijven we van mening dat het instellen van aparte commissies binnen onze Raad – mede gezien de beperkte omvang van Nedap en de Raad – nog niet nodig en ook niet wenselijk is. De gehele Raad blijft verantwoordelijk voor een juiste uitoefening van de taken van de audit-, remuneratie-, en selectie- en benoemingscommissie. Eventuele besluiten worden gezamenlijk genomen.

In de algemene vergadering van aandeelhouders van 5 april 2018 hebben we afscheid genomen van mevrouw D.W.J. Theyse als commissaris. Désirée Theyse is 8 jaar commissaris geweest. Door haar betrokkenheid, optimisme en positief kritische opstelling was zij binnen de raad van commissarissen een gewaardeerd collega, die gemist gaat worden. Wij danken haar voor haar bijdrage aan Nedap in de afgelopen jaren. In dezelfde vergadering is mevrouw M.A. Scheltema benoemd als commissaris voor een periode van vier jaar. Deze benoeming past binnen de vastgestelde profielschets van de raad van commissarissen.

Margot Scheltema beschikt over ruime kennis op financieel gebied binnen een beursgenoteerde onderneming. Ook beschikt zij over up-to-date en praktische ervaring met regelgeving omtrent accounting en beursnoteringen.

In het verslagjaar hebben we vooruitlopend op het aftreden van de heer M.C. Westermann gezocht naar een geschikte opvolger die binnen de vastgestelde profielschets past. Wij hebben ons in dit proces laten bijstaan door een executive searchbureau. Wij menen in mevrouw M. (Marijn) Pijnenborg een geschikte kandidaat te hebben gevonden.

Diversiteit

Zoals uit de profielschets blijkt, streven we naar een gemengde samenstelling van de Raad die de samenleving reflecteert waarin Nedap opereert. Eind 2018 voldeed de samenstelling van de Raad niet aan de wettelijke vereisten op het gebied van gender diversiteit: minimaal 30% vrouw en 30% man in de raad van commissarissen.

Door de aanstaande wisseling in de samenstelling van de raad van commissarissen verandert deze verhouding in 2019. Dit geldt niet voor de directie, die eind 2018 uit twee personen bestond die beide man zijn en voor onbepaalde tijd zijn benoemd. In 2018 hebben geen benoemingen

plaatsgevonden in de directie. Bij het invullen van de vacature in de directie, wordt het streven naar minimaal 30% vrouw uitdrukkelijk meegenomen. Selectie van de meest geschikte kandidaat op basis van alle selectiecriteria staat echter altijd centraal.

Wij zijn van mening dat binnen onze Raad een goede balans bestaat ten aanzien van vereiste vaardigheden, relevante kennis en ervaring en dat de aan ons opgelegde wettelijke taak van het houden van toezicht op en het met raad ter zijde staan van de directie goed kan worden uitgeoefend. Naar ons oordeel is voldaan aan de eisen voor onafhankelijkheid, bedoeld in best practice bepalingen 2.1.7 tot en met 2.1.9 van de Corporate Governance Code.

Evaluatie

We hebben zowel met als zonder de directie vergaderd over ons eigen functioneren en het functioneren van de directie, zowel als collectief als individueel. Onder begeleiding van een extern bureau hebben we een zelfevaluatie uitgevoerd. Ter voorbereiding van de zelfevaluatiesessie heeft het externe bureau interviews met de individuele commissarissen, directeuren en secretaris gehouden. Uit deze jaarlijkse evaluatie komt naar voren dat we – zowel individueel als samen – genoeg tijd beschikbaar hadden om passende aandacht aan de ontwikkelingen bij Nedap te schenken. We vullen elkaar in voldoende mate aan in het kader van onze adviserende rol naar de vennootschap en er is een goede spreiding van aandachtsgebieden.

Discussies en overige communicatie vinden op een open en transparante wijze plaats. Er is sprake van een transparante en kritische communicatie tussen de Raad en directie en van een goede onderlinge werkrelatie.

Een delegatie van onze Raad heeft met de ondernemingsraad en een delegatie van marktgroepleiders van de vennootschap gesproken over het functioneren van de directie en de individuele directieleden. Hierover is in vertrouwen en op een open, kritische wijze gediscussieerd. De conclusies van deze evaluaties zijn teruggekoppeld aan de individuele directieleden en aan de gehele Raad. Onze conclusie is dat Raad en directie, zowel individueel als gezamenlijk, goed hebben gefunctioneerd.

Interne auditor

Samen met de directie en in lijn met voorgaande jaren, hebben we opnieuw geëvalueerd of er behoefte is aan een interne auditor c.q. interne auditfunctie. Wij hebben vastgesteld dat die behoefte niet aanwezig is en dat er geen alternatieve maatregelen nodig zijn. Nedap heeft een ondernemende cultuur waarin eigen verantwoordelijkheid, zelfstandigheid en ownership van medewerkers centraal staan. Het is de breed gedragen overtuiging dat dit ownership bijdraagt aan optimaal risicobeheer. In het hoofdstuk Risicomanagement is deze visie en inbedding verder uitgewerkt.

Externe accountant

Samen met de directie is de bij Nedap betrokken accountant en de PwC-organisatie geëvalueerd evenals de samenwerking met hen. Wij zijn van mening dat de accountant ons alle relevante informatie heeft verstrekt om onze toezichhoudende taak op een goede wijze te kunnen uitoefenen. Er zijn door de accountant geen materiële tekortkomingen in de verslaggeving gerapporteerd. We hebben de onafhankelijkheid van PwC als accountant beoordeeld en zijn van mening dat deze niet in het geding is. PwC verricht voor Nedap geen andere werkzaamheden dan controlewerkzaamheden.

In de aandeelhoudersvergadering van 4 april a.s. zal de raad van commissarissen PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. voordragen voor herbenoeming voor een periode van drie jaar. De Raad heeft het functioneren van PwC als externe accountant en de effectiviteit van het proces van de accountantscontrole geëvalueerd, onder meer door middel van terugkoppeling van de bevindingen van concern control en de directie. Gebleken is dat de samenwerking op een goede, open en wederzijds kritische wijze is verlopen en dat PwC in staat is om zich objectief een oordeel te vormen over alle zaken die binnen de scope van de opdracht vallen.

Remuneratie

Directie

De opbouw van de bezoldiging, die in het verslagjaar conform het bezoldigingsbeleid heeft plaatsgevonden, treft u aan in de jaarrekening onder Bestuurdersbezoldiging. Het uitgebreide remuneratierapport, inclusief het beleid, is gepubliceerd op de website van de vennootschap.

De bestuurdersbeloning bestaat uit een vast en een variabel deel.

Het variabele deel is afhankelijk van het behalen van vooraf vastgestelde doelstellingen. Hierbij wordt 1/3 bepaald door financiële doelstellingen, 1/3 door interne organisatiedoelstellingen en 1/3 door externe doelstellingen.

Aan het begin van het verslagjaar hebben wij de prestatiedoelstellingen voor het variabele deel van de beloning van de directieleden vastgesteld. De financiële doelstellingen voor 2018, zoals verwoord in dit verslag over 2018 op pagina 21, zijn gerealiseerd, zoals een groei van de toegevoegde waarde per fte van € 172.000 naar € 179.000 en een bedrijfsresultaat van meer dan 10%, gerealiseerd 10,2%. De groei van de omzet ligt met 5% aan de onderkant van de doelstelling.

Verder zijn inzake de supply chain de besparingen op de kostprijs van € 4 miljoen in 2018 gerealiseerd. Mede door de aanhoudend volatiele marktomstandigheden voor elektronische componenten zijn de voorraden niet conform de verwachting afgenomen.

Het Changing Gears programma is in 2018 succesvol voortgezet teneinde de groeiplannen van de marktgroepen de hoogste prioriteit te geven.

In 2018 zijn de nieuwe corporate story en een nieuwe investor presentation geïntroduceerd. Hierbij zijn een nieuw logo en huisstijl ontworpen en ingevoerd.

Op basis van de goede prestaties in 2018 is de totale variabele beloning van de directieleden vastgesteld op 75% van het vaste jaarsalaris.

De directie investeert minimaal 50% van deze variabele beloning in het Nedap-medewerkerparticipatieplan, en daarmee in certificaten van aandelen die gedurende vier jaar zijn geblokkeerd. Hierdoor krijgt minimaal 50% van de variabele beloning een langetermijnkarakter.

Sinds het bestaan van het medewerkerparticipatieplan hebben statutaire directieleden steeds 100% van de aan hen toegekende variabele beloning in het betreffende participatieplan ingelegd.

Bij de vaststelling van de totale beloning hebben wij kennisgenomen van de visie van de individuele directeuren op de hoogte en structuur van hun beloning. Ook hebben wij verschillende scenario's geanalyseerd. Hierbij hebben we onder meer rekening gehouden met de ontwikkeling van de omzet en resultaten, de bevordering van de middellange- en lange-termijnbelangen en de beloningsverhoudingen binnen Nedap.

Pay ratio

De CEO van Nedap N.V. ontvangt een vast jaarsalaris inclusief vakantie-geld en dertiende maand. Wij hebben dit vergeleken met de mediaan van het bruto vaste jaarsalaris (inclusief vakantiegeld en dertiende maand) van alle medewerkers wereldwijd die ultimo 2018 in dienst waren van Nedap. Het salaris van de directie is niet meegenomen bij het bepalen van de mediaan van het bruto vaste jaarsalaris. Het vaste jaarsalaris van de algemeen directeur is 7,0 maal deze mediaan (2017: 7,1 maal).

Commissarissen

De vergoedingen voor commissarissen zijn ongewijzigd en terug te vinden in de jaarrekening onder Bezoldiging commissarissen.

Onze aandeelhouders en klanten willen wij hartelijk danken voor hun belangstelling voor Nedap en hun vertrouwen in de onderneming. Ook spreken we naar de medewerkers en directieleden graag onze waardering uit voor hun betrokkenheid, inzet en loyaliteit jegens Nedap gedurende het afgelopen jaar.

Groenlo, 14 februari 2019

De raad van commissarissen

G.F. Kolff, voorzitter

J.M.L. van Engelen, vicevoorzitter

M.A. Scheltema

M.C. Westermann

Personalia directie

Drs. R.M. Wegman
(1966), CEO

Nationaliteit: Nederlandse
Relevante nevenfuncties: geen
Indiensttreding: 1 juli 1997

Ir. E. Urff CMA CFM
(1967), CFO

Nationaliteit: Nederlandse
Relevante nevenfuncties: Lid Raad van Advies Eiffel
Indiensttreding: 1 november 2014

Personalia raad van commissarissen

Ir. G.F. Kolff

(1948), voorzitter

Nationaliteit: Nederlandse

Beroep/laatste hoofdfunctie: Algemeen directeur Shtandart TT B.V.

Relevante nevenfuncties: geen

Eerste benoeming: 17 april 2012

Lopende termijn: 2016-2020

Commissariaten: Paques Holding B.V. (voorzitter), Smits Bouwgroep B.V. (SBB)

Prof. dr. ir. J.M.L. van Engelen

(1959), vicevoorzitter

Nationaliteit: Nederlandse

Beroep/laatste hoofdfunctie: Hoogleraar Integrated Sustainable Solutions, Faculteit Industriële Ontwerpen, Technische Universiteit Delft

Relevante nevenfuncties: Hoogleraar Business Development, Faculteit Economie en Bedrijfskunde, Rijksuniversiteit Groningen

Eerste benoeming: 16 april 2013

Lopende termijn: 2017-2021

Commissariaten: Lid raad van commissarissen Espria, Lid Raad van Toezicht Pensioenfonds Zorg & Welzijn, Lid Raad van Toezicht CentER Data, Lid Bestuur Stichting Triade, Universitair Medisch Centrum Groningen

Personalia raad van commissarissen

Drs. M.A. Scheltema

(1954)

Nationaliteit: Nederlandse

Beroep/laatste hoofdfunctie: Beroepscommissaris

Relevante nevenfuncties: Raad (plaatsvervanger) Ondernemingskamer Gerechtshof Amsterdam, Voorzitter Monitoring Commissie Governance Code Pensioenfondsen, Lid Centrale Plan Commissie (CPB), Penningmeester Genootschap Onze Taal

Eerste benoeming: 5 april 2018

Lopende termijn: 2018-2022

Commissariaten: Lid raad van commissarissen De Nederlandsche Bank N.V., Lid raad van commissarissen Warmtebedrijf Rotterdam, Lid raad van commissarissen TNT Express B.V., Non-executive Director Lonza Group AG, (Zwitserland)

Ir. M.C. Westermann MBA

(1952)

Nationaliteit: Nederlandse

Beroep/laatste hoofdfunctie: Executive board member, DIH International (Hongkong)

Relevante nevenfuncties: geen

Eerste benoeming: 12 mei 2009

Lopende termijn: 2017-2019

Commissariaten: Triple-P, Barenbrug Holding B.V. (voorzitter)

Nauwkeurig inzicht

De retailmarkt is volop in beweging. Online verkopen nemen toe, nieuwe manieren van betalen leiden tot nieuwe concepten, klanten zijn minder loyaal maar wel veeleisender en willen ‘instantly’ bediend worden. Allemaal ontwikkelingen waar retailers een antwoord op moeten hebben om relevant te blijven. En dat begint met accuraat inzicht in de voorraad; een steeds complexer en groeiend probleem voor retailers.

Met de huidige systemen kennen de voorraadlijsten een nauwkeurigheid van minder dan 70%. Als gevolg hiervan liggen hardlopers niet meer in de winkel – terwijl het systeem denkt van wel – of is de voorraad van slechtlopende artikelen te hoog. Nu producten via verschillende kanalen worden verkocht, en weer retour komen, wordt

voorraadbeheersing nog complexer. Terwijl de consument profiteert van de transparantie op internet. Als een artikel niet in de gewenste maat of kleur beschikbaar is, dan is het zo online besteld. Bij de concurrent als je pech hebt. De retailer loopt omzet mis, de klant is ontevreden en blijft misschien ook de volgende keer weg.

!D Cloud biedt de oplossing voor precies dit probleem. Met !D Cloud heeft Nedap een standaardoplossing gecreëerd waarmee (fashion) retailers binnen twee weken hun voorraadnauwkeurigheid tot boven de 98% kunnen krijgen. De propositie bewijst dat een beter inzicht in de voorraad leidt tot een hogere productbeschikbaarheid voor klanten, zowel online als offline. Wat weer aantoonbaar leidt tot meer verkoop.

!D Cloud is een totaaloplossing die voor iedereen te begrijpen en – belangrijker – te gebruiken is. State-of-the-art technologie wordt gecombineerd met gebruiksgemak. In de Cloud, waardoor er geen fysieke hardware infrastructuur meer in de winkel hoeft te zijn. En de oplossing is naadloos te integreren in de bestaande IT-infrastructuur van de klant. Dit gecombineerd met een uitgebreide e-learning omgeving zorgt ervoor dat ook grootschalige, internationale roll-outs razendsnel succesvol kunnen worden geïmplementeerd. Een voorwaarde om de ambitie van de marktgroep Retail waar te maken; wereldwijd een leidende positie veroveren met !D Cloud.

Case

We observe

Fashion retailers hebben grote moeite om accuraat overzicht over hun voorraden te houden. Dit leidt tot een mismatch in vraag en aanbod, ontevreden klanten en gemiste omzetkansen.

We create

Door RFID-kennis te combineren met krachtige nieuwe softwareconcepten heeft Nedap een oplossing gecreëerd, compatibel met de totale ICT-omgeving van de retailers, waarmee fashion retailers in de kortst mogelijke tijd detailinzicht in hun voorraad krijgen met meer dan 98% accuraatheid.

We scale

Met de cloud-gebaseerde servicedienst en een wereldwijd groeiend ecosysteem van implementatie- en technologiepartners kan Nedap iD Cloud razendsnel en probleemloos in grote winkelketens uitrollen. Op dit moment is Nedap wereldwijd marktleider in deze snelgroeiende markt.

iD TOP: uit het zicht maar wel aanwezig

De iD TOP is een nieuwe generatie RFID-lezer. In plaats van de klassieke antenne die midden in de ingang staat, kan de iD TOP in het plafond worden verwerkt, uit het zicht van de klant. Met geavanceerde software 'leert' de iD TOP steeds meer van haar omgeving en worden valse alarmen geminimaliseerd. Met concepten als 'beam steering' kan zelfs de richting van de RFID-labels op artikelen worden bepaald en kunnen inkomende en uitgaande alarmen worden onderscheiden.

RFID-technologie

RFID (Radio Frequency Identification) is een draadloze techniek op basis van radiogolven. De readers wekken een elektrisch veld op waardoor de RFID-labels aan gaan en hun unieke code via radiogolven terugsturen. Een reader kan zo'n 200 gelabelde producten per seconde lezen op een paar meter afstand.

Veiligheid boven alles

Veiligheid en beveiliging staan hoog op de agenda, aangewakkerd door de toegenomen dreiging van (cyber) aanvallen. Van bedrijven tot overheidsinstellingen, voor iedere organisatie die te maken heeft met veel in- en uitgaande bewegingen van personen is veiligheid en beveiliging een kritisch proces. In een omgeving die consolideert, globaliseert en digitaliseert een steeds complexer proces bovendien. In deze toenemende complexiteit neemt de behoefte aan één gestandaardiseerd en centraal beheerd systeem toe, met name voor multinationals. Want iedere handmatige handeling vergroot de kwetsbaarheid. Hoe behoud je flexibiliteit zonder concessies te doen aan de veiligheid?

De kern van AEOS, een intelligente security management oplossing, is het verbinden van autorisatie aan identificatie vanuit één applicatie. Toepasbaar in de meest complexe

processen, op basis van autorisaties op verschillende niveaus en op grote schaal. Met krachtige software kunnen de meest uiteenlopende beveiligingssituaties door hetzelfde systeem worden ondersteund. Zo kan bijvoorbeeld een internationaal opererend bedrijf met AEOS eenvoudig en centraal inregelen dat een medewerker toegang heeft tot bepaalde locaties, op bepaalde tijden. Tegelijkertijd kan het specifieke situaties uitsluiten, met triggers voor verschillende omstandigheden en momenten.

De organisaties die met AEOS worden beveiligd stellen hoge eisen aan de betrouwbaarheid, robuustheid en prestaties van het systeem. Dit stelt bijzondere randvoorwaarden aan de kwaliteit van de AEOS soft- en hardware. Nedap is erin geslaagd om in AEOS technologisch hoogstaande softwarearchitectuur te

combineren met veel aandacht voor gebruiksgemak. Dit heeft ertoe geleid dat de complexe software in de praktijk zeer eenvoudig is te gebruiken door de meest uiteenlopende mensen binnen een organisatie. Een belangrijke voorwaarde voor een veilige omgeving.

Overstappen op een nieuw systeem voor een bedrijfskritisch proces als beveiliging is geen sinecure. Om grote organisaties te begeleiden in de wereldwijde implementatie van AEOS heeft Nedap een Global Client Program ontwikkeld. Volgens een vaste methodologie wordt in een gestructureerde projectaanpak een veilige transitie naar AEOS geborgd. Inmiddels wordt dagelijks wereldwijd 48 miljoen keer door Nedaps toegangscontrolesystemen aan een persoon toegang verleend.

Case

We observe

Steeds meer organisaties worstelen met scherp toenemende en sterk wisselende beveiligingseisen die niet langer door klassieke beveiligingssystemen kunnen worden ingevuld.

We create

Nedap heeft op basis van moderne softwareconcepten en open standaarden een krachtig beveiligingsplatform gebouwd waarbij gebruiksgemak centraal staat. Door een diversiteit aan slimme softwarecomponenten te combineren kunnen de meest uiteenlopende complexe beveiligingsvraagstukken met standaardsoftware worden ingevuld.

We scale

Tal van toonaangevende instellingen over de hele wereld werken inmiddels met het AEOS beveiligingssysteem. Nedap heeft daarbij een leidende Europese positie veroverd in de security management markt voor grote en complexe systemen.

Global Client Program – wereldwijd succesvol toegangscontrole implementeren

Met het Global Client Program biedt Nedap een bewezen methodologie waarmee internationaal opererende organisaties volgens een gestructureerde projectaanpak worden begeleid in het implementeren van een wereldwijd gestandaardiseerd toegangscontrolesysteem. Nedap verzorgt daarbij zaken als het vaststellen van het beveiligingsbeleid, standaardontwerpen voor doorgangen en projectmanagement. Een wereldwijd netwerk van gecertificeerde installatiepartners draagt zorg voor de uiteindelijk installatie. Het Global Client Program is al bij een groot aantal organisaties naar tevredenheid ingezet.

Waar is Bertha 128?

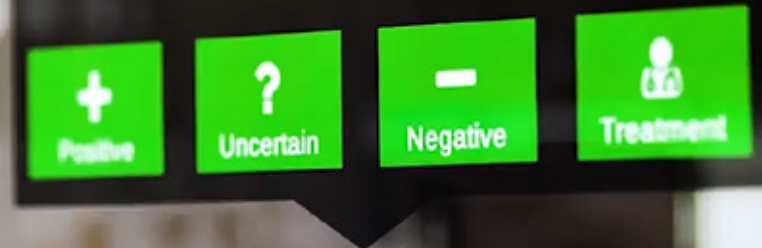
Om rendabel te blijven moeten melkveebedrijven steeds efficiënter opereren, wat leidt tot schaalvergroting. Bedrijven met meer dan 500 koeien, en in de US zelfs meer dan 10.000, zijn geen uitzondering. Tegelijkertijd wordt geschikt personeel steeds schaarser, én worden de normen voor duurzaamheid en dierenwelzijn strenger. Hoe kan een melkveehouder zijn bedrijf efficiënt runnen en iedere koe de juiste verzorging bieden?

Nedap ontwikkelt sinds de jaren 70 technologische oplossingen voor individueel diermanagement in de melkveesector en heeft daarin wereldwijd een leidende positie. Wat begon met een passieve 'tag' op basis van identificatietechnologie is uitgegroeid tot een brede range oplossingen die essentiële dierdata verzamelen en inzichten verschaffen op basis waarvan veehouders hun bedrijfsvoering kunnen verbeteren. Zo helpen sensoren de

vruchtbaarheid, gezondheid en prestaties van iedere koe 24 uur per dag te monitoren. Maar waar vind je Bertha 128 tussen de rest? Zeker nu melkveehouders in toenemende mate met personeel werken dat de koeien niet 'kent'.

In samenwerking met andere marktgroepen heeft Nedap een positiebepalingssysteem ontwikkeld dat energiezuinig is, maar bovenal werkt in een omgeving met beton en staal. Met de functionaliteit 'Positiebepaling' kan de koe efficiënt worden gezocht. Dat klinkt simpel, maar de impact is groot. Het scheelt de boer tijd en frustratie, het bespaart stress bij de koeien, en levert waarde op als koeien tijdig de behandeling krijgen die nodig is. Want een koe in topconditie presteert beter.

Een van de speerpunten van Nedaps productinnovaties is om de interactie tussen technologie en gebruiker zo natuurlijk mogelijk te maken. Recent is een 'augmented reality' tool gepresenteerd, waarmee specifieke koe-informatie boven de koe wordt geprojecteerd. Zo houdt de boer zijn handen vrij voor andere handelingen en wordt de informatie automatisch gelogd. Deze functionaliteit van Nedap CowControl is nog niet op de markt, maar al wel bekroond met een innovation award op de EuroTier (de internationaal toonaangevende vakbeurs voor de agrarische sector).

Case

We observe

Om rendabel te blijven is schaalvergroting in de melkveehouderij een voorwaarde, terwijl geschikt personeel schaarser wordt.

We create

Nedap heeft op basis van de geavanceerde technologie een alles-in-één monitorings- en managementsysteem voor melkkoeien gecreëerd. Hiermee worden essentiële dierdata verzameld die worden vertaald in actiegericht management-informatie. Het zo eenvoudig mogelijk in het gebruik maken van de toepassingen is een belangrijk speerpunt. De oplossingen van Nedap dragen bij aan een betere bedrijfsvoering, een hoger rendement en beter dierenwelzijn.

We scale

Nedap is wereldwijd marktleider doordat haar proposities, mede door continue innovaties, relevant zijn en blijven voor ieder type melkveebedrijf wereldwijd. Met de robuuste infrastructuur en modulaire opzet worden nieuwe functionaliteiten eenvoudig toegevoegd. Dankzij het distributienetwerk van (OEM) partners die internationaal actief zijn bouwt Nedap haar marktpositie verder uit.

Nedap Koe Positiebepaling

Nedap helpt met haar CowControl oplossingen boeren bij het maximaliseren van de prestaties van de veestapel en de efficiëntie van het bedrijf. Koe Positiebepaling is een van de functionaliteiten. Hiermee is in één oogopslag zichtbaar waar individuele dieren zich exact bevinden in de stal.

De basis van de Nedap CowControl propositie is de smarttag. Met de smarttag wordt iedere koe geïdentificeerd en haar activiteiten geregistreerd, waarmee essentiële informatie wordt verkregen. Voor Koe Positiebepaling vangt de smarttag signalen op van bakens in de stal. De gegevens worden naar een centrale antenne gezonden waarna de procescomputer de exacte positie op een meter nauwkeurig berekent.

Betere zorg, meer plezier

De zorgsector kampt met een groot personeelstekort. Een tekort dat door de groeiende zorgvraag en de toenemende schaarste op de arbeidsmarkt alleen nog maar verder zal stijgen. Ook ligt het ziekteverzuim in de zorg hoger dan het landelijk gemiddelde. De hoge werkdruk komt in onderzoek stevast als boosdoener uit de bus, en specifiek de hoge administratieve belasting. Stel je eens voor wat een lagere administratieve werkdruk kan betekenen? Een efficiëntere inzet van de schaarse capaciteit, meer aandacht en zorg voor de patiënt, en een zorgverlener die met meer plezier en voldoening zijn of haar vak kan uitoefenen.

Het eerste probleem dat Nedap in deze markt heeft aangepakt is het handmatig registreren van de bezoektijden. Met een handzame RFID-reader, een digitale zorgpas en slimme software kunnen met een eenvoudige handeling begin- en eindtijd van bezoek worden geregistreerd.

Deze worden vervolgens automatisch verwerkt in de urenadministratie van de zorginstellingen.

Maar dit was slechts het startpunt in onze ambitie om door inzet van slimme tools de kwaliteit van de zorg te verbeteren. Zo zagen wij dat zorgorganisaties enorm worstelden met hun planning. Bestaande planningsystemen sloten onvoldoende aan bij het dynamische karakter van de zorg. De planner moet schipperen tussen wat de cliënt nodig heeft en de beschikbaarheid van medewerkers, binnen de budgettaire kaders van de zorginstelling en met voortdurend wijzigende variabelen. Nedap heeft een geheel nieuwe planningsaanpak geïntroduceerd die specifiek is toegesneden op de zorg. Ondersteund met eenvoudig te gebruiken software worden de zorgverleners in staat gesteld om zelfstandig de optimale planning voor hun team

vast te stellen. De grotere autonomie betaalt zich terug in het nemen van meer verantwoordelijkheid. Door de teams zelfsturend te maken, worden roosters grotendeels decentraal gemaakt. In minder tijd, tegen lagere kosten, naar grotere tevredenheid.

Het Ons softwareplatform is inmiddels een veelvoud aan functionaliteiten rijker en geëvolueerd tot kernsysteem voor zorgondersteuning, inclusief het Electronisch Cliënten Dossier. En het blijft zich voortdurend ontwikkelen. Door inzet van nieuwe technologie, door ontwikkeling van nieuwe functionaliteiten, én door het platform krachtiger te maken door meer partners op de applicaties aan te sluiten. Want de zorg kan nog altijd beter.

Case

We observe

De zorgsector kampt met een groot personeels-tekort en een hoge werkdruk, onder andere door een hoge administratieve belasting. Bestaande administratieve systemen sluiten onvoldoende aan bij de specifieke eisen en wensen van de zorgverleners.

We create

Nedap heeft met het software platform Ons één systeem ontwikkeld dat het volledige zorgproces ondersteunt en de complexiteit van administratieve processen reduceert. Door het combineren van de modernste softwaretechnologieën met een grote nadruk op gebruiksgemak krijgen zorgverleners weer plezier in hun werk.

We scale

Door het toevoegen van functionaliteiten en het aansluiten van partners en systemen is het software platform Ons geëvolueerd tot een kernsysteem voor zorginstellingen. Het platform wordt voortdurend doorontwikkeld en verder uitgerold. Nedap is inmiddels marktleider in de ouderenzorg en is snel haar positie in de gehandicaptenzorg en geestelijke gezondheidszorg aan het uitbouwen.

Luna: structuur geeft rust

Luna is een digitale dagkalender waarmee licht dementerende ouderen structuur in hun dag kan worden geboden. Meer structuur leidt tot meer rust bij de cliënt. Het dagelijkse programma wordt draadloos verstuurd naar de dagkalender die op een digitaal fotolijstje lijkt. Naast de dagelijkse activiteiten worden zo afspraken getoond.

Luna is volledig geïntegreerd in Carenzorgt.nl, het leidende mantelzorgplatform van Nedap. Zo kunnen ook de mensen die dicht bij de cliënt staan op de hoogte blijven van de indeling van de dag.

Het vinden van de juiste match

Het vinden én binden van kandidaten wordt steeds belangrijker, ook voor uitzendbureaus. Omdat de arbeidsmarkt krappere wordt kan de kandidaat vaker kiezen. Hoe zorg je dat jij die geschikte kandidaat eerder vindt dan je concurrent? En dat die kandidaat ook voor jou kiest?

Nedap heeft een breed pakket aan softwarediensten voor de uitzendbranche ontwikkeld die het leven van de intercedent gemakkelijker maken. Daardoor beschikken zij over meer tijd en inzicht om datgene te doen waar zij het verschil maken: betere relaties opbouwen met flexkrachten én klanten. De PEP-sofwarediensten van Nedap lossen veel administratieve rompslomp op. Urenbriefjes hoeven niet langer verzameld, ontcijferd en ingevoerd te worden, want uitzendkrachten klokkken in en uit met een pasje en de uren worden automatisch online geregistreerd. De intercedent kan in één oogopslag zien wie beschikbaar is. Roosters worden eenvoudig gedeeld en de intercedent

ziet wie het rooster heeft geaccepteerd. Nedap is er echter van overtuigd dat de PEP software de intercedent nog meer in zijn of haar kracht kan zetten als de software in het gehele operationele proces wordt ingezet om zo de totale performance van een vestiging te verbeteren. Een van de klanten van het eerste uur gaf spreekwoordelijk de sleutels van een vestiging aan het ontwikkelteam uit handen om dit te bewijzen. Met succes.

Eerst werd de beleving van medewerkers grondig geïnventariseerd om vervolgens de processen diepgaand te analyseren. De ontwikkelaars van Nedap organiseerden een 'funstorm'; medewerkers mochten op post-its schrijven waar ze energie van kregen. En waar ze meer tijd aan wilden besteden. Daar kwam een duidelijk beeld uit naar voren: nog dichter tegen het proces van de inlener kunnen opereren. Én nog meer aandacht kunnen besteden aan de flexkrachten. Zorgen voor nog meer binding en

toegevoegde waarde voor de inlener en de flexkracht. Daar tegenover stond de 'painstorm'. Waar zitten de blokkades? Er ging nog steeds te veel tijd naar administratieve processen, zo bleek.

Het Nedap-team ging aan de slag. Het hele proces werd, van voor naar achter, gedigitaliseerd. De pijnpunten konden grotendeels binnen de bestaande PEP-applicaties worden opgelost. De behoefte aan meer invloed, inzicht en betrokkenheid van de flexkracht werd ingevuld met een app, waarin de flexkracht bijvoorbeeld kan aangeven hoeveel en wanneer hij wil werken en staan alle relevante data overzichtelijk vindbaar op 1 plek. De resultaten spraken voor zich. De administratieve werkbelasting nam per intercedent met 4 tot 8 uur per week af. Tijd die besteed kan worden aan wat een intercedent het liefste doet: het vinden van de juiste match.

Case

We observe

Door de zware administratieve belasting komt de intercedent te weinig toe aan het vinden én binden van kandidaten en het uitbouwen van de relatie met en dienstverlening aan klanten.

We create

Nedap heeft software ontwikkeld die administratieve processen digitaliseert en automatiseert. Door volledig inzicht te krijgen en mee te draaien in het gehele bedrijfsproces kon Nedap de bestaande softwarediensten nog beter inzetten en aansluiten op de behoefte van de intercedent. Hierdoor wordt de administratieve belasting tot een minimum beperkt en kan de intercedent zich volledig richten op de relatie met de klant en de flexkracht.

We scale

Met een combinatie van gebruiksvriendelijke softwarediensten en een bewezen project-aanpak worden uitzendbureaus een voor een gedigitaliseerd en weet Nedap haar marktleiderschap in deze markt verder uit te bouwen.

PEP Reader: draadloos overall inzetbaar.

De marktgroep Staffing Solutions streeft ernaar om het zo eenvoudig mogelijk te maken om werktijden te registreren en deze via urenoverzichten om te zetten naar foutloze facturen van het uitzendbureau. Daarvoor is het essentieel dat de juiste data worden geregistreerd, zo dicht mogelijk bij de werkvloer. Daarvoor heeft de marktgroep een draadloze kaartlezer ontwikkeld, de PEP Reader. Uitzendkrachten kunnen met hun PEP-RFID-kaart contactloos hun begin- en eindtijd registreren. Doordat de PEP Reader jaren functioneert zonder opgeladen te hoeven worden, is installatie kinderspel geworden en kunnen zo zelfs per werkproces de gewerkte uren worden geregistreerd.

Jaarrekening

Geconsolideerde balans per 31 december (€ x 1.000)

Actief	Noot	2018	2017
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	1	1.950	1.689
Materiële vaste activa	2	34.925	35.753
Geassocieerde deelneming	3	5.169	4.454
Uitgestelde belastingvorderingen	4	941	280
		42.985	42.176
Vlottende activa			
Vorraden	5	37.509	31.477
Te vorderen winstbelasting		612	1.029
Handels- en overige vorderingen	6	31.895	37.260
Liquide middelen	7	2.437	1.840
		72.453	71.606
		115.438	113.782

Geconsolideerde balans per 31 december (€ x 1.000)

Passief	Noot	2018	2017
Groepsvermogen			
Eigen vermogen toekomend aan aandeelhouders	8	64.940	61.962
Langlopende verplichtingen			
Leningen	9	14.196	14.282
Personeelsbeloningen	10	882	789
Voorzieningen	11	881	1.119
Uitgestelde belastingverplichtingen	4	-	471
		15.959	16.661
Kortlopende verplichtingen			
Leningen	9	86	85
Personeelsbeloningen	10	20	53
Voorzieningen	11	1.195	1.491
Rekening-courantkredieten banken	12	4.722	1.669
Te betalen winstbelasting		1.849	120
Belastingen en premies sociale verzekeringen		1.533	1.763
Handelsschulden en overige te betalen posten	13	25.134	29.978
		34.539	35.159
Totaal verplichtingen		50.498	51.820
		115.438	113.782

Geconsolideerde winst- en verliesrekening (€ x 1.000)

	Noot	2018	2017
Omzet	14	191.403	182.185
Materiaalkosten en uitbesteed werk		-82.521	-71.799
Voorraadmutatie gereed product en goederen in bewerking		10.044	2.310
		-72.477	-69.489
Toegevoegde waarde		118.926	112.696
Personeelskosten	15	-67.105	-67.214
Amortisatie	16	-624	-755
Afschrijvingen	17	-6.491	-6.863
Bijzondere waardeverminderingen activa	18	-14	-264
Overige bedrijfskosten	19	-25.250	-27.673
Bedrijfskosten		-99.484	-102.769
Bedrijfsresultaat		19.442	9.927
Financieringsbaten		41	66
Financieringslasten		-265	-269
Nettofinancieringslasten		-224	-203
Winsttaandeel geassocieerde deelneming (na winstbelasting)	20	1.052	877
Resultaat voor belastingen uit voortgezette bedrijfsactiviteiten		20.270	10.601

Geconsolideerde winst- en verliesrekening (€ x 1.000)

		2018	2017
Resultaat voor belastingen uit voortgezette bedrijfsactiviteiten (transport)		20.270	10.601
Belastingen	21	-3.198	-1.678
Resultaat over het boekjaar uit voortgezette bedrijfsactiviteiten		17.072	8.923
Resultaat over het boekjaar uit beëindigde bedrijfsactiviteiten	22	-	19.112
Resultaat over het boekjaar		17.072	28.035
Resultaat toekomend aan aandeelhouders Nedap N.V.		17.072	28.035
Gemiddeld aantal uitstaande aandelen	8	6.407.929	6.651.543
Winst per gewoon aandeel uit voortgezette bedrijfsactiviteiten (in €)		2,66	1,34
Verwaterde winst per gewoon aandeel uit voortgezette bedrijfsactiviteiten (in €)		2,66	1,34
Winst per gewoon aandeel (in €)		2,66	4,21
Verwaterde winst per gewoon aandeel (in €)		2,66	4,21

Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat (€ x 1.000)

	2018	2017
Resultaat over het boekjaar uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	17.072	8.923
Resultaat over het boekjaar uit beëindigde bedrijfsactiviteiten	-	19.112
Resultaat over het boekjaar	17.072	28.035
Niet-gerealiseerde resultaten		
Posten die na eerste opname (mogelijk) worden gereclassificeerd naar de winst of het verlies:		
Valuta omrekeningsverschillen	-13	-87
Niet-gerealiseerde resultaten over de verslagperiode, na belastingen	-13	-87
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over het boekjaar	17.059	27.948
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten toe te rekenen aan:		
Aandeelhouders Nedap N.V.	17.059	27.948

Geconsolideerd kasstroomoverzicht (€ x 1.000)

	Noot	2018	2017
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Winst over het boekjaar uit voortgezette bedrijfsactiviteiten		17.072	8.923
Aanpassingen voor:			
Afschrijvingen en amortisatie incl. bijzondere waardeverminderingen	16, 17, 18	7.129	7.882
Boekresultaat op verkoop materiële vaste activa		78	-704
Winsttaandeel geassocieerde deelneming	20	-1.052	-877
Koersverschillen op deelnemingen		-15	1
Nettofinancieringslasten		224	203
Op aandelen gebaseerde beloning		458	822
Winstbelastingen	21	3.198	1.678
		10.020	9.005
Mutatie handels- en overige vorderingen	6	5.339	-6.460
Mutatie voorraden	5	-6.032	-3.191
Mutatie belastingen en premies sociale verzekeringen		-230	-313
Mutatie handelsschulden en overig te betalen posten		-5.078	9.287
Mutatie personeelsbeloningen	10	60	54
Mutatie voorzieningen	11	-534	-3.028
		-6.475	-3.651
Betaalde rente		-265	-279
Ontvangen rente		41	86
Betaalde winstbelastingen		-2.184	-2.131
		-2.408	-2.324
Kasstroom uit operationele activiteiten van voortgezette bedrijfsactiviteiten		18.209	11.953
Kasstroom uit operationele activiteiten van beëindigde bedrijfsactiviteiten	22	-	1.336
Kasstroom uit operationele activiteiten		18.209	13.289

Geconsolideerd kasstroomoverzicht (€ x 1.000)

	Noot	2018	2017
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investerings in materiële vaste activa		-5.905	-7.793
Investerings in immateriële vaste activa		-905	-70
Ontvangsten uit verkoop materiële vaste activa		404	1.447
Ontvangen dividend geassocieerde deelneming		337	272
Kasstroom uit investeringsactiviteiten van voortgezette bedrijfsactiviteiten		-6.069	-6.144
Kasstroom uit investeringsactiviteiten van beëindigde bedrijfsactiviteiten	22	-	25.167
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-6.069	19.023
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Aflossingen langlopende leningen en derivaten	9, 23, 24	-85	-836
Betaald dividend aan aandeelhouders Nedap N.V.		-16.038	-9.370
Verkoop eigen aandelen		1.525	841
Inkoop eigen aandelen		-	-14.130
Kasstroom uit financieringsactiviteiten van voortgezette bedrijfsactiviteiten		-14.598	-23.495
Kasstroom uit financieringsactiviteiten van beëindigde bedrijfsactiviteiten	22	-	123
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		-14.598	-23.372
Mutatie liquide middelen en rekening-courantkredieten bank		-2.458	8.940
Liquide middelen en rekening-courantkredieten bank per 1 januari		171	-8.681
Valutakoersverschillen op liquide middelen en rekening-courantkredieten bank		2	-88
Liquide middelen en rekening-courantkredieten bank per 31 december		-2.285	171
Liquide middelen		2.437	1.840
Rekening-courantkredieten banken		-4.722	-1.669
		-2.285	171

Geconsolideerd mutatieoverzicht eigen vermogen (€ x 1.000)

	Aandelen- kapitaal	Wettelijke reserves	Overige reserves	Resultaat toekomend aan aandeel- houders	Totaal eigen vermogen
Saldo per 1-1-2017	669	6.207	38.196	10.779	55.851
Gerealiseerd resultaat boekjaar	-	-	-	28.035	28.035
Niet-gerealiseerd resultaat boekjaar	-	-87	-	-	-87
Resultaat boekjaar	-	-87	-	28.035	27.948
Dividend	-	-	-	-9.370	-9.370
Bestemming resultaat voorgaand boekjaar	-	-1.008	2.417	-1.409	-
Op aandelen gebaseerde betalingen	-	-	822	-	822
Mutatie niet vrij uitkeerbare winst deelnemingen	-	605	-605	-	-
Mutatie eigen aandelen	-	-	-13.289	-	-13.289
Saldo per 31-12-2017	669	5.717	27.541	28.035	61.962
Eerste opname IFRS 9	-	-	-26	-	-26
Saldo per 1-1-2018	669	5.717	27.515	28.035	61.936
Gerealiseerd resultaat boekjaar	-	-	-	17.072	17.072
Niet-gerealiseerd resultaat boekjaar	-	-13	-	-	-13
Resultaat boekjaar	-	-13	-	17.072	17.059
Dividend	-	-	-	-16.038	-16.038
Bestemming resultaat voorgaand boekjaar	-	105	11.892	-11.997	-
Mutatie niet vrij uitkeerbare winst deelnemingen	-	715	-715	-	-
Mutatie op aandelen gebaseerde beloningen	-	-	458	-	458
Mutatie eigen aandelen	-	-	1.525	-	1.525
Saldo per 31-12-2018	669	6.524	40.675	17.072	64.940

Geconsolideerd mutatieoverzicht eigen vermogen (€ x 1.000)

De wettelijke reserves kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2018	2017
Geactiveerde ontwikkelingskosten	1.625	1.519
Niet vrij uitkeerbare winst deelnemingen	5.181	4.466
Koersverschillen	-282	-268
Totaal	6.524	5.717
Reserve op aandelen gebaseerde beloningen	2018	2017
Bonusaandelen	377	323
10% aankoopkorting	120	142
NAPP reserve	1.179	753
Totaal	1.676	1.218

Bonuscertificaten worden gewaardeerd tegen de slotkoers op de laatste handelsdag van het jaar (€ 41,40) verminderd met de verwachte dividend-yield gedurende de resterende blokkeringsperiode.
Aan aandeelhouders is een dividend van € 2,50 per aandeel uitgekeerd.
Het dividend per aandeel over het boekjaar 2018 is vastgesteld op € 2,50.

Grondslagen voor financiële verslaggeving

Algemeen

De N.V. Nederlandsche Apparatenfabriek “Nedap” is een naamloze vennootschap, gevestigd en geregistreerd onder handelsregisternummer 08013836 aan de Parallelweg 2, 7141 DC te Groenlo, Nederland.

De geconsolideerde jaarrekening van de vennootschap over 2018 omvat de vennootschap en haar dochterondernemingen. Deze vormen samen de Groep, hierna Nedap genoemd. Het boekjaar is gelijk aan het kalenderjaar. Nedap ontwikkelt en levert intelligente technologische oplossingen voor maatschappelijk relevante thema's, waaronder voldoende voedsel, schoon drinkwater, veiligheid en gezondheidszorg. De jaarrekening is op 14 februari 2019 goedgekeurd voor publicatie door zowel de raad van commissarissen als de directie. De jaarrekening wordt ter vaststelling voorgelegd aan de algemene vergadering van aandeelhouders op 4 april 2019.

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met International Financial Reporting Standards (IFRS), zoals aanvaard binnen de Europese Unie, en met Titel 9 Boek 2 BW.

De basis voor het opstellen van de jaarrekening is de historische kostprijs, tenzij hierna anders is toegelicht.

Afronding

Alle bedragen die in de jaarrekening en de toelichting worden vermeld, zijn afgerond op de dichtstbijzijnde duizend valuta-eenheden tenzij anders vermeld.

Schattingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met IFRS vereist dat de leiding oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde

Nedap Beveiligingstechniek B.V. te Groenekan	100%	deelneming
Inventi B.V. te Neede	100%	deelneming
Nedap Deutschland GmbH te Meerbusch, Duitsland	100%	deelneming
Nedap Great Britain Ltd. te Theale, Reading, UK	100%	deelneming
Nedap Iberia S.A. te Alpedrete (Madrid), Spanje	100%	deelneming
Nedap Asia Ltd. te Hong Kong	100%	deelneming
Nedap China Ltd. te Shanghai, China	100%	deelneming van Nedap Asia Ltd.
Nedap FZE te Dubai, Verenigde Arabische Emiraten	100%	deelneming
Nedap Inc. te Wakefield, Verenigde Staten van Amerika	100%	deelneming

van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden. De meest kritische schattingen hebben met name betrekking op de waardering van materiële en immateriële vaste activa, de personeelsbeloningen, voorzieningen en voorraden.

Aanpassing presentatie van de vergelijkende cijfers

Bedrijfsactiviteiten die beëindigd zijn, worden met ingang van de datum waarop Nedap zeggenschap verliest in de balans gedeconsolideerd tot activa en schulden van

beëindigde bedrijfsactiviteiten. In de winst- en verliesrekening en het kasstroomoverzicht vindt ook deconsolidatie plaats op de datum waarop aan alle criteria van IFRS 5 is voldaan.

Vergelijking met vorig jaar

Waar nodig zijn vergelijkende cijfers ten behoeve van de vergelijkbaarheid aangepast.

Consolidatie

In de geconsolideerde overzichten zijn de financiële gegevens van de N.V. Nederlandsche Apparatenfabriek “Nedap” en van de hierna genoemde dochtermaatschappijen (tezamen Nedap genoemd), waarin zij bepalende zeggenschap heeft, samengevoegd volgens de integrale methode. Niet geconsolideerd is de 49,8% deelneming in Nedap France S.A.S. te Eragny sur Oise, Frankrijk. Met deze deelneming vinden normale handelstransacties plaats. Deze transacties worden op zakelijke grondslag uitgevoerd tegen voorwaarden die vergelijkbaar zijn met die van transacties met derden.

Balansposities tussen geconsolideerde ondernemingen, transacties tussen deze ondernemingen en niet-gerealiseerde resultaten op dergelijke transacties worden geëlimineerd bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening. Niet-ge-

realiseerde resultaten van de geconsolideerde ondernemingen met de niet-geconsolideerde deelneming worden geëlimineerd in verhouding tot het belang dat Nedap in de deelneming heeft. Nsecure B.V. is op 21 november 2017 verkocht en gedeconsolideerd. Aangezien dit, in overeenstemming met IFRS 5, een major line of business betrof is Nsecure B.V. als beëindigde bedrijfsactiviteit in de geconsolideerde winst- en verliesrekening en het geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2017 gepresenteerd.

Vreemde valuta

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's. Dit is de functionele- en presentatievaluta van Nedap. Resultaten en financiële posities van de geconsolideerde ondernemingen luidend in een functionele valuta anders dan de euro, worden als volgt in euro's omgerekend: activa en verplichtingen worden omgerekend tegen de wisselkoers per balansdatum, baten en lasten worden omgerekend tegen de gemiddelde wisselkoers. Valutakoersverschillen op deelnemingen worden ten gunste of ten laste van de wettelijke reserves gebracht via het overig totaal resultaat.

Transacties in vreemde valuta worden omgerekend in de functionele valuta tegen de wisselkoers op de transactiedatum. Winsten en verliezen als gevolg van de afwikkeling van dergelijke transacties worden verantwoord in de winst- en verliesrekening.

Financiële instrumenten

Gewone aankopen en verkopen van financiële activa worden geboekt op de transactiedatum. Financiële activa worden niet langer in de balans opgenomen wanneer de rechten om kasstromen uit de financiële activa te ontvangen, zijn verlopen of zijn overgedragen en de Groep nagenoeg alle risico's en voordelen van eigendom heeft overgedragen.

Niet-afgeleide financiële instrumenten

Niet-afgeleide financiële instrumenten omvatten: lening u/g, handels- en overige vorderingen, liquide middelen, leningen, handelsschulden en overige te betalen posten, exclusief onderhanden projecten. Niet-afgeleide financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Na de eerste opname worden niet-afgeleide financiële instrumenten (exclusief liquide middelen) gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs verminderd met expected credit losses. Winsten of verliezen die voortvloeien uit veranderingen in de waardering van deze instrumenten worden in de winst- en verliesrekening verwerkt onder overige bedrijfskosten.

Immateriële vaste activa

Onderzoek

Kosten in verband met onderzoeksactiviteiten worden op het moment dat de kosten zich voordoen, ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht.

Ontwikkeling

Ontwikkelingskosten, waarvoor betrouwbaar toekomstige economische voordelen kunnen worden ingeschat, eenduidig kunnen worden vastgesteld en die niet zijn gemaakt voor het onderhouden van een bestaand product of het aanpassen aan nieuwe marktomstandigheden, worden geactiveerd. Deze kosten zijn projectmatig van aard.

Alle overige ontwikkelingskosten worden op het moment dat de kosten zich voordoen ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht. De verantwoorde waarde van de geactiveerde ontwikkelingskosten bestaat uit externe en direct toerekenbare (in)directe kosten. De geactiveerde projecten zijn technisch uitvoerbaar en de intentie is deze projecten te voltooien. Nedap beschikt (dan wel zal kunnen

beschikken) over voldoende technische, financiële en andere middelen voor voltooiing en het op de markt zetten van de ontwikkelde producten. De geactiveerde projecten betreffen in belangrijke mate licht-, detectie- en voorraadmanagementsystemen.

Subsidies

Overheidssubsidies worden opgenomen tegen hun reële waarde wanneer een redelijke zekerheid bestaat dat de subsidie zal worden ontvangen en dat de groep zich kan houden aan alle daaraan verbonden voorwaarden. Indien de subsidie betrekking heeft op de aankoop of vervaardiging van een actief wordt de subsidie in mindering gebracht op het betreffende actief.

Amortisatie immateriële vaste activa

De geactiveerde ontwikkelingskosten worden lineair geamortiseerd. De amortisatiepercentages zijn afhankelijk van de producttypen en variëren van 12,5% tot 25%.

Overige

Gekochte software & licenties worden verantwoord tegen historische kostprijs verminderd met cumulatieve amortisatie. Amortisaties vinden lineair plaats op basis van de geschatte economische gebruiksduur. Het amortisatiepercentage bedraagt 20%.

Materiële vaste activa

Aangeschafte of zelf vervaardigde materiële vaste activa worden verantwoord tegen historische kostprijs verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De verantwoorde waarde van in eigen beheer vervaardigde activa bestaat uit externe en direct toerekenbare (in)directe kosten.

Materiële vaste activa worden gerubriceerd als 'activa gehouden voor verkoop' indien de activa beschikbaar zijn voor onmiddellijke verkoop en verkoop zeer waarschijnlijk is.

Geconsolideerde jaarrekening

Voor verkoop aangehouden materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere reële waarde verminderd met de verkoopkosten. Op voor verkoop aangehouden materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

Afschrijving materiële vaste activa

Op materiële vaste activa wordt lineair afgeschreven op basis van geschatte economische gebruiksduur. Op grond wordt niet afgeschreven.

De afschrijvingspercentages per jaar zijn:

Bedrijfsgebouwen	3% tot 10%
Machines	13% of 18%
Installaties	7% of 10%
Andere vaste activa	20%

De afschrijvingspercentages worden jaarlijks geëvalueerd en indien nodig aangepast.

De kosten verbonden aan operationele leaseovereenkomsten worden in de winst- en verliesrekening verantwoord in de periode waarop zij betrekking hebben.

Geassocieerde deelneming

Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend maar waarover Nedap geen zeggenschap heeft, worden gewaardeerd volgens de equity methode. Bij de bepaling van de equity methode worden de waarderingsgrondslagen van de geconsolideerde jaarrekening gehanteerd.

Uitgestelde belastingvorderingen

Uitgestelde belastingvorderingen hebben betrekking op te realiseren verliescompensatie en tijdelijke verschillen tussen boekwaarde van activa en verplichtingen en de fiscale boekwaarden van die posten. Uitgestelde belastingvorderingen worden berekend, per fiscale eenheid, tegen

de belastingtarieven waarvoor ze naar verwachting worden gerealiseerd. De uitgestelde belastingvorderingen worden uitsluitend gewaardeerd indien het waarschijnlijk is dat deze kunnen worden gerealiseerd. Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden gesaldeerd indien er een wettelijk afdwingbaar recht bestaat om belastingvorderingen en -verplichtingen te salderen en zij betrekking hebben op belastingen die geheven zijn door dezelfde belastingautoriteit op dezelfde belastbare entiteit of op verschillende fiscale entiteiten, maar ze de intentie hebben om acute belastingverplichtingen en -vorderingen gesaldeerd af te wikkelen of hun belastingverplichtingen en -vorderingen gelijktijdig zullen realiseren.

Vorraden

Vorraden zijn gewaardeerd tegen kostprijs of tegen netto-opbrengstwaarde indien deze lager is. De kostprijs wordt bepaald op basis van de "First-In-First-Out" methode (FIFO). De netto-opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs verminderd met nog te maken kosten. In de kostprijs van de producten in bewerking en gereed product zijn begrepen de directe fabricagekosten, verhoogd met een opslag voor indirecte fabricage- en inkoopkosten. Vorraden worden afgewaardeerd op basis van verwachte opbrengstwaarde, indien deze lager is dan de kostprijs. Deze afwaarderingen geschieden op basis van ouderdom, verwachte afzet of verbruik - of een combinatie van bovenstaande.

Liquide middelen

Liquide middelen kunnen geldmiddelen en kasequivalenten in contanten, direct opvraagbare deposito's bij financiële instellingen, andere kortlopende, zeer liquide beleggingen met een oorspronkelijke looptijd van drie maanden of minder die direct converteerbaar zijn naar bekende bedragen in contanten en die een verwaarloosbaar risico lopen op waardeveranderingen en rekening-courantkredieten of

-vorderingen bevatten. Kassaldi en rekening-courantvorderingen worden opgenomen onder liquide middelen in de overige vorderingen, rekening-courantkredieten worden verantwoord als rekening-courantkredieten banken onder de kortlopende verplichtingen in de balans.

Bijzondere waardevermindering activa

Medio en ultimo van het jaar wordt de boekwaarde van activa beoordeeld op indicaties van bijzondere waardevermindering. Indien bijzondere waardevermindering van toepassing is, vindt waardering op realiseerbare waarde plaats. Deze is de hoogste van de directe opbrengstwaarde of bedrijfswaarde. Waardeverminderingen worden direct in de winst- en verliesrekening verantwoord. Als in een volgende periode er feiten of omstandigheden zijn waaruit blijkt dat de waardevermindering te hoog is ingeschat, wordt de waardevermindering teruggenomen. De boekwaarde van het actief wordt verhoogd naar de herziene realiseerbare waarde, maar nooit hoger dan de boekwaarde die zou zijn opgenomen indien de bijzondere waardevermindering niet had plaatsgevonden. De verhoging wordt direct in de winst- en verliesrekening verwerkt. Bij de bepaling van bijzondere waardeverminderingen worden zowel de in gebruik zijnde als de nog niet in gebruik zijnde activa betrokken.

Wettelijke reserves

Deze niet-uitkeerbare reserves worden gevormd voor het op de balans geactiveerde bedrag aan ontwikkelingskosten, voor koersverschillen op deelnemingen en voor het aandeel in deelnemingen waarvan niet zonder beperking ontvangst kan worden bewerkstelligd. De wettelijke reserves zijn overgenomen in de opstelling van het geconsolideerde eigen vermogen om aansluiting te behouden met de vennootschappelijke onderverdeling van het eigen vermogen.

Op aandelen gebaseerde beloningen

Nedap kent twee plannen waarmee via de Stichting Medewerkerparticipatie Nedap (“Stichting”) medewerkers de mogelijkheid hebben te investeren in certificaten van aandelen Nedap: het Medewerker participatieplan (het “Plan”) en het Nedap Additioneel Participatie Plan (het “NAPP”). De waarde van deze plannen wordt als kosten in de winst-en-verliesrekening verwerkt, en het ten laste van het resultaat gebrachte bedrag wordt in het eigen vermogen verwerkt voor zover de op aandelen gebaseerde beloning in eigen-vermogensinstrumenten van de rechtspersoon wordt afgewikkeld. Het deel dat in liquide middelen wordt afgewikkeld wordt onder verplichtingen gepresenteerd. Het totale als kosten te verwerken bedrag is de reële waarde van de toegekende certificaten zonder rekening te houden met prestatie gerelateerde voorwaarden. Gedurende de periode dat die prestaties worden verricht, wordt het totale als kosten te verwerken bedrag lineair ten laste van het resultaat gebracht.

Via het Plan hebben medewerkers sinds 2010 de mogelijkheid om de jaarlijkse winstdeling geheel of gedeeltelijk aan te wenden voor het kopen van certificaten van aandelen Nedap. Naast de mogelijkheid om het bedrag van de winstdeling in te brengen in de Stichting tegen uitreiking van certificaten hebben directie en marktgroepleiders van Nedap de verplichting om tenminste 50% van hun variabele beloning te investeren in certificaten van aandelen Nedap. Hierdoor krijgt minimaal 50% van de variabele beloning een langetermijnkarakter. Na aankoop zijn deze certificaten onvoorwaardelijk eigendom van de certificaathouder en gedurende een periode van 4 jaar geblokkeerd voor verkoop. Het dividend per aandeel komt direct volledig toe aan de certificaathouder. Naast de aankoopkorting, en onder voorwaarden, wordt na 4 jaar en per 4 certificaten een bonuscertificaat toegekend. Vanaf het moment van

toekenning zijn de bonuscertificaten dividendgerechtigd. De waarde van de bonuscertificaten is afgeleid van de prijs van het aandeel Nedap op Euronext Amsterdam. Hierop wordt een correctie toegepast voor de verwachte dividenden gedurende de blokkeringsperiode van 4 jaar.

Pensioenregeling op basis van het beschikbare premiestelsel

Nedap kent vanaf 1-1-2015 voor haar medewerkers een regeling die onder het beschikbaar premiestelsel valt. Verplichtingen worden als last in de winst- en verliesrekening verwerkt in de periode waarop deze betrekking hebben. De uitvoering van de regeling is ondergebracht bij een Premie Pensioen Instelling (PPI). Nedap heeft geen andere verplichtingen met betrekking tot de hoogte van het te bereiken pensioen of indexaties dan de betaalde premies.

Uitgestelde belastingverplichtingen

Uitgestelde belastingverplichtingen ontstaan door tijdelijke verschillen tussen boekwaarde van activa en verplichtingen en de fiscale boekwaarden van die posten. Uitgestelde belastingverplichtingen worden berekend, per fiscale eenheid, tegen de belastingtarieven waarvoor ze naar verwachting worden gerealiseerd. Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden gesaldeerd indien er een wettelijk afdwingbaar recht bestaat om belastingvorderingen en -verplichtingen te salderen en zij betrekking hebben op belastingen die geheven zijn door dezelfde belastingautoriteit op dezelfde belastbare entiteit of op verschillende fiscale entiteiten, maar ze de intentie hebben om acute belastingverplichtingen en -vorderingen gesaldeerd af te wikkelen of hun belastingverplichtingen en -vorderingen gelijktijdig zullen realiseren.

Voorzieningen

De garantievoorziening betreft een voorziening tegen aanspraken van klanten uit hoofde van overeengekomen

garantieafspraken. De termijn waarover een klant zijn recht kan doen gelden varieert per product. De waardering is bepaald op basis van geschatte kosten die naar verwachting voortvloeien uit de per balansdatum lopende garantieverplichtingen. Daarnaast kan de voorziening specifieke garantietoezeggingen bevatten. Een herstructureringsvoorziening wordt opgenomen wanneer Nedap een gedetailleerd en geformaliseerd herstructureringsplan heeft goedgekeurd, en een aanvang is gemaakt met de herstructurering of deze publiekelijk bekend is gemaakt. Er wordt geen voorziening getroffen voor toekomstige operationele verliezen.

Jubileumvoorziening

De verplichting van Nedap uit hoofde van overige lange-termijn personeelsbeloningen, het 25- en 40-jarig jubileum, betreft het bedrag aan aanspraken die medewerkers hebben opgebouwd in ruil voor hun diensten in de verslagperiode en voorgaande perioden. Deze aanspraken worden gediscoteerd om de contante waarde te bepalen. Herwaarderingen worden verwerkt in het resultaat in de periode waarin zij optreden.

Omzet

Omzet is gebaseerd op gealloceerde transactiepreizen aan individuele prestatieverplichtingen, zijnde hetzij een onderscheiden goed of dienst of een reeks van onderscheiden goederen of diensten die grotendeels hetzelfde zijn en hetzelfde patroon van overdracht aan een klant vertonen. Omzet uit verkoop van goederen en software gerelateerd aan deze goederen wordt in het resultaat opgenomen op het moment dat Nedap het beschikkingsrecht op de goederen of software overdraagt.

Omzet uit software-abonnementen (licenties) en diensten worden of per geleverde dienst of lineair over de contractperiode verantwoord. Bij licenties wordt het recht verleend om toegang te hebben tot de software van Nedap zoals deze

tijdens de hele duur van de licentie bestaat. Indien dienstverleningscontracten vooruitgefactureerd zijn, worden deze bedragen in de balans als vooruitontvangen onder “handels-schulden en overige te betalen kosten” verantwoord.

Financieringsbaten en -lasten

De financieringsbaten en -lasten betreffen van derden ontvangen en aan derden betaalde rente en daarmee vergelijkbare kosten. Alle financieringsbaten en -lasten worden met behulp van de effectieve rentemethode in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Belastingen

Belastingen naar de winst over het resultaat van het boekjaar omvatten zowel de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare belastingen als de mutatie uitgestelde belastingen. Belastingen naar de winst worden in de winst- en verliesrekening verantwoord, behalve voor zover deze betrekking hebben op posten die rechtstreeks in het eigen vermogen worden verwerkt. In dat laatste geval wordt de samenhangende belasting ook in het eigen vermogen verwerkt. De over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare belastingen bestaan uit de winstbelasting over het belastbare resultaat, welke wordt berekend aan de hand van belastingtarieven die wettelijk zijn vastgesteld, en correcties op belastingen over eerdere boekjaren.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. Kasstromen in buitenlandse valuta worden omgerekend tegen wisselkoersen op de datum van de kasstroom dan wel op basis van gemiddelden. Betaalde en ontvangen rente is opgenomen in de kasstroom uit bedrijfsactiviteiten. Betaalde en ontvangen dividenden aan en van aandeelhouders zijn opgenomen in de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financieel verlies voor Nedap indien een afnemer of tegenpartij haar verplichting tot betaling niet nakomt. Kredietrisico's vloeien met name voort uit vorderingen op klanten. Nedap verkleint dit risico door klantvorderingen zoveel mogelijk tegen niet-betaling te verzekeren. Het risico van niet-betaling ligt dan grotendeels bij de kredietverzekeringsmaatschappij. Voor klantvorderingen die niet kunnen worden verzekerd, worden zekerheden gevraagd voor zover dit mogelijk is. Indien nodig, wordt voor het kredietrisico een voorziening gevormd. De Groep beoordeelt haar nietkredietverzekerde vorderingen op individuele basis en voor het deel van de niet-kredietverzekerde vorderingen waar geen individuele afwaardering heeft plaatsgevonden is het expected credit loss model toegepast.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat Nedap op het vereiste moment niet aan haar financiële verplichtingen kan voldoen. Nedap verkleint dit risico door voldoende toegang tot kapitaal te hebben. Hiertoe is onder andere een ruime en tot mei 2023 lopende kredietfaciliteit afgesloten waarbij voor de totale faciliteiten van € 46,0 miljoen (inclusief tijdelijke faciliteiten van € 5,0 miljoen in de maanden april tot en met september) geen convenanten gelden. Nedap hanteert een doelstelling nettoschuld/EBITDA van maximaal 1,5, waarvan tijdelijk afgeweken kan worden om strategische redenen. In noot 24 is het liquiditeitsrisico kwantitatief toegelicht.

Valutarisico

Nedap verkleint het valutarisico door transacties in andere valuta beperkt van omvang te houden en indien nodig deze risico's af te dekken. Voor de belangrijkste vreemde valuta – de US Dollar – wordt een wereldwijd intern hedgingsys-

teem gebruikt. Hierbij wordt voor betalingen in US Dollars van elders binnen de onderneming aanwezige US Dollars gebruikgemaakt. De netto transacties in US Dollar, per saldo lasten, bedroegen 1% van de omzet (2017: 2%). De netto transacties in overige vreemde valuta bedroegen per valuta niet meer dan 3% van de omzet. Door een wijziging van 10% in de US Dollarkoers zou de winst over het boekjaar zijn toe- of afgenomen met € 0,2 miljoen.

Renterisico

Door een wijziging van 100 basispunten in de rente zou de winst over het boekjaar zijn toe- of afgenomen met € 0,2 miljoen (2017: € 0,3 miljoen).

Marktrisico

Nedap verkleint haar marktrisico door met verschillende producten in diverse toepassingsgebieden en geografische markten aanwezig te zijn.

Kapitaalbeheer

Nedap streeft een conservatieve financieringsstructuur na, tot uitdrukking komend in een solvabiliteit van minimaal 45% en een nettoschuld/EBITDA van maximaal 1,5, waarvan tijdelijk afgeweken kan worden om strategische redenen. Deze ratio's bedragen in 2018 respectievelijk 56% en 0,6 (2017: 55% en 0,6).

Segmentatie

Het langetermijnbeleid van Nedap is gericht op het creëren van oplossingen die een duurzame betekenis hebben voor klanten, medewerkers en aandeelhouders. Dit wil zij bereiken door groei van omzet en resultaten op basis van de expertise en de op creativiteit en ondernemerschap gerichte cultuur die de onderneming heeft opgebouwd in de afgelopen decennia. Voor het realiseren van die doelstelling zijn niet alleen kennis

van technologie en marktomstandigheden van belang maar in toenemende mate de kennis van het bedrijfsproces van de klant en zijn toepassing waarin onze oplossing uiteindelijk gebruikt wordt. De focus van activiteiten op een klant of groep klanten (marktgroep) is een belangrijke voorwaarde om in de markten een werkelijk onderscheidende en duurzame oplossing voor onze klant en zijn gebruikers te creëren, en daarmee ook een duurzame betekenis te hebben voor onze medewerkers en aandeelhouders. De voor de oplossing gebruikte technologieën hebben onderling een sterke verwantschap en de marktgroepen maken daarom veelvuldig gebruik van elkaars technologische kennis, producten, systemen, productiemiddelen en markt- en gebruikerservaringen. Dit geldt voor alle binnen Nedap aanwezige activiteiten en marktgroepen. Deze uitwisseling van kennis en middelen, zonder financiële verrekening, is een continu en informeel proces en is daarmee een wezenlijk onderdeel voor de ondernemende cultuur.

IFRS 8 vraagt om gesegmenteerde informatie in de jaarrekening die aan moet sluiten bij de interne informatie op basis waarvan de directie prestaties beoordeelt en middelen toekent. De directie van Nedap N.V. beoordeelt, naast het totaalresultaat van de N.V. en de resultaten per marktgroep, de prestaties van de marktgroepen vooral op basis van eigen waarnemingen, dagelijkse communicatie met de marktgroepen en ontwikkelings- en marktpotentieel. Op basis hiervan worden beslissingen genomen, personeel toegekend en middelen verstrekt. Nedap kent als zodanig geen afzonderlijke segmenten zoals bedoeld in IFRS 8. De toelichting op de geografische verdeling van (im)materiële vaste activa en omzet en de onderverdeling van de omzet naar categorieën zijn conform de vereisten van IFRS 8 toegelicht in de jaarrekening.

Voor het eerst toegepaste standaarden en interpretaties

Een aantal nieuwe standaarden, wijzigingen op standaarden en interpretaties is in het boekjaar 2018 van kracht geworden. De Groep heeft ervoor gekozen deze standaarden niet vervroegd toe te passen en de zogenaamde ‘modified retrospective approach’ toe te passen, waarbij vergelijkende cijfers uit voorgaande jaren niet zijn aangepast. De onderstaande standaarden zijn derhalve voor het eerst toegepast in de geconsolideerde jaarrekening over 2018.

IFRS 9 *Financial Instruments* gepubliceerd in juli 2014, dient ter vervanging van de bestaande richtlijn zoals opgenomen in IAS 39 Financiële instrumenten: opname en waardering. Het nieuwe impairmentmodel vereist onder andere de opname van bijzondere waardeverminderv verliezen op basis van verwachte kredietverliezen op portfolio basis in plaats van enkel individueel geïdentificeerde (potentiële) kredietverliezen zoals het geval is onder IAS 39. In lijn met de in het verslag over 2017 uitgesproken verwachting heeft de Groep geen wijziging als gevolg van IFRS 9 in de waardering van haar financiële activa doorgevoerd. De Groep heeft, na uitgevoerde beoordelingen aangaande toepassing van de standaard, geconcludeerd dat deze voor haar enkel impact heeft op de bepaling van de voorziening voor handelsvorderingen. Handelsvorderingen zijn voor het overgrote deel kredietverzekerd of middels andere garanties afgedekt waardoor de in de standaard genoemde ‘expected credit losses’ op portfolio-niveau geen verwachte materiële impact op de jaarrekening hebben. De Groep beoordeelt haar niet-kredietverzekerde vorderingen wel op individuele basis en voor het deel van de niet-kredietverzekerde vorderingen waar geen individuele afwaardering heeft plaatsgevonden is het expected credit loss model toegepast met een impact van € 26.000 op de

openingsbalans. Een verloopstaat waarin de impact van de toepassing van deze standaard is inbegrepen is onder noot 6 opgenomen.

IFRS 15 *Revenue from Contracts with Customers* voorziet in een uitgebreid raamwerk om te bepalen of, hoeveel en wanneer omzet moet worden verantwoord. De standaard dient ter vervanging van de bestaande bepalingen voor het verwerken van omzet, met inbegrip van IAS 18 Opbrengsten, IAS 11 Onderhanden projecten in opdracht van derden en IFRIC 13 Loyaliteitsprogramma's. IFRS 15 is van kracht voor boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2018. Voor Nedap relevante onderwerpen in de nieuwe standaard betreffen met name volumekortingen, servicecontracten en upgrades voor geleverde software. De Groep kent geen materiële kosten ter verkrijging van contracten met klanten. Zij levert haar producten en diensten in het merendeel van haar markten via business partners, waarbij vrijwel nergens contractuele bundeling van producten en/of diensten plaatsvindt. De leververplichtingen in contracten die Nedap met haar klanten afsluit bestaan voornamelijk uit afspraken omtrent het recht van de klant om producten en/of diensten tegen afgesproken prijzen te mogen ontvangen. De daarmee gepaard gaande plicht van Nedap om deze producten en/of diensten ter beschikking te stellen wordt bij het vervullen van deze verplichting berekend.

Daar waar voor Nedap separate, identificeerbare, verplichtingen bestaan die niet afzonderlijk aan een klant berekend worden, is de omzet naar rato van het vervullen van deze verplichtingen verantwoord. Voor het overgrote deel zijn de prijsafspraken tussen Nedap en haar partners echter gebaseerd op afzonderlijk identificeerbare producten en/of diensten, en worden zij berekend en als omzet verantwoord op het moment van levering hiervan. Deze situatie is identiek

Geconsolideerde jaarrekening

aan de wijze waarop omzet verantwoord werd in het voorgaande boekjaar 2017, waarin de groep haar omzet ook verantwoordde naar rato van haar vervulde leververplichting(en). De toepassing van IFRS 15 heeft voor Nedap dan ook niet geleid tot aanpassingen aan de beginbalans van 2018 of inhaal- dan wel uitsteleffecten op de in de jaarrekening over 2018 gepresenteerde omzet of toegevoegde waarde.

Nog niet toegepaste standaarden en interpretaties

Een aantal nieuwe standaarden, wijzigingen op standaarden en interpretaties is pas op of na 1 januari 2019 van kracht en is derhalve niet toegepast in deze geconsolideerde jaarrekening. De hiertoe voor Nedap relevante standaard wordt in het onderstaande nader toegelicht. In overeenstemming met voorgaande jaren, past Nedap deze standaard niet vervroegd toe. Zij kiest voor de zogenaamde 'modified retrospective approach' waarbij vergelijkende cijfers uit voorgaande jaren niet zullen worden aangepast.

IFRS 16 *Leases* is gepubliceerd in januari 2016. Toepassing van deze standaard leidt er toe dat bijna alle leaseovereenkomsten op de balans worden opgenomen, omdat het onderscheid tussen de boekhoudkundige verwerking van operationele en financiële leaseovereenkomsten in belangrijke mate wordt verwijderd. Onder de nieuwe standaard worden een actief (het recht om het geleasede item te gebruiken) en een financiële verplichting om lease te betalen erkend. De enige uitzonderingen zijn contracten met een looptijd van minder dan 12 maanden of contracten die zijn verbonden aan activa met een geringe waarde. De standaard heeft voornamelijk betrekking op de administratieve verwerking van operationele leases. Deze zijn bij Nedap slechts zeer beperkt aanwezig, voortvloeiend uit het beleid van de onderneming waarin activa veelal aangeschaft

in plaats van geleased worden. De gevolgen voor de balans en winst- en verliesrekening zijn dan ook beperkt en bestaan met name uit activeringen van gebruiksrechten met betrekking tot huisvesting van dochtermaatschappijen.

Aangezien de groep ervoor heeft gekozen de vanaf 2019 geldende standaard niet met terugwerkende kracht toe te passen zal de leaseverplichting per aanvang 2019 gelijk zijn aan de gebruiksrechten van de kwalificerende activa. Er zal dan ook, als gevolg van de toepassing van de nieuwe standaard, geen mutatie in het eigen vermogen plaatsvinden.

De groep heeft in 2018 geanalyseerd welke leases kwalificeren voor activering en verwacht op de openingsbalans van het boekjaar 2019 als gevolg van de toepassing van IFRS 16 een gebruiksrecht van circa € 2,0 miljoen op te nemen. Het verwachte effect op het bedrijfsresultaat en resultaat voor belastingen zal minder dan € 0,1 miljoen zijn. De afschrijvingslast zal, als gevolg van de nieuwe standaard, naar verwachting met ongeveer € 0,7 miljoen toenemen.

1. Immateriële vaste activa (€ x 1.000)

	Geactiveerde ontwikkelingskosten	Software & licenties	Totaal immateriële vaste activa
Ultimo 2016			
Aanschaffingswaarde	12.758	866	13.624
Amortisatie incl. bijzondere waardeverminderingen	-10.231	-146	-10.377
Boekwaarde	2.527	720	3.247
Mutaties 2017			
Investering	-	70	70
Desinvestering (per saldo)	-306	-567	-873
Amortisatie	-702	-53	-755
Saldo mutaties	-1.008	-550	-1.558
Ultimo 2017			
Aanschaffingswaarde	4.345	246	4.591
Amortisatie incl. bijzondere waardeverminderingen	-2.826	-76	-2.902
Boekwaarde	1.519	170	1.689

1. Immateriële vaste activa (€ x 1.000)

	Geactiveerde ontwikkelingskosten	Software & licenties	Totaal immateriële vaste activa
Mutaties 2018			
Investing	676	226	902
Desinvestering (per saldo)	-	-17	-17
Amortisatie	-570	-54	-624
Saldo mutaties	106	155	261
Ultimo 2018			
Aanschaffingswaarde	4.835	455	5.290
Amortisatie incl. bijzondere waardeverminderingen	-3.210	-130	-3.340
Boekwaarde	1.625	325	1.950

2. Materiële vaste activa (€ x 1.000)

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen *	In uitvoering en vooruit- betalingen	Totaal materiële vaste activa
Ultimo 2016					
Aanschaffingswaarde	45.958	33.808	61.389	1.938	143.093
Afschrijving incl. bijzondere waardeverminderingen	-23.679	-28.024	-50.698	-	-102.401
Boekwaarde	22.279	5.784	10.691	1.938	40.692
Mutaties 2017					
Investering	544	834	3.664	2.751	7.793
Gereedgekomen activa in bewerking	-	-	1.938	-1.938	-
Desinvestering (per saldo)	-3.745	-851	-1.009	-	-5.605
Afschrijving	-1.489	-1.402	-3.972	-	-6.863
Bijzondere waardeverminderingen	-101	-16	-147	-	-264
Saldo mutaties	-4.791	-1.435	474	813	-4.939
Ultimo 2017					
Aanschaffingswaarde	37.488	20.218	27.415	2.751	87.872
Amortisatie incl. bijzondere waardeverminderingen	-20.000	-15.869	-16.250	-	-52.119
Boekwaarde	17.488	4.349	11.165	2.751	35.753

2. Materiële vaste activa (€ x 1.000)

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen*	In uitvoering en vooruit- betalingen	Totaal materiële vaste activa
Mutaties 2018					
Investering	590	552	3.413	1.587	6.142
Gereedgekomen activa in bewerking	-	-	2.751	-2.751	-
Desinvestering (per saldo)	-	-5	-460	-	-465
Afschrijving	-1.398	-1.039	-4.054	-	-6.491
Bijzondere waardeverminderingen	-	-	-14	-	-14
Saldo mutaties	-808	-492	1.636	-1.164	-828
Ultimo 2018					
Aanschaffingswaarde	38.079	20.560	30.960	1.587	91.186
Amortisatie incl. bijzondere waardeverminderingen	-21.399	-16.703	-18.159	-	-56.261
Boekwaarde	16.680	3.857	12.801	1.587	34.925

* Matrijzen, stempels, meet- en testapparatuur, inventaris, computersystemen en transportmiddelen.

Met valutaomrekeningsverschillen is gezien het geringe belang geen rekening gehouden. De materiële vaste activa zijn verzekerd tegen nieuwwaarde. In 2017 is op desinvesteringen van machines een boekwinst van € 0,7 miljoen gerealiseerd. Tot zekerheid van voldoening van al hetgeen verschuldigd is aan de bank is het recht van hypotheek verleend voor een bedrag van € 19,1 miljoen op onroerende zaken (2017: € 16,7 miljoen). Ultimo van het jaar bedraagt het bedrag van aangegane verplichtingen € 0,3 miljoen (2017: € 0,2 miljoen). De bijzondere waardeverminderingen worden toegelicht onder de post "Bijzondere waardevermindering activa".

Geconsolideerde jaarrekening

Geografische informatie boekwaarde immateriële en materiële vaste activa

	2018	2017
Nederland	33.795	34.107
Duitsland	1.093	1.235
Spanje	1.251	1.316
Overig Europa	363	376
Overige landen	373	408
Totaal	36.875	37.442

3. Geassocieerde deelneming (€ x 1.000)

Dit betreft Nedap France S.A.S. te Eragny sur Oise, Frankrijk.

	2018	2017
Waarde per 1 januari	4.454	3.849
Winst na belasting	1.052	877
Ontvangen dividend	-249	-249
Overige mutaties	-88	-23
Waarde per 31 december	5.169	4.454

Kengetallen van de geassocieerde deelneming, op basis van 100%

	2018	2017
Opbrengsten	27.509	25.933
Kosten	-25.397	-24.171
Resultaat na belastingen	2.112	1.762
Totaal activa per 31 december	18.799	17.514
Totaal verplichtingen per 31 december	8.419	8.571
Transacties met de geassocieerde deelneming		
Verkoop van goederen en diensten aan deelneming	8.760	8.155

Van de activa per 31 december 2018 heeft € 3.738 (2017: € 4.064) een langlopend karakter.

Van de verplichtingen per 31 december 2018 heeft € 2.000 (2017: € 2.215) een langlopend karakter.

4. Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen (€ x 1.000)

	Uitgestelde vorderingen	Uitgestelde verplichtingen
Materiële vaste activa	-	88
Immateriële vaste activa	-	406
Jubileumvoorziening	12	-
Vorraden	966	311
Compensabele verliezen	768	-
Totaal voor saldering	1.746	805
Saldering	-805	-805
Totaal na saldering	941	-

Geconsolideerde jaarrekening

	Uitgestelde vorderingen	Uitgestelde verplichtingen
Saldo per 1 januari 2017 (voor saldering)	652	999
Saldering	-380	-380
Saldo per 1 januari 2017 (na saldering)	272	619
Onttrekkingen	-165	-267
Toevoegingen	65	11
Saldo per 31 december 2017 (voor saldering)	552	743
Saldering	-272	-272
Saldo per 31 december 2017 (na saldering)	280	471
Onttrekkingen	-280	-57
Toevoegingen	1.474	119
Saldo per 31 december 2018 (voor saldering)	1.746	805
Saldering	-805	-805
Saldo per 31 december 2018 (na saldering)	941	-

Deze vorderingen hebben betrekking op te realiseren verliescompensatie en uitgestelde belastingen. De verliezen zijn onbeperkt verrekenbaar. Per 31 december 2018 is geen sprake van tijdelijke verschillen, niet gecompenseerde fiscale verliezen en ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden waarvoor geen uitgestelde belastingvordering is opgenomen.

5. Voorraden (€ x 1.000)

	2018	2017
Grondstoffen en onderdelen	4.617	7.844
Producten in bewerking	199	1.552
Gereed product	32.693	22.081
Totaal	37.509	31.477

De voorraden zijn voor een bedrag van € 3.029 (2017: € 3.305) afgewaardeerd naar lagere opbrengstwaarde.

6. Handels- en overige vorderingen (€ x 1.000)

	2018	2017
Handelsvorderingen	24.874	30.697
Vordering op geassocieerde deelneming	1.338	1.263
Overige vorderingen en overlopende activa	5.683	5.300
Totaal	31.895	37.260

Van de handels- en overige vorderingen heeft € 0,5 miljoen (2017: € 0,3 miljoen) een looptijd langer dan 1 jaar.

Mutatie voorziening oninbaar geachte posten

	2018	2017
Saldo ultimo vorig boekjaar	117	34
Eerste opname IFRS 9	26	-
Saldo per 1 januari	143	34
Onttrekkingen	-86	-34
Toevoegingen	116	117
Saldo per 31 december	173	117

De gemiddelde krediettermijn voor handelsdebiteuren bedroeg in 2018: 7,3 weken (2017: 7,1 weken). Nedap heeft haar handelsvorderingen zoveel mogelijk kredietverzekerd, ruim 80% valt onder de dekkingsvoorwaarden. Het uitkeringspercentage is 90% (2017: 90%). Voor het deel van de niet-kredietverzekerde vorderingen waar geen individuele afwaardering heeft plaatsgevonden is het expected credit loss model toegepast. Het expected credit loss percentage is gebaseerd op historische kredietverliezen in de afgelopen 12 maanden.

7. Liquide middelen (€ x 1.000)

	2018	2017
Kas	-	4
Banken	2.437	1.836
Totaal	2.437	1.840

De liquide middelen zijn direct opvraagbaar.

8. Eigen vermogen

Het maatschappelijk kapitaal bestaat uit 15.600.000 gewone aandelen van elk nominaal € 0,10 en 15.600.000 preferente aandelen van elk € 0,10 nominaal. Er zijn 6.692.920 gewone aandelen geplaatst en betaald. Het gemiddeld aantal uitstaande aandelen in 2018 bedroeg 6.407.929 (2017: 6.651.543). Ultimo 2018 stonden 6.414.866 aandelen uit (2017: 6.383.546). De toename van het aantal uitstaande aandelen in 2018 met 31.320 stuks betreft leveringen aan de Stichting Medewerkerparticipatie Nedap ingevolge de medewerkerparticipatieplannen. Ultimo van het jaar waren 278.054 (2017: 309.374) eigen aandelen ingekocht welke naar verwachting nog geleverd worden aan medewerkers ingevolge de medewerkerparticipatieplannen.

9. Leningen (€ x 1.000)

Soort lening	Nominale rente	Afloopdatum	2018	2017
Standby Roll-Over	Euribor + 1,6%	2023	14.000	14.000
Annüiteitenlening	Euribor + 0,8%	2022	282	367
Saldo per 31 december			14.282	14.367

Aflossingsverplichting < 1 jaar	86	85
Aflossingsverplichting > 1 jaar en < 5 jaar	14.196	282
Aflossingsverplichting > 5 jaar	-	14.000

Geconsolideerde jaarrekening

De reële waarde van de leningen wijkt niet materieel af van de geamortiseerde kostprijs.

De financieringsovereenkomst met de bank waar de Standby Roll-Over lening is ondergebracht expireert op 1 mei 2023. Als zekerheden zijn verstrekt het recht van hypotheek (€ 18,9 miljoen) en pandrecht op bedrijfsinventaris en handelsvorderingen. Deze overeenkomst bevat geen convenanten. De annuïteitenlening is ter financiering van het pand te Alpedrete (Spanje); als zekerheid is het recht van hypotheek verstrekt ter hoogte van de resterende lening.

10. Personeelsbeloningen (€ x 1.000)

Jubileumvoorziening	2018	2017
Saldo per 1 januari	842	788
Onttrekkingen	-73	-86
Toevoegingen	133	140
Saldo per 31 december	902	842
De uitgangspunten voor de waardebeoordeling van de jubileumvoorziening zijn:		
Toekomstige salarisstijging	2,0%	2,0%
Contante waardefactor	1,4%	1,4%

Geschatte blijfkansen zijn gerelateerd aan de leeftijd van de medewerker en de verstreken arbeidsjaren in dienst bij Nedap.

11. Voorzieningen (€ x 1.000)

Garantievoorziening	2018	2017
Saldo per 1 januari	2.610	2.469
Ottrekkingen	-1.569	-1.694
Toevoegingen	1.035	1.835
Saldo per 31 december	2.076	2.610
Herstructureringsvoorziening	2018	2017
Saldo per 1 januari	-	3.349
Ottrekkingen	-	-2.605
Vrijval	-	-744
Toevoegingen	-	-
Saldo per 31 december	-	-
Totaal voorzieningen	2.076	2.610

Het deel van de voorziening met een looptijd korter dan 1 jaar (€ 1.195; 2017: € 1.491) is opgenomen onder kortlopende verplichtingen. Gezien het kortlopende karakter van de voorzieningen zijn deze niet contant gemaakt.

12. Rekening-courantkredieten banken

Het maximum op te nemen bedrag in rekening-courant bedraagt € 26,7 miljoen (2017: € 26,7 miljoen). Ieder jaar is in de maanden april t/m september een extra bedrag van € 5 miljoen beschikbaar.

13. Handelsschulden en overige te betalen posten (€ x 1.000)

	2018	2017
Handelsschulden	12.631	13.106
Schulden uit hoofde van investeringen	494	260
Vooruitontvangen	2.362	3.602
Overige schulden en overlopende passiva	9.647	13.010
Totaal	25.134	29.978

In de overige schulden en overlopende passiva heeft € 0,1 miljoen betrekking op schulden met een looptijd langer dan 1 jaar (2017: € - miljoen). In de overige schulden en overlopende passiva heeft een bedrag van € - (2017: € 2.340) betrekking op afvloeiingsverplichtingen uit hoofde van de herinrichting van de supply chain.

Overige informatie

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Meerjarige financiële verplichtingen groepsmaatschappijen (€ x miljoen)

2018

	≤ 1 jaar	> 1 jaar en ≤ 5 jaar	> 5 jaar en ≤ 10 jaar
Huur gebouwen	0,8	1,2	-
Operationele leases van voertuigen	0,1	0,1	-
Operationele leases ICT	0,0	0,1	-

2017

Huur gebouwen	0,5	0,6	-
Operationele leases van voertuigen	0,1	0,2	-
Operationele leases ICT	-	-	-

Afgegeven garanties door groepsmaatschappijen voor huur van gebouwen bedragen € - miljoen (2017: € - miljoen) en overige € 0,1 miljoen (2017: € 0,1 miljoen). Nedap huurt een aantal bedrijfspanden. De huurovereenkomsten hebben doorgaans een looptijd van 5 jaar met een optie tot verlenging. De huurprijzen worden jaarlijks aangepast. Twee groepsmaatschappijen leasen hun wagenpark. In het boekjaar werd uit hoofde van operationele leaseovereenkomsten € 0,9 miljoen (2017: € 1,4 miljoen) in de winst- en verliesrekening opgenomen. Nedap heeft claims ontvangen van enkele partijen betreffende het naar hun mening niet nakomen van contractuele verplichtingen door Nedap. Nedap verwacht dat de claims niet tot financiële gevolgen voor haar zullen leiden. Nedap heeft – in afstemming met de Provincie Gelderland – een plan opgesteld voor de sanering van verontreinigde grond op haar terrein in Groenlo. Nedap verwacht hieruit geen materiële financiële gevolgen.

Verbonden partijen

Nedap kent als verbonden partijen de geassocieerde deelneming Nedap France S.A.S., de Stichting Preferente Aandelen Nedap en de leden van de raad van commissarissen en de directie. In het boekjaar is € 160.000 à fonds perdu overgemaakt aan de Stichting Preferente Aandelen Nedap. Met de verbonden partijen hebben verder geen andere transacties in het boekjaar plaatsgevonden dan in de jaarrekening vermeld. De transacties zijn gebaseerd op zakelijke grondslagen.

14. Omzet (€ x 1.000)

	2018	2017
Producten, systemen en installaties	154.216	151.269
Software-abonnementen (licenties) en diensten	37.187	30.916
Totaal	191.403	182.185

Software-abonnementen (licenties) en diensten bestaan voornamelijk uit abonnementen en onderhoudscontracten voor Healthcare, Retail, Security Management en Staffing Solutions.

Geografische afzetgebieden

	2018	2017
Nederland	53.047	44.548
Duitsland	28.458	29.621
Overig Europa	57.935	59.092
Noord-Amerika	22.992	25.139
Overige landen	28.971	23.785
Totaal	191.403	182.185

Er zijn geen afnemers met een omzet hoger dan 10% van de totale omzet.

15. Personeelskosten (€ x 1.000)

	2018	2017
Lonen en salarissen	45.585	44.764
Sociale lasten	4.821	4.423
Pensioenlasten	3.163	3.233
Herstructureringskosten personeel	-	-538
Inleenkrachten	9.917	11.851
Overige personeelskosten	3.619	3.481
Totaal	67.105	67.214

In de personeelskosten zijn € - aan eenmalige kosten opgenomen (2017: € 3.465 verband houdend met de herinrichting van de supply chain, afbouw Energy Systems, verkoop Nsecure & reorganisatie Nedap Iberia). De kosten van op aandelen gebaseerde beloningen, verwerkt overeenkomstig IFRS 2, zijn € 1.648 (2017: € 1.066) en bestaan uit:

- een aankoopkorting van 10% die geheel ten laste van het resultaat in het verslagleggingsjaar komt;
- kosten van bonuscertificaten die, rekening houdend met de fair-value waarde van € 34,77 (2017: € 31,63), over een periode van 5 jaar ten laste van de resultatenrekening worden gebracht;
- kosten van beloningen die verplicht volledig in certificaten van aandelen geïnvesteerd dienen te worden (NAPP).

Van deze kosten is € 1.437 gerelateerd aan het boekjaar 2018 (2017: € 956).

Het deel van de beloning inzake het NAPP en Medewerkersparticipatieplan dat in eigen-vermogensinstrumenten van de rechtspersoon wordt afgewikkeld is toegevoegd aan de reserve op aandelen gebaseerde betalingen. Bij 2 dochterondernemingen is het niet mogelijk om deze beloning in certificaten van aandelen te leveren. Bij deze entiteiten zal de op aandelen gebaseerde beloning in liquide middelen worden afgewikkeld. Deze verplichting is tegen reële waarde verantwoord onder Handelsschulden en overige te betalen posten.

Gemiddeld aantal medewerkers

	2018	2017
Nederland	575	565
Overig EU	50	58
Azië	34	32
Noord-Amerika	25	23

Geconsolideerde jaarrekening

Totaal					684	678
Bestuurdersbezoldiging (€ x 1.000)	Periodiek inkomen	Variabele beloning	Voordelen Medewerkersparticipatieplan	Pensioen-kosten	Totaal	
2018						
R.M. Wegman	407	296	43	69	815	
E. Urff	336	243	35	53	667	
Totaal	743	539	78	122	1.482	
2017						
R.M. Wegman	397	289	42	66	794	
E. Urff	329	237	31	50	647	
Totaal	726	526	73	116	1.441	

De directie dient minimaal 50% van de variabele beloning in te brengen in de Stichting Medewerkerparticipatie Nedap tegen uitreiking van certificaten van aandelen Nedap. De certificaten zijn gedurende een periode van 4 jaar geblokkeerd. De voordelen uit het Medewerkersparticipatieplan betreft de aankoopkorting van 10% op de certificaten en de verkregen bonuscertificaten (na 4 jaar). Sinds het bestaan van het Plan hebben directieleden steeds 100% van de aan hen toegekende variabele beloning geïnvesteerd in het Plan.

Geconsolideerde jaarrekening

Certificaten (stuks x 1)

	Certificaten in bezit ultimo	Bonus-certificaten nog niet toegekend ultimo
2018		
R.M. Wegman	28.910	3.129
E. Urff	9.843	2.461
Totaal	38.753	5.590
2017		
R.M. Wegman	24.881	2.829
E. Urff	7.001	1.750
Totaal	31.882	4.579

Aan de raad van commissarissen zijn geen rechten toegekend tot het verkrijgen van certificaten van aandelen Nedap. De vennootschap heeft geen lening of garanties verstrekt aan de directie of de leden van de raad van commissarissen. Het bezoldigingsbeleid wordt verder in dit verslag onder het hoofdstuk Corporate Governance toegelicht.

Bezoldiging commissarissen (€ x 1.000)

	2018	2017
G.F. Kolff	40	40
J.M.L. van Engelen	30	30
M.A. Scheltema	23	-
D.W.J. Theyse	7	30
M.C. Westermann	30	30
Totaal	130	130

16. Amortisatie (€ x 1.000)

	2018	2017
Ontwikkelingskosten	570	702
Software & licenties	54	53
Totaal	624	755

17. Afschrijvingen (€ x 1.000)

	2018	2017
Bedrijfsgebouwen	1.399	1.489
Machines en installaties	1.038	1.402
Andere vaste bedrijfsmiddelen	4.054	3.972
Totaal	6.491	6.863

18. Bijzondere waardevermindering activa (€ x 1.000)

	2018	2017
Bijzondere waardevermindering activa	14	264

De bijzondere waardevermindering activa betreft kosten voor waardeverminderingen van materiële vaste activa.

19. Overige bedrijfskosten (€ x 1.000)

Onder de overige bedrijfskosten zijn onder andere opgenomen algemene, verkoop-, huisvestings-, herstructurerings- en indirecte fabricagekosten. In 2017 is op desinvesteringen van machines een boekwinst van € 0,7 miljoen gerealiseerd.

In de overige bedrijfskosten zijn in 2018 geen eenmalige posten verwerkt (2017: € 2.280 in verband met de herinrichting van de supply chain en het afbouwen van de marktgroep Energy Systems).

20. Winsttaandeel geassocieerde deelneming (€ x 1.000)

Betreft het aandeel in het resultaat van Nedap France S.A.S. te Eragny sur Oise, Frankrijk.

21. Belastingen (€ x 1.000)

	2018		2017	
Winst voor belastingen exclusief geassocieerde deelneming		19.218		28.836
Winst uit beëindigde bedrijfsactiviteiten		-		-19.112
Winst voor belastingen uit voortgezette bedrijfsactiviteiten exclusief geassocieerde deelneming		19.218		9.724
Winstbelasting		4.330		1.834
Uitgestelde winstbelasting		-1.132		-156
Totaal winstbelasting		3.198		1.678
Aansluiting met het effectieve belastingtarief op basis van voortgezette bedrijfsactiviteiten				
Winstbelasting op basis van het Nederlandse belastingtarief	4.804	25,0%	2.431	25,0%
Afwijkend belastingtarief binnenland	-10	-0,1%	-10	-0,1%
Effect belastingtarief in buitenlandse deelnemingen	224	1,2%	39	0,4%
Niet-afrekbare kosten	182	0,9%	153	1,6%
Fiscale stimuleringsregelingen	-1.747	-9,1%	-718	-7,4%
Aanpassing voorgaande jaren	-255	-1,3%	-217	-2,2%
Totaal op basis van voortgezette bedrijfsactiviteiten	3.198	16,6%	1.678	17,3%
Totaal op basis van beëindigde bedrijfsactiviteiten	-	-	-	-
Totaal	3.198	16,6%	1.678	5,8%

De winst uit beëindigde bedrijfsactiviteiten (2017) is door toepassing van de deelnemingsvrijstelling vrijgesteld van winstbelasting. Het afwijkend belastingtarief binnenland wordt veroorzaakt door een belastingdruk van 20% op de eerste € 200 van het belastbare resultaat. De belastingdruk bij buitenlandse deelnemingen is per saldo hoger dan het nominale tarief in Nederland, dit veroorzaakt een verhoging van de effectieve belastingdruk met 1,2%. Niet-afrekbare kosten betreffen grotendeels kosten verband houdend met op aandelen gebaseerde beloningen. Naast een gering bedrag volgend uit de Energie Investerings Aftrek (EIA) (€ - 10) bestaan de fiscale stimuleringsregelingen uit voordelen voortvloeiend uit de toepassing van de innovatiebox (- € 1.737). De aanpassing voorgaande jaren betreft met name de afwikkeling van aanpassingen in het transfer pricing beleid. De over 2017 per saldo verschuldigde winstbelasting is betaald. Het verschil tussen de betaalde winstbelastingen van € 2.184 in het kasstroomoverzicht en de verschuldigde € 1.678 betreft verrekende betaalde voorschotten in 2017 of eerder, en in 2018 betaalde voorschotten over de verwachte winst in het boekjaar.

22. Resultaat over het boekjaar uit beëindigde bedrijfsactiviteiten (€ x 1.000)

	2018	2017
Opbrengsten	-	23.379
Kosten	-	-21.598
Resultaat voor belasting	-	1.781
Belastingen	-	-445
Resultaat van beëindigde bedrijfsactiviteiten na belasting	-	1.336
Boekwinst op verkoop	-	17.776
Resultaat uit beëindigde bedrijfsactiviteiten	-	19.112
Ontvangsten uit verkoop	-	25.326
Deelnemingswaarde	-	-6.214
	-	19.112
Kasstroom uit operationele activiteiten	-	1.336
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-	25.167
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-	123
Totaal kasstroom uit beëindigde bedrijfsactiviteiten	-	26.626

De informatie in 2017 ziet toe op de periode tot aan verkoop van Nsecure op 21 november 2017.

23. Financieringsverplichtingen (€ x 1.000)

	2018	2017
Liquide middelen	2.437	1.840
Kortlopende leningen inclusief rekening-courantkredieten banken	-4.808	-1.754
Langlopende leningen	-14.196	-14.282
Netto financieringsverplichting	-16.567	-14.196
Liquide middelen	2.437	1.840
Leningen met vaste rente	-	-
Leningen met variabele rente	-19.004	-16.036
Netto financieringsverplichting	-16.567	-14.196

	Liquide middelen en rekening- courant kredieten banken	Kortlopende leningen	Langlopende leningen	Totaal
Saldo per 1 januari 2017	-8.681	-127	-14.953	-23.761
Kasstroom	8.940	42	671	9.653
Valutakoersverschillen	-88	-	-	-88
Saldo per 31 december 2017	171	-85	-14.282	-14.196
Kasstroom	-2.458	-1	86	-2.373
Valutakoersverschillen	2	-	-	2
Saldo per 31 december 2018	-2.285	-86	-14.196	-16.567

24. Liquiditeitsrisico (€ x 1.000)

Contractuele looptijd financiële verplichtingen

	< 1 jaar	> = 1 jaar en < 2 jaar	> = 2 jaar en < 5 jaar	> = 5 jaar	Totaal
Ultimo 2018:					
Niet-derivaten					
Handelsschulden en overige te betalen posten	25.047	87	-	-	25.134
Leningen	88	87	111	14.737	15.023
Totaal niet-derivaten	25.135	174	111	14.737	40.157
Ultimo 2017:					
Niet-derivaten					
Handelsschulden en overige te betalen posten	29.978	-	-	-	29.978
Leningen	85	87	195	14.000	14.367
Totaal niet-derivaten	30.063	87	195	14.000	44.345

Overige informatie (€ x 1.000)

Onderzoek- en ontwikkelingskosten

	2018	2017
Personeels- en overige bedrijfskosten	27.273	23.907
Amortisatie	570	702
Geactiveerde kosten	-676	-
Subsidies	-1.294	-1.125
Totaal	25.873	23.484

Subsidies betreffen met name toegekende afdrachtverminderingen S&O voortvloeiend uit de WBSO.

Aandelenbezit Stichting Medewerkerparticipatie Nedap (in stuks)

	2018	2017
Stand per 1 januari	120.153	107.983
Aangekocht gedurende het jaar	28.731	17.015
Ontvangen bonusaandelen	2.589	4.187
Verkocht gedurende het jaar	-11.331	-9.032
Stand per 31 december	140.142	120.153

Aankopen gedaan in de jaren 2015 tot en met 2018 zijn nog geblokkeerd. Van de 140.142 in bezit zijnde aandelen bevinden zich 68.618 stuks nog in een blokkeringsperiode. De 68.618 geblokkeerde certificaten van aandelen geven recht op 14.631 bonuscertificaten. De Stichting Medewerkerparticipatie Nedap bezit circa 2,1% van het geplaatste aandelenkapitaal.

Winstbestemming (€ x 1.000)

	2018	2017
Winst aandeelhouders	17.072	28.035
Toevoeging overige reserves	-1.035	-12.076
Dividend uit te keren op gewone aandelen	16.037	15.959

Balans Nedap N.V. per 31 december (€ x 1.000)

Actief	Noot	2018	2017
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	1	1.949	1.687
Materiële vaste activa	2	31.975	32.559
Financiële vaste activa	3	11.622	11.567
		45.546	45.813
Vlottende activa			
Vorraden	4	29.582	23.567
Handels- en overige vorderingen	5	32.893	34.505
Liquide middelen	6	15	919
		62.490	58.991
		108.036	104.804

Balans Nedap N.V. per 31 december (€ x 1.000)

Passief	Noot	2018	2017
Eigen vermogen	7		
Aandelenkapitaal		669	669
Wettelijke reserves		6.524	5.717
Reserves		40.675	27.541
		47.868	33.927
Resultaat boekjaar		17.072	28.035
		64.940	61.962
Voorzieningen	8	2.969	3.918
Langlopende verplichtingen	9	14.000	14.000
Kortlopende verplichtingen	10	26.127	24.924
Totaal verplichtingen		43.096	42.842
		108.036	104.804

Winst- en verliesrekening Nedap N.V. (€ x 1.000)

	Noot	2018	2017
Omzet	11	174.183	155.311
Materiaalkosten en uitbesteed werk		-73.249	-60.736
Voorraadmutatie gereed product en goederen in bewerking		6.921	3.830
Personeelskosten	12	-56.883	-52.973
Amortisatie	13	-623	-742
Afschrijvingen	14	-5.995	-5.688
Bijzondere waardeverminderingen activa	15	-14	-41
Overige bedrijfskosten	16	-22.867	-27.579
Som der bedrijfslasten		-152.710	-143.929
Bedrijfsresultaat		21.473	11.382
Financieringsbatens		43	56
Financieringslasten		-220	-224
Nettofinancieringslasten		-177	-168
Resultaat voor belastingen uit voortgezette bedrijfsactiviteiten		21.296	11.214
Belastingen	17	-3.525	-2.032
Resultaat van deelnemingen na belastingen		-699	-259
Resultaat over het boekjaar uit voortgezette bedrijfsactiviteiten		17.072	8.923
Resultaat over het boekjaar uit beëindigde bedrijfsactiviteiten		-	19.112
Resultaat toekomend aan aandeelhouders Nedap N.V.		17.072	28.035

Grondslagen voor financiële verslaggeving

Ingevolge art. 362 lid 8 Boek 2 BW wordt gebruikgemaakt van de mogelijkheid om voor de vennootschappelijke jaarrekening Titel 9 Boek 2 BW te hanteren met toepassing van de waarderingsgrondslagen van de geconsolideerde jaarrekening. Door gebruik te maken van deze optie wordt aansluiting behouden tussen het geconsolideerde en enkelvoudig eigen vermogen.

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Internationale Financial Reporting Standards (IFRS), zoals aanvaard binnen de Europese Unie. Voor een beschrijving van de bij deze standaarden behorende waarderingsgrondslagen wordt verwezen naar de grondslagen bij de financiële verslaggeving van de geconsolideerde jaarrekening.

Onder “Financiële vaste activa” worden opgenomen de tot de Nedap-groep behorende dochtermaatschappijen en deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend. De dochtermaatschappijen worden gepresenteerd volgens de nettovermogenswaardemethode. Hierbij worden de waarderingsgrondslagen van de geconsolideerde jaarrekening gehanteerd. De nettovermogenswaarde van de dochtermaatschappijen wordt verhoogd met de waarde van de aan deze dochtermaatschappijen verstrekte leningen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

1. Immateriële vaste activa (€ x 1.000)

	Geactiveerde ontwikkelingskosten	Software & licenties	Totaal immateriële vaste activa
Ultimo 2016			
Aanschaffingswaarde	11.081	176	11.257
Amortisatie incl. bijzondere waardeverminderingen	-8.860	-36	-8.896
Boekwaarde	2.221	140	2.361
Mutaties 2017			
Investering	-	68	68
Amortisatie	-702	-40	-742
Saldo mutaties	-702	28	-674
Ultimo 2017			
Aanschaffingswaarde	4.345	244	4.589
Amortisatie incl. bijzondere waardeverminderingen	-2.826	-76	-2.902
Boekwaarde	1.519	168	1.687

1. Immateriële vaste activa (€ x 1.000)

	Geactiveerde ontwikkelingskosten	Software & licenties	Totaal immateriële vaste activa
Mutaties 2018			
Investering	676	226	902
Desinvestering (per saldo)	-	-17	-17
Amortisatie	-570	-53	-623
Saldo mutaties	106	156	262
Ultimo 2018			
Aanschaffingswaarde	4.835	453	5.288
Amortisatie incl. bijzondere waardeverminderingen	-3.210	-129	-3.339
Boekwaarde	1.625	324	1.949

2. Materiële vaste activa (€ x 1.000)

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen*	In uitvoering en vooruit- betalingen	Totaal materiële vaste activa
Ultimo 2016					
Aanschaffingswaarde	37.176	25.546	52.350	1.938	117.010
Afschrijving incl. bijzondere waardeverminderingen	-20.927	-21.148	-43.490	-	-85.565
Boekwaarde	16.249	4.398	8.860	1.938	31.445
Mutaties 2017					
Investing	544	826	2.991	2.751	7.112
Gereedgekomen activa in bewerking	-	-	1.938	-1.938	-
Desinvestering (per saldo)	-	-9	-260	-	-269
Afschrijving	-1.367	-1.041	-3.280	-	-5.688
Bijzondere waardeverminderingen	-	-	-41	-	-41
Saldo mutaties	-823	-224	1.348	813	1.114
Ultimo 2017					
Aanschaffingswaarde	34.507	19.499	24.704	2.751	81.461
Afschrijving incl. bijzondere waardeverminderingen	-19.081	-15.325	-14.496	-	-48.902
Boekwaarde	15.426	4.174	10.208	2.751	32.559

2. Materiële vaste activa (€ x 1.000)

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen*	In uitvoering en vooruit- betalingen	Totaal materiële vaste activa
Mutaties 2018					
Investering	590	550	3.149	1.587	5.876
Gereedgekomen activa in bewerking	-	-	2.751	-2.751	-
Desinvestering (per saldo)	-	-5	-446	-	-451
Afschrijving	-1.328	-986	-3.681	-	-5.995
Bijzondere waardeverminderingen	-	-	-14	-	-14
Saldo mutaties	-738	-441	1.759	-1.164	-584
Ultimo 2018					
Aanschaffingswaarde	35.097	19.847	28.424	1.587	84.955
Afschrijving incl. bijzondere waardeverminderingen	-20.409	-16.114	-16.457	-	-52.980
Boekwaarde	14.688	3.733	11.967	1.587	31.975

* Matrijzen, stempels, meet- en testapparatuur, inventaris, computersystemen en transportmiddelen.

De materiële vaste activa zijn verzekerd tegen nieuwwaarde. Tot zekerheid van voldoening van al hetgeen verschuldigd is aan de bank is het recht van hypotheek verleend voor een bedrag van € 18,9 miljoen op onroerende zaken (2017: € 16,4 miljoen). Ultimo van het jaar bedraagt het bedrag van aangegane verplichtingen € 0,3 miljoen (2017: € 0,2 miljoen). De bijzondere waardeverminderingen worden toegelicht onder de post "Bijzondere waardevermindering activa".

3. Financiële vaste activa (€ x 1.000)

	2018	2017
Deelnemingen in groepsmaatschappijen		
Waarde per 1 januari	7.113	14.315
Resultaat	-1.751	199
Dividenduitkering	-1.723	-2.565
Mutatie rekening-courantverhoudingen deelnemingen	117	2.877
Koersverschillen	-13	-87
Verkoop deelneming	-	-7.550
Investering	3.329	-
Overige mutaties	-56	-1
Waarde per 31 december	7.016	7.188
Nieuw verstrekte leningen aan deelnemingen	-	-
Aflossing leningen door deelnemingen	-563	-75
Totaal waarde per 31 december	6.453	7.113
Aan deelnemingen in groepsmaatschappijen zijn geen leningen verstrekt ultimo 2018 (2017: € 0,6 miljoen).		
Geassocieerde deelneming		
Waarde per 1 januari	4.454	3.849
Resultaat na belasting	1.052	877
Dividenduitkering	-249	-249
Overige mutaties	-88	-23
Waarde per 31 december	5.169	4.454
Totaal financiële vaste activa per 31 december	11.622	11.567

Het resultaat in het boekjaar 2018 van deelnemingen in groepsmaatschappijen vermeerderd met het resultaat van de geassocieerde deelneming in het boekjaar 2018 is in de Winst- en verliesrekening over 2018 verantwoord als Resultaat van deelnemingen na belasting.

4. Voorraden (€ x 1.000)

	2018	2017
Grondstoffen en onderdelen	4.617	5.523
Producten in bewerking	199	1.455
Gereed product	24.766	16.589
Totaal	29.582	23.567

De voorraden zijn voor een bedrag van € 2.413 (2017: € 2.540) afgewaardeerd naar lagere opbrengstwaarde.

5. Handels- en overige vorderingen (€ x 1.000)

	2018	2017
Handelsvorderingen	16.534	18.931
Vorderingen op deelnemingen	11.989	11.184
Uitgestelde belastingvorderingen	173	-
Overige vorderingen en overlopende activa	4.197	4.390
Totaal	32.893	34.505

Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen (€ x 1.000)

	Uitgestelde vorderingen	Uitgestelde verplichtingen
Materiële vaste activa	-	88
Immateriële vaste activa	-	406
Jubileumvoorziening	12	-
Voorraden	966	311
Totaal voor saldering	978	805
Saldering	-805	-805
Totaal na saldering	173	-

Vennootschappelijke jaarrekening

	Uitgestelde vorderingen	Uitgestelde verplichtingen
Saldo per 1 januari 2017 (voor saldering)	380	999
Saldering	-380	-380
Saldo per 1 januari 2017 (na saldering)	-	619
Onttrekkingen	-111	-267
Toevoegingen	3	11
Saldo per 31 december 2017 (voor saldering)	272	743
Saldering	-272	-272
Saldo per 31 december 2017 (na saldering)	-	471
Onttrekkingen	-	-57
Toevoegingen	706	119
Saldo per 31 december 2018 (voor saldering)	978	805
Saldering	-805	-805
Saldo per 31 december 2018 (na saldering)	173	-

6. Liquide middelen (€ x 1.000)

	2018	2017
Kas	-	2
Banken	15	917
Totaal	15	919

De liquide middelen zijn direct opvraagbaar.

7. Eigen vermogen

Voor het “mutatieoverzicht eigen vermogen” verwijzen wij naar het “geconsolideerd mutatieoverzicht eigen vermogen”.

8. Voorzieningen (€ x 1.000)

	2018	2017
Personeelsbeloningen	902	842
Garantievoorziening	2.067	2.605
Uitgestelde belastingverplichtingen	-	471
Totaal	2.969	3.918

Personeelsbeloningen

Jubileumvoorziening

	2018	2017
Saldo per 1 januari	842	730
Onttrekkingen	-73	-28
Toevoegingen	133	140
Saldo per 31 december	902	842

De jubileumvoorziening heeft overwegend een langlopend karakter. Voor de uitgangspunten wordt verwezen naar de geconsolideerde jaarrekening.

Garantievoorziening

	2018	2017
Saldo per 1 januari	2.605	2.332
Onttrekkingen	-1.376	-1.555
Toevoegingen	838	1.828
Saldo per 31 december	2.067	2.605

Van de garantievoorziening heeft € 1,2 miljoen (2017: € 1,5 miljoen) een kortlopend karakter.

9. Langlopende verplichtingen (€ x 1.000)

	2018	2017
Leningen	14.000	14.000

Leningen

Dit betreft een kredietfaciliteit van maximaal € 14,0 miljoen welke eindigt per 1 mei 2023. Onder deze faciliteit kunnen bedragen worden opgenomen van ten minste € 0,5 miljoen met een looptijd van minimaal 14 dagen en maximaal 12 maanden. De rentevoet is gelijk aan het Euribor-tarief vermeerderd met een opslag van 1,6 procent.

10. Kortlopende verplichtingen (€ x 1.000)

	2018	2017
Rekening-courantkredieten banken	3.050	-
Belastingen en premies sociale verzekeringen	3.039	1.258
Handelsschulden en overige schulden en overlopende passiva	20.038	23.666
Totaal	26.127	24.924

Rekening-courantkredieten banken

Het maximum op te nemen bedrag in rekening-courant bedraagt € 25 miljoen (2017: € 25 miljoen). Ieder jaar is in de maanden april t/m september een extra bedrag van € 5 miljoen beschikbaar.

Handelsschulden en overige te betalen posten

	2018	2017
Handelsschulden	10.572	11.488
Schulden uit hoofde van investeringen	494	260
Vooruitbetalingen	1.098	1.343
Overige schulden en overlopende passiva	7.874	10.575
Totaal	20.038	23.666

In de overige schulden en overlopende passiva heeft € 0,1 miljoen betrekking op schulden met een looptijd langer dan 1 jaar (2017: € - miljoen).

Overige informatie

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Afgegeven bankgaranties voor groepsmaatschappijen € 1,7 miljoen.

Nedap N.V. vormt een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting met Inventi B.V. en Nedap Beveiligingstechniek B.V. Alle vennootschappen zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de afdracht van de verschuldigde winstbelasting. De belastingposities worden in rekening courant tussen de vennootschappen verrekend. Nedap N.V. heeft zich op grond van artikel 2:403 BW hoofdelijk aansprakelijk gesteld voor de uit rechtshandelingen voortvloeiende schulden van Inventi B.V.

11. Omzet (€ x 1.000)

	2018	2017
Producten, systemen en installaties	138.120	125.815
Software-abonnementen (licenties) en diensten	36.063	29.496
Totaal	174.183	155.311

Software-abonnementen (licenties) en diensten bestaan voornamelijk uit abonnementen en onderhoudscontracten voor Healthcare, Retail, Security Management en Staffing Solutions.

Geografische afzetgebieden

	2018	2017
Nederland	50.485	43.742
Duitsland	25.798	26.141
Overig Europa	49.072	46.427
Noord-Amerika	27.529	22.330
Overige landen	21.299	16.671
Totaal	174.183	155.311

Er zijn geen afnemers met een omzet hoger dan 10% van de totale omzet.

12. Personeelskosten (€ x 1.000)

	2018	2017
Lonen en salarissen	38.076	36.680
Sociale lasten	3.781	3.475
Pensioenlasten	3.053	3.120
Herstructureringskosten personeel	-	-744
Doorbelast aan dochtermaatschappijen	-326	-2.223
Inleenkrachten	9.013	9.526
Overige personeelskosten	3.286	3.139
Totaal	56.883	52.973

Gemiddeld aantal medewerkers

	2018	2017
Nederland	567	557
Overig EU	5	5
Totaal	572	562

13. Amortisatie (€ x 1.000)

	2018	2017
Ontwikkelingskosten	570	702
Software & licenties	53	40
Totaal	623	742

14. Afschrijvingen (€ x 1.000)

	2018	2017
Bedrijfsgebouwen	1.328	1.367
Machines en installaties	986	1.041
Andere vaste bedrijfsmiddelen	3.681	3.280
Totaal	5.995	5.688

15. Bijzondere waardevermindering activa (€ x 1.000)

	2018	2017
Bijzondere waardevermindering activa	14	41

De bijzondere waardevermindering activa betreft kosten voor waardeverminderingen van materiële vaste activa.

16. Overige bedrijfskosten (€ x 1.000)

Onder de overige bedrijfskosten zijn onder andere opgenomen algemene, verkoop-, huisvestings-, herstructurerings- en indirecte fabricagekosten. In de overige bedrijfskosten zijn in 2018 geen eenmalige posten verwerkt (2017: € 2.280 in verband met de herinrichting van de supply chain en het afbouwen van de marktgroep Energy Systems).

17. Belastingen (€ x 1.000)

	2018		2017	
Winst voor belastingen exclusief deelnemingen	21.296		30.326	
Winst uit beëindigde bedrijfsactiviteiten	-		-19.112	
Winst voor belastingen uit voortgezette bedrijfsactiviteiten exclusief geassocieerde deelneming	21.296		11.214	
Winstbelasting	4.169		2.180	
Uitgestelde winstbelasting	-644		-148	
Totaal winstbelasting	3.525		2.032	
Aansluiting met het effectieve belastingtarief				
Op basis van voortgezette bedrijfsactiviteiten	2018		2017	
Winstbelasting op basis van het Nederlandse belastingtarief	5.324	25,0%	2.804	25,0%
Afwijkend belastingtarief binnenland	-10	0,0%	-10	-0,1%
Effect belastingtarief in buitenlands filiaal	31	0,1%	20	0,2%
Niet-aftrekbare kosten	182	0,9%	153	1,4%
Fiscale stimuleringsregelingen	-1.747	-8,2%	-718	-6,4%
Aanpassing voorgaande jaren	-255	-1,2%	-217	-1,9%
Totaal op basis van voortgezette bedrijfsactiviteiten	3.525	16,6%	2.032	18,2%
Totaal op basis van beëindigde bedrijfsactiviteiten	-	-		
Totaal	3.525	16,6%		

Vennootschappelijke jaarrekening

De winst uit beëindigde bedrijfsactiviteiten (2017) is door toepassing van de deelnemingsvrijstelling vrijgesteld van winstbelasting. Het afwijkend belastingtarief binnenland wordt veroorzaakt door een belastingdruk van 20% op de eerste € 200 van het belastbare resultaat. De belastingdruk bij buitenlandse deelnemingen is per saldo hoger dan het nominale tarief in Nederland, dit veroorzaakt een verhoging van de effectieve belastingdruk met 0,1%. Niet-afrekbare kosten betreffen grotendeels kosten verband houdend met op aandelen gebaseerde beloningen. Naast een gering bedrag volgend uit de Energie Investerings Aftrek (EIA) (€ - 10) bestaan de fiscale stimuleringsregelingen uit voordelen voortvloeiend uit de toepassing van de innovatiebox (- € 1.737). De aanpassing voorgaande jaren betreft met name de afwikkeling van aanpassingen in het transfer pricing beleid.

Overige informatie

Algemeen

Ten aanzien van grensoverschrijdende transacties bestaat binnen de OESO-lidstaten overeenstemming omtrent het zogenoemde arm's-lengthbeginsel, zoals dat is opgenomen in artikel 9 van het OESO-modelverdrag. Toepassing van dit beginsel heeft in 2018 geleid tot een afname van de aan de Vennootschap toerekenbare kosten van € 4,8 miljoen, welke naast het huidige boekjaar (€ 1,6 miljoen) betrekking hebben op de jaren 2016 (€ 2,1 miljoen) en 2017 (€ 1,1 miljoen). Deze kosten zijn in de Winst- en verliesrekening over 2018 verantwoord onder Materiaalkosten en uitbesteed werk (- € 1,9 miljoen) en Overige bedrijfskosten (- € 2,9 miljoen). De correctie heeft vrijwel geen gevolgen gehad voor het geconsolideerde resultaat voor belastingen en door de Groep te betalen belastingen

Onderzoek- en ontwikkelingskosten (€ x 1.000)

	2018	2017
Personeels- en overige bedrijfskosten	27.273	23.907
Afschrijvingen	570	702
Geactiveerde kosten	-676	-
Subsidies	-1.294	-1.125
Totaal	25.873	23.484

Subsidies betreffen toegekende afdrachtverminderingen S&O voortvloeiend uit de WBSO.

Vennootschappelijke jaarrekening

Aandelenbezit Stichting Medewerkerparticipatie Nedap (in stuks)

	2018	2017
Stand per 1 januari	120.153	107.983
Aangekocht gedurende het jaar	28.731	17.015
Ontvangen bonusaandelen	2.589	4.187
Verkocht gedurende het jaar	-11.331	-9.032
Stand per 31 december	140.142	120.153

Aankopen gedaan in de jaren 2015 tot en met 2018 zijn nog geblokkeerd. Van de 140.142 in bezit zijnde aandelen bevinden zich 68.618 stuks nog in een blokkeringsperiode. De 68.618 geblokkeerde certificaten van aandelen geven recht op 14.631 bonuscertificaten. De Stichting Medewerkerparticipatie Nedap bezit circa 2,1% van het geplaatste aandelenkapitaal.

Winstbestemming (€ x 1.000)

	2018	2017
Winst aandeelhouders	17.072	28.035
Toevoeging overige reserves	-1.035	-12.076
Dividend uit te keren op gewone aandelen	16.037	15.959

Kosten van de externe onafhankelijke accountant (€ x 1.000)

Betreft de totale kosten voor de diensten geleverd door PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

	2018	2017
Onderzoek van de jaarrekening	175	175
Controlegerelateerde opdrachten	-	-
Belastingen	-	-
Totaal	175	175

Groenlo, 14 februari 2019

De directie

R.M. Wegman
E. Urff

De raad van commissarissen

G.F. Kolff, voorzitter
J.M.L. van Engelen
M.A. Scheltema
M.C. Westermann

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de algemene vergadering en de raad van commissarissen van N.V. Nederlandsche Apparatenfabriek “Nedap”

Verklaring over de jaarrekening 2018

Ons oordeel

Naar ons oordeel:

- geeft de geconsolideerde jaarrekening van N.V. Nederlandsche Apparatenfabriek ‘Nedap’ een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van de groep op 31 december 2018 en van het resultaat en de kasstromen over 2018, in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie (EU-IFRS) en met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW);
- geeft de vennootschappelijke jaarrekening van N.V. Nederlandsche Apparatenfabriek ‘Nedap’ een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van de vennootschap op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018 van N.V. Nederlandsche Apparatenfabriek ‘Nedap’ te Groenlo (‘de vennootschap’) gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde jaarrekening van N.V. Nederlandsche Apparatenfabriek ‘Nedap’ samen met haar dochter-

maatschappijen (‘de groep’) en de vennootschappelijke jaarrekening.

De geconsolideerde jaarrekening bestaat uit:

- de geconsolideerde balans per 31 december 2018;
- de volgende overzichten over 2018: de geconsolideerde winst-en-verliesrekening, het geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat, het geconsolideerd kasstroomoverzicht en het geconsolideerd mutatieoverzicht eigen vermogen; en
- de toelichting met de belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De vennootschappelijke jaarrekening bestaat uit:

- de vennootschappelijke balans per 31 december 2018;
- de vennootschappelijke winst-en-verliesrekening over 2018; en
- de toelichting met de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de geconsolideerde jaarrekening is EU-IFRS en de relevante bepalingen uit Titel 9 Boek 2 BW en het stelsel dat is gebruikt voor het opmaken van de vennootschappelijke jaarrekening is Titel 9 Boek 2 BW.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van N.V. Nederlandsche Apparatenfabriek ‘Nedap’ zoals vereist in de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Onze controle-aanpak

Samenvatting en context

N.V. Nederlandsche Apparatenfabriek ‘Nedap’ is een onderneming die technologisch innovatieve producten en diensten ontwikkelt, laat produceren danwel produceert en vermarkt. De ontwikkelingsactiviteiten vinden voornamelijk plaats op de hoofdvestiging in Groenlo in de zogeheten marktgroepen. De groep beschikt over een achttal buitenlandse vestigingen die ondersteunend zijn aan de verkoop van haar producten en oplossingen. De productfabricage is voor een significant deel uitbesteed aan gespecialiseerde partners. Er is nog in beperkte mate sprake van productfabricage in de eigen productiefaciliteit in Groenlo.

De groep bestaat uit verschillende groepsonderdelen en daarom hebben wij de reikwijdte en aanpak van de groepscntrole overwogen zoals uiteengezet in de paragraaf ‘De reikwijdte van onze groepscntrole’. We hebben in onze controle in het bijzonder aandacht besteed aan de hoofdvestiging in Groenlo en de vestiging in Hong Kong (Nedap Asia Ltd.) omdat deze individueel financieel significant zijn.

Overige gegevens

Als onderdeel van het ontwerpen van onze controleaanpak hebben wij de materialiteit bepaald en het risico van materiële afwijkingen in de jaarrekening geïdentificeerd en ingeschat. Wij besteden bijzondere aandacht aan die gebieden waar de directie belangrijke schattingen heeft gemaakt, bijvoorbeeld bij significante schattingen waarbij veronderstellingen over toekomstige gebeurtenissen worden gemaakt die inherent onzeker zijn. In de grondslagen voor financiële verslaggeving van de jaarrekening heeft de onderneming de schattingsposten en de belangrijkste bronnen van schattingsonzekerheid uiteengezet. Vanwege de omvang van de post voorraden en de schattingsonzekerheid gerelateerd aan de waardering van de voorraden, hebben wij dit aangemerkt als kernpunt zoals uiteengezet in de sectie 'De kernpunten van onze controle'.

Daarnaast hebben wij de controle van de opbrengstverantwoording aangemerkt als kernpunt van onze controle. De diversiteit binnen de opbrengststromen, gecombineerd met het veelal informele karakter van de interne controles hierop, hebben ertoe geleid dat wij bijzondere aandacht hebben besteed aan de controle van de verantwoordde opbrengsten. Dit kernpunt is eveneens uiteengezet in de sectie 'De kernpunten van onze controle'.

Bij al onze controles besteden wij aandacht aan het risico van het doorbreken van de interne beheersingsmaatregelen door de directie waaronder het evalueren van risico's op materiële afwijkingen als gevolg van fraude op basis van een analyse van mogelijke belangen van de directie. Andere aandachtsgebieden in onze controle, die niet als kernpunten zijn aangemerkt, waren onder andere de beoordeling van de impact van nieuwe IFRS-standaarden, de activering van ontwikkelingskosten, de controle van (latente) belastingposities en de verwerking van op aandelen gebaseerde beloningen.

Wij hebben ervoor gezorgd dat de controleteams, zowel op groepsniveau als op het niveau van de groepsonderdelen, over voldoende specialistische kennis en expertise beschikken die nodig zijn voor de controle van een onderneming die opbrengsten genereert met de ontwikkeling en verkoop van producten of systemen, en met bijbehorende dienstverlening. Wij hebben tevens specialisten op het gebied van IT en belastingen in ons team opgenomen en een expert op het gebied van op aandelen gebaseerde beloningen geraadpleegd.

De hoofdlijnen van onze aanpak waren als volgt:

Materialiteit

- Materialiteit: €1.000.000.

Reikwijdte van de controle

- Wij hebben de controlewerkzaamheden primair uitgevoerd op de hoofdvesting in Groenlo.
- De groepscontrole heeft zich voornamelijk gericht op de significante onderdelen "Nedap" (vennootschappelijk) en Nedap Asia Ltd. Bij deze groepsonderdelen zijn controles van de volledige financiële informatie uitgevoerd. Tevens hebben wij Nedap Asia Ltd in Hong Kong bezocht en met het lokale management en de lokale accountant gesproken. Additioneel is Nedap Inc. in de reikwijdte van de groepscontrole betrokken om voldoende dekking te verkrijgen voor de controle van individuele posten van de geconsolideerde jaarrekening.
- Dekking controlewerkzaamheden: 95% van de geconsolideerde opbrengsten, 91% van het geconsolideerde balanstotaal en 98% van het resultaat voor belastingen.

Kernpunten

- Waardering voorraden
- Controle van de opbrengstverantwoording

Materialiteit

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip 'materieel' wordt toegelicht in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij bepalen, op basis van ons professionele oordeel, kwantitatieve grenzen voor materialiteit waaronder de materialiteit voor de jaarrekening als geheel, zoals uiteengezet in onderstaande tabel. Deze grenzen, evenals de kwalitatieve overwegingen daarbij, helpen ons om de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden voor de individuele posten en toelichtingen in de jaarrekening te bepalen en om het effect van onderkende afwijkingen, zowel individueel als gezamenlijk, op de jaarrekening als geheel en op ons oordeel, te evalueren.

De reikwijdte van onze groepscontrole

N.V. Nederlandsche Apparatenfabriek 'Nedap' staat aan het hoofd van een groep van entiteiten. De financiële informatie van deze groep is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van N.V. Nederlandsche Apparatenfabriek 'Nedap'.

Wij hebben de reikwijdte van onze controle zodanig bepaald dat we voldoende controlewerkzaamheden verrichten om in staat te zijn een oordeel te geven over de jaarrekening als geheel. Daarbij hebben wij, onder meer, in aanmerking genomen de managementstructuur van de groep, de aard van de activiteiten van de groepsonderdelen, de bedrijfsprocessen en interne beheersingsmaatregelen en de bedrijfstak waarin de vennootschap opereert. Op grond hiervan hebben wij de aard en omvang van de werkzaamheden bepaald op het niveau van de groepsonderdelen die noodzakelijk waren om door het groepsteam en door de accountants van groepsonderdelen te worden uitgevoerd.

Overige gegevens

Materialiteit voor de groep	€1.000.000 (2017: €750.000).
Hoe is de materialiteit bepaald	Wij bepalen de materialiteit op basis van ons professionele oordeel. Als basis voor deze oordeelsvorming gebruikten we 5% van het resultaat voor belastingen.
De overwegingen voor de gekozen benchmark	We gebruikten het resultaat voor belastingen als de primaire, algemeen geaccepteerde, benchmark, op basis van onze analyse van de gemeenschappelijke informatiebehoefte van gebruikers van de jaarrekening. Op basis daarvan zijn wij van mening dat het resultaat voor belastingen een belangrijk kengetal is voor de financiële prestaties van de vennootschap. In voorgaand jaar gebruikten we het resultaat voor belastingen, exclusief eenmalige posten. Echter in het boekjaar 2018 is er geen sprake van eenmalige posten.
Materialiteit voor groepsonderdelen	Aan het groepsonderdeel, binnen de reikwijdte van onze controle, is, op basis van onze oordeelsvorming, een materialiteit toegerekend die lager ligt dan de materialiteit voor de groep als geheel. De materialiteit die we hebben toegerekend aan het groepsonderdeel Nedap Asia Ltd was €300.000.

De groepscontrole heeft zich voornamelijk gericht op de significante onderdelen “Nedap” (vennootschappelijk) en Nedap Asia Ltd. Bij deze groepsonderdelen zijn controles van de volledige financiële informatie uitgevoerd. Daarnaast is Nedap Inc. in de reikwijdte van de groepscontrole betrokken, op specifieke aspecten, om voldoende dekking te verkrijgen voor de controle van individuele posten van de geconsolideerde jaarrekening.

Wij hebben de lokale accountant van Nedap Inc. door middel van audit instructies aangestuurd om specifiek overeengekomen controlewerkzaamheden te verrichten met betrekking tot de liquide middelen, debiteuren, voorraden, overlopende passiva, opbrengsten en het eigen vermogen om zodoende voldoende dekking te verkrijgen voor de controle van deze individuele posten van de geconsolideerde jaarrekening van N.V. Nederlandsche

Apparatenfabriek ‘Nedap’. Met de lokale accountant hebben wij diverse besprekingen gehad en de toereikendheid van diens uitgevoerde werkzaamheden in detail geëvalueerd.

In totaal hebben wij met het uitvoeren van de werkzaamheden op de significante onderdelen de volgende dekking over onderstaande jaarrekeningposten verkregen:

Omzet	95%
Balanstotaal	91%
Resultaat voor belasting	98%

De groepsonderdelen die niet onder de reikwijdte van de controle vallen vertegenwoordigen geen van alle meer dan 3% van de geconsolideerde opbrengsten, het geconsolideerde balanstotaal of het resultaat voor belasting. Op de financiële informatie van deze resterende groepsonderdelen

hebben we op groepsniveau, onder meer, cijferanalyses uitgevoerd om onze inschatting, dat deze onderdelen geen significante risico's op materiële fouten bevatten, te bevestigen.

De controle van het Nederlandse groepsonderdeel is door het groepsteam uitgevoerd. Voor de controle van het groepsonderdeel Nedap Asia Ltd. hebben wij gebruik gemaakt van de lokale accountant van dat groepsonderdeel. Wij hebben de mate waarin onze betrokkenheid noodzakelijk was bepaald om in staat te zijn een conclusie te trekken of voldoende en geschikte controle-informatie betreffende dit onderdeel is verkregen als basis voor ons oordeel bij de geconsolideerde jaarrekening als geheel.

Wij hebben de lokale accountant van het groepsonderdeel instructies gestuurd waarin wij de uitkomsten van onze risicoanalyse hebben beschreven en de daarop gebaseerde controleaanpak. Tevens hebben wij Nedap Asia Ltd in Hong Kong bezocht en met de lokale accountant en het lokale management gesproken. Wij hebben, als groepsaccountant, periodiek overleg gehad met de lokale accountant van Nedap Asia Ltd, waarbij gesproken is over de risico's, de controleaanpak, de voortgang van de controle en, op basis van de ontvangen rapportages, de bevindingen en conclusies. Wij hebben de controlewerkzaamheden geëvalueerd, rekening houdend met de door ons verstuurd instructies. Met de directie en de lokale accountant is afsluitend gesproken over de financiële resultaten, de gehanteerde (belangrijke) schattingen en de bevindingen uit de controle.

De consolidatie van de groep, de toelichtingen in de jaarrekening en een aantal complexe aspecten zijn door het groepsteam gecontroleerd. Deze laatste betreffen onder andere de controle van (latente) belastingposities en verwerking van op aandelen gebaseerde beloningen.

Overige gegevens

Door bovengenoemde werkzaamheden bij (groeps)onderdelen, gecombineerd met aanvullende werkzaamheden op groepsniveau, zijn wij in staat geweest om voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de groep te verkrijgen als basis voor ons oordeel over de jaarrekening.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens de controle van de jaarrekening. Wij hebben de raad van commissarissen op de hoogte gebracht van de kernpunten. De kernpunten vormen geen volledige weergave van alle risico's en punten die wij tijdens onze controle hebben geïdentificeerd en hebben besproken. Wij hebben in deze paragraaf de kernpunten beschreven met daarbij een samenvatting van de op deze punten door ons uitgevoerde werkzaamheden.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen en observaties ten aanzien van individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten of over specifieke elementen van de jaarrekening.

De kernpunten 'Waardering voorraden' en 'Controle van de opbrengstverantwoording' zijn inherent aan de aard van de onderneming en zijn net als voorgaand jaar als kernpunt aangemerkt. Voorgaand jaar was de controle van de verwerking van de verkoop van NSecure eveneens een kernpunt. Deze verkoop is voorgaand jaar afgewikkeld en heeft geen impact meer gehad op 2018. De ontwikkeling van de business, de resultaten van de onderneming en onze jaarrekeningcontrole gaven verder geen aanleiding tot additionele kernpunten.

Kernpunten

Waardering voorraden

De toelichting op de voorraden is opgenomen in toelichting 5 van de jaarrekening.

Ultimo 2018 zijn de voorraden voor een totaalbedrag van €37,5 miljoen in de balans opgenomen (31 december 2017: €31,5 miljoen).

In recente jaren zijn de interne productie en logistieke activiteiten afgebouwd en uitbesteed aan gespecialiseerde partners. Als onderdeel van deze transitie is ook besloten om geselecteerde producten geleidelijk uit het assortiment te faseren.

Als gevolg van deze transitie hebben de directie en het management van de marktgroepen eind 2016 een classificatie gemaakt van de producten die uit het assortiment worden gehaald, geleidelijk uitfaseren, dan wel waarvan de productie is uitbesteed. Op basis hiervan heeft de directie de afgelopen jaren een inschatting gemaakt ten aanzien van de waardering van de voorraden. Deze inschatting is in 2018 geactualiseerd, mede op basis van de nog te verwachten toekomstige afzet.

De classificatie van de producten en de inschatting van de resterende bruikbaarheid of verkoopbaarheid is een belangrijk aandachtspunt in de controle geweest, gezien de management inschattingen en de directe invloed hiervan op de waardering van de voorraden.

Onze controlewerkzaamheden en observaties

De door de directie en management van de marktgroepen gemaakte inschatting van classificatie, verbruiken en verkopen hebben wij getoetst aan de hand van de ouderdom van voorraden, omloopsnelheden, verkooporders, correspondentie met afnemers en recente afzetpatronen per product of productgroep. Hierbij hebben wij de betrouwbaarheid van de gehanteerde informatie onder meer getoetst door middel van aansluiting met feitelijke verkoop-transacties op basis van deelwaarnemingen. Hierbij hebben wij geen materiële afwijkingen geconstateerd.

Om de betrouwbaarheid van de in het verleden gemaakte schattingen te evalueren hebben wij tevens beoordeeld hoe de in 2017 gemaakte inschattingen zich verhouden tot de werkelijke ontwikkelingen in 2018.

Ten aanzien van voorraadproducten waarvoor volgens de directie geen afwaardering noodzakelijk is, hebben wij deelwaarnemingen uitgevoerd om te toetsen of er voor deze producten orders zijn, verkopen worden verwacht op basis van onder andere begrotingen en getoetst of positieve marges zijn behaald op recente verkopen. Uit onze werkzaamheden zijn geen materiële afwijkingen gebleken.

Controle van de opbrengstverantwoording

De toelichting op de opbrengsten is opgenomen in toelichting 14 van de jaarrekening.

De opbrengsten van N.V. Nederlandsche Apparatenfabriek "Nedap" bestaan binnen de zeven marktgroepen uit diverse contractvormen met elementen van levering van producten, diensten (bestaande uit abonnementen, onderhoudscontracten en licenties) en combinaties daarvan, die allen een separate transactieprijs kennen. De overeengekomen prestatieverplichtingen kunnen impact hebben op het

Overige gegevens

moment waarop de opbrengsten verantwoord mogen worden, conform de vereisten van IFRS 15.

In de organisatiecultuur van N.V. Nederlandsche Apparatenfabriek “Nedap” vormen informele checks & balances, zoals een nauwe betrokkenheid van de directie en het management, belangrijke elementen in het governance en interne beheersingssysteem. Interne controles op transactieniveau worden niet altijd formeel of zichtbaar vastgelegd.

De diversiteit aan marktgroepen, contractvormen en de informele interne beheersing, hebben ertoe geleid dat wij een significant deel van onze inspanningen hebben besteed aan de controle van de juistheid en volledigheid van de verantwoorde opbrengsten. Onze controle is met name gegevensgericht van aard.

Onze controlewerkzaamheden en observaties

We hebben de juistheid van de opbrengstenstromen getoetst door middel van eigen detailwaarnemingen door (op basis van deelwaarnemingen) de in het grootboek verantwoorde opbrengsten te toetsen aan de prestatieverplichtingen en transactieprijsen in de onderliggende verkoopovereenkomsten, leveringsdocumenten, verkoopfacturen en geldontvangsten.

Ten aanzien van de volledigheid van de opbrengsten verkregen uit de levering van producten hebben wij de verwachte verbanden tussen verkoop, inkoop, productie en voorraadmutaties getoetst middels data-analyses en deelwaarnemingen op onderliggende inkoop- en verkooptransacties. Tevens hebben wij de voorraad-inventarisaties bijgewoond als sluitstuk van deze verbandscontrole.

De volledigheid van de opbrengsten uit diensten hebben we, afhankelijk van de aard, gecontroleerd vanuit de standenregisters, waaronder de onderhouds-contractenregisters en registers van gegenereerde licenties. De volledigheid van deze standenregisters is getoetst middels aansluiting met de basisregistraties inzake de werkelijk verleende diensten en afgesloten contracten. Volledigheid van deze basisregistraties is getoetst middels het evalueren van de functiescheiding tussen de registrerende en controlerende functies.

Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd bij de uitgevoerde werkzaamheden.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Over Nedap;
- Strategie;
- Bestuursverslag;
- Governance;
- Verslag raad van commissarissen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat; en
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde vereisten

Onze benoeming

Wij zijn benoemd als externe accountant van N.V. Nederlandsche Apparatenfabriek “Nedap” door de raad van commissarissen volgend een besluit van de algemene vergadering op 2 april 2015 dat jaarlijks wordt herbevestigd door de aandeelhouders. Wij zijn nu voor een onafgebroken periode van 3 jaar accountant van de vennootschap.

Geen verboden diensten

Wij hebben, naar ons beste weten en overtuiging, geen verboden diensten, als bedoeld in artikel 5, lid 1 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, geleverd.

Geleverde diensten

Wij hebben geen niet-controlediensten, in aanvulling tot de controle van de jaarrekening, geleverd aan de vennootschap en haar dochtermaatschappijen, in de periode waarop onze wettelijke controle betrekking heeft.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met EU-IFRS en met Titel 9 Boek 2 BW; en voor
- een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de vennootschap in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Ons controleoordeel beoogt een redelijke mate van zekerheid te geven dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Amsterdam, 14 februari 2019
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

R.M. van Tongeren RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2018 van N.V. Nederlandsche Apparatenfabriek “Nedap”

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen bepaald om te

waarborgen dat we voldoende controlewerkzaamheden verrichten om in staat te zijn een oordeel te geven over de jaarrekening als geheel. Bepalend hierbij zijn de geografische structuur van de groep, de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten, de bedrijfsprocessen en interne beheersingsmaatregelen en de bedrijfstak waarin de vennootschap opereert. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing. In dit kader geven wij ook een verklaring aan de raad van commissarissen op grond van artikel 11 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang. De in die aanvullende verklaring verstrekte informatie is consistent met ons oordeel in deze controleverklaring.

Wij bevestigen aan de raad van commissarissen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening vanuit alle zaken die wij met de raad van commissarissen hebben besproken. Wij beschrijven deze zaken in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang is van het maatschappelijk verkeer.

Statutaire bepaling inzake de winstbestemming conform artikel 45

Lid 1

Jaarlijks wordt door de directie en de raad van commissarissen vastgesteld welk deel van de winst – het positieve saldo van de winst- en verliesrekening – wordt gereserveerd.

Lid 2

Uit de winst na reservering volgens het voorgaande lid, wordt op de preferente aandelen een dividend uitgekeerd waarvan het percentage gelijk is aan de som van de gewogen gemiddelden van de depositorente van de Europese Centrale Bank – gewogen naar het aantal dagen waarover de uitkering geschiedt – verhoogd met drie procent (3%). Het dividend op de preferente aandelen wordt berekend over het gestorte deel van het nominaal bedrag. Indien in enig jaar de winst niet toereikend is om het op de preferente aandelen toe te kennen dividend overeenkomstig de eerste volzin van dit lid uit te keren, zal het tekort zoveel mogelijk ten laste van het vrij uitkeerbaar deel van het eigen vermogen worden gebracht.

Lid 3

Het daarna overblijvende wordt als dividend op de gewone aandelen uitgekeerd.

Lid 5

Bovendien wordt indien over enig jaar verlies is geleden over dat jaar geen dividend uitgekeerd. Ook in volgende jaren kan eerst uitkering van dividend plaatshebben nadat het verlies door winst is goedge maakt.

De algemene vergadering kan echter op gezamenlijk voorstel van de raad van commissarissen en de directie besluiten zulk een verlies te delgen ten laste van het uitkeerbaar deel van het eigen vermogen.

Nevenvestigingen

- Naamloze vennootschap “Nederlandsche Apparaten-fabriek Nedap”, gevestigd te Vilvoorde, België (handelsnaam: Nedap België).

Ondernemingen en leiding

Per 14 februari 2019

N.V. Nederlandsche Apparatenfabriek “Nedap”
Parallelweg 2
7141 DC Groenlo
Nederland

drs. R.M. Wegman (52)
ir. E. Urff CMA CFM (51)

Marktgroepen

Healthcare
Identification Systems
Light Controls
Livestock Management
Retail
Security Management
Staffing Solutions
Nedap SMART

G.J.W. Droppers (49)
J.B.F. van der Willik MSc (35)
ing. J. Somsen (54)
ing. A.B.M. Verstege (56)
ing. R. Schuurman (49)
ir. F. van der Zee (44)
G.K. Hollander MSc (36)
P.G.M. Oostendorp (55)

Nedap België
Maria-Theresialaan 2.0.1
1800 Vilvoorde
België

F.C. Robers (55)

Nedap Beveiligingstechniek B.V. E. Groeskamp (57)
Groenekanneweg 24A
3737 AG Groenekan

Nedap France S.A.S.
8-10 Chemin d’Andrézy
95610 Eragny sur Oise
Frankrijk

C. Paijens (59)

Nedap Deutschland GmbH
Otto-Hahn-Strasse 3
40670 Meerbusch
Duitsland

ir. I.A.C. van Balveren (52)

Nedap Great Britain Ltd.
1310 Waterside Arlington
Business Park
RG7 4SA Theale Reading
Berkshire
Groot-Brittannië

E. Groeskamp (57)

Nedap Iberia S.A.
Avenida de los Llanos 18
28430 Alpedrete Madrid
Spanje

T. Elferink MSc (35)

Nedap China Ltd.
Room 2507, Longemont Yes Tower
No. 369 Kaixuan Road
200051 Shanghai
China

E.H. Ridderinkhof MSc (34)

Nedap Asia Ltd.
Austin Plaza 15F, Units 3&4
No 83, Austin Road
Kowloon
Hongkong

J.M. Schulte (28)

Nedap FZE
DSO Head Quarters, D-205
Dubai Silicon Oasis
Dubai
Verenigde Arabische Emiraten

J.H.W. van Ruijven MSc (35)

Nedap Inc.
401 Edgewater Place
Suite 560, Box 10
Wakefield, MA 01880
Verenigde Staten

M.J. Bomers MSc (36)

Grafisch ontwerp, vormgeving en realisatie

C&F Report

Teksten

Lindner & Van Maaren

Fotografie

Rick Mellink Video en Fotografie

C&F Report

Druk

Drukkerij Tesink

